This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, October 17, 2000

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 42 (2641) 2000 SPALIS-OCTOBER 17 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Kuo būti?

Prieš seimo rinkimus Lietuvoje, gal kiek ir išeivijoje, buvo jaučiamas žmonių pasimetimas, pasibaigiantis klausimu, už ką balsuoti? Ta nežinia, abejonės ir svarstymai jau praeityje. Seimas išrinktas, sudaroma nauja valdžia.

VIENKARTINIS pasimetimas ne toks jau baisus palyginus jį su nuolatiniu, kuris jau kelia klausimą – kuo būti? Gal ne vienas dar prisimena apsakymėlį, spausdintą ir kai kuriuose mokykliniuose vadovėliuose, kuriame pasakojama apie laivu plaukusį italą jaunuolį tarp daugybės įvairių tautų keleivių, besišnekučiuojančių darbo, uždarbio bei profesijų reikalais. Vienam iš jų parūpo užkalbintį čia pat sėdintį ir tylintį jaunuolį. Į klausimą, kas jis esąs, jaunuolis ramiai atsakė: "Aš esu italas". Toks atsakymas aiškiai parodė, kuo jis pirmiausia save laiko, kam skiria pirmenybę. Šiandien kai kas jau gal sakytų, kad toks jaunuolio atsakymas dvelkia senove – mat dabar kiti laikai, kiti žmonės, kitos mąstysenos ir kitos pirmenybės. Deja, tai tik labai paviršutinis požiūris, nes kai viskas užkariama tiems "kitiems laikams", nenorom ir nejučiom atsistojama už tikrovės ribų. O tikrovė yra ta, kad visame pasaulyje žmonės gina ir gerbia kas sava, įskaitant ir tautybę. Tai nepakeičiamas įgimto jausmo reiškinys. Būti kažkuo, kuo iš tikrųjų nesi – tik vaizduotėje teįmanoma. Nuvertinti prigimtinę apraišką ir mėginti ją kuo kitu pakeisti ar bent sumenkinti jos reikšmę vargu ar bus kada įmanoma. Jei ir pasisektų sumaišyti viso pasaulio tautas, ilgainiui susidarytų kitos grupuotės, kad ir kitokiais vardais vadinamos, bet savos ir svetimos, kaip sava šeima ir svetima, vietiniai ir atėjūnai, bendru darbu ko nors siekiantys ir dirbti trukdantys, ta pačia kalba, net ir tarme, kalbantys ir kita, pripratę vienaip gyventi ir kitaip.

KUO būti? Jau pats tokio klausimo kėlimas reiškia pasirinkimo galimybę. Kalbant apie tautybę, yra atvejų, progų bei specialių aplinkybių, kuriose žmonės renkasi ir apsisprendžia, pvz. būti lietuviu ar lenku, vokiečiu ar prancūzu, čeku ar slovaku. Tokie apsisprendimai kai kuriose vietovėse ar įtakose gali būti suprantami ir pateisinami. Visai kas kita, kai tautybė gretinama su kitais požymiais, pvz. pilietybe. Rinktis vieną iš tų dviejų skirtingų dalykų reikštų nesusipratimą. Gal dėl šito pertempto netikslumo nebūsime verčiami per daug rūpintis, tačiau įsisiūbavusiuose pasimetimuose vis aštriau rėžiasi pirmenybės klausimas. Dažnai jau susidaro įspūdis, kad Lietuvos visuomenė vis labiau nuteikiama atsisakyti savo tautybės pabrėžimo ir pratintis prie Lietuvos piliečio sąvokos priėmimo, neva derinantis prie Europos reikalaujamų normų. Sunku įsivaizduoti, kad taip iš tikrųjų yra, kai kitos Vakarų valstybės, neslopindamos savo tautinio bruožo, lengvai susitaria dėl naujų ryšių ir bendrumų. Mūsiškasis pataikavimas dažnai perauga į baimę ir menkavertiškumo pojūtį. Kad pilietiškumą norime iškelti, o tautiškumą menkinti, atrodo, yra kitos priežastys, keliamos dirbtinių vėjų, kad silpnėtume ir pagaliau priimtume visa, kas iš šalies pateikiama. Tai savotiškas dvasinis nuginklavimas. Štai šito labiausiai turėtume bijoti. Pasaulis pilnas puikių pavyzdžių, kai žmonės "neišsigandę" savo tautiškumo, nepakeitę savo tautybės pavadinimo kitu vardu, puikiai sugeba tvarkytis, su kitais bendrauti ir garbingame kelyje išlikti. Štai kad ir žydų tauta. Pagal savo išsidėstymą visame pasaulyje galėtų būti idealiausi kosmopolitai. O ką matome? Žydai, kur jie begyventų, kokiom grupėm ar ideologijom bepriklausytų, pirmiausia jie yra žydai, kovojantys dėl savo tautos išlikimo, gerovės, kultūros ir nepriklausomos egzistencijos, remiantys savo valstybę be jokių pataikavimų ar išlygų. Atrodo, nesunku būtų ir mums kai ko iš jų pasimokyti. **Č.S.**

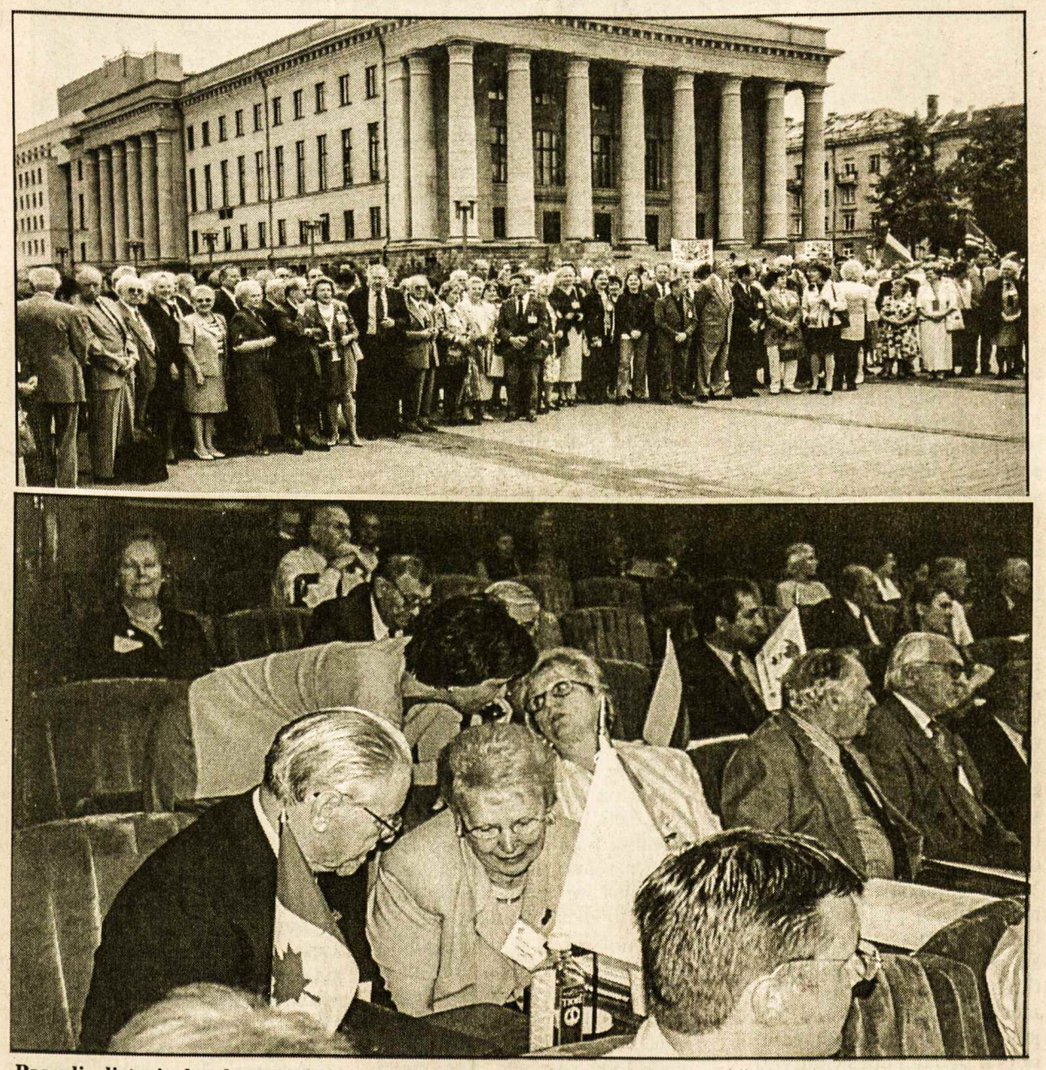

Pasaulio lietuvių bendruomenės seimo dalyviai Vilniuje prie seimo rūmų. Žemiau: PLB seimas posėdžių metu; priekyje – Kanados LB atstovų dalis **Nuotr. R. Žilinskienės ir A. Žižiūno**

Vilniuje posėdžiavo užsienio lietuvių atstovai

Dešimtasis Pasaulio lietuvių bendruomenės seimas, kuriame dalyvavo atstovai iš 31 valstybės

STASYS DALIUS,
Hamiltonas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Lituanistinis švietimas

Po pertraukos – lituanistinio švietimo reikalai. Savo mintis išsakė "Lietuvių namų" Vilniuje mokyklos direktorius Alfonsas Rudys. Ten pirmaisiais mokslo metais mokėsi 64 mokiniai, o šiais – 250, t.y. tiek, kiek leidžiama gyventi bendrabutyje nuo pirmos iki XII klasės. Mokiniai iš Rytų kraštų – tremtinių vaikaičiai. Kai kurie atvyksta jau mokslo metams įpusėjus, pvz. pernai tokių pavėlavusių atvyko 15. Jiems tenka papildomai mokytis, kad pasivytų kitus. Mokiniams tenka įtemptai dirbti, nes dauguma atvyksta nemokėdami lietuvių kalbos.

Apie "Lietuvių namų" mokyklą pasakojo dar trys tos mokyklos mokytojos, plačiau nušviesdamos visus sunkumus ir pasisekimus.

Savo rūpesčius ir sunkumus išsakė Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje direktorius Andrius Šmitas, Rygos lietuvių vidurinės mokyklos direktorė Aldona Treija ir Karaliaučiaus srities lituanistinių mokyklų mokytoja Bursteikienė.

Popietinėje sesijoje buvo tęsiami svarstymai lituanistinių švietimo reikalų. Labai gražią lietuvių kalbą nušviečiančią ir jos praeities bei ateities gijas nagrinėjančią išsakė lituanistas Algis Uzdila.

Maskvos lietuvių vidurinės mokyklos direktorė Renata Greimaitė, kuri yra ir Jaunimo sąjungos pirmininkė, sakė, kad ši mokykla darbą pradėjo su 8 mokiniais, 1992 m. buvo įsteigta lietuvių pradinė mokykla, o 1994 m. įregistruota kaip valstybinė lietuvių-rusų mokykla. Šiais metais veiks 11 klasių. Dabar mokosi 160 mokinių. Joje mokosi ir kitų tautybių vaikai, joje privalomos lietuvių kalbos ir istorijos pamokos, o lietuvių kalba užskaitoma kaip svetimoji užsienio kalba.

Popietinėje sesijoje išsamią kalbą apie lituanistines mokyklas užsienyje ir jų išsilaikymą ateityje bei Lietuvos vyriausybės paramą joms pasakė Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės gen. direktorius dr. Remigijus Motūzas. Jis paminėjo, kad už Lietuvos ribų yra apie 3,000 besimokančių lietuviškose mokyklose. Rytų kraštuose lituanistinės mokyklos pradėjo steigtis po 1990 m., o Suvalkų-Seinų krašte žymiai anksčiau, nes čia gyvena lietuviai, atskirti nuo Lietuvos.

Parama mokykloms

Rugpjūčio 18 d. rytmetiniam posėdyje kalbėjo gen. direktorius dr. Remigijus Motūzas bendrais išeivijai paramos, bendradarbiavimo klausimais. Esą reikia sustiprinti Rytų kraštų bendruomenėms paramą, nes Lietuvos valstybė yra suinteresuota, kad kitų šalių bendruomenėse atsispindėtų geras Lietuvos valstybės įvaizdis. Tuo tikslu Lietuvos valstybės finansiškai remiamas švietimas Gudijoje, išlaikoma Pelesoje lietuvių vidurinė mokykla. Šią mokyklą ir centrą pastatė Lietuvos valstybė, ir mes turim ją išlaikyti, kad nebūtų pakeista jos paskirtis ir kad nebūtų joje mokoma gudų ar rusų kalba. Ši mokykla šiemet išleido pirmąją abiturientų laidą.

Teikiama parama Kovo 11 d. vidurinei mokyklai Punske, Maskvos, Rygos, Vasario 16 gimnazijoms, Karaliaučiaus srities lituanistinėms mokykloms. Taip pat remiamos 27 lituanistinės mokyklos ir 23 lietuvių kalbos fakultatyvai. Iš Lietuvos į Rytų kraštų mokyklas pasiųsta 80 mokytojų, kuriems Lietuva moka algas. Per pastaruosius metus yra pastatyta Lietuvos lėšomis lietuvių kultūros centras Seinuose, Pelesos vidurinė mokykla, Gervėčių krašto kultūros ir švietimo centras, baigta statyti Tilžės katalikų šventovė. Departamentas taip pat remia Punsko kultūros namų statybą.

Lietuvos archyvų reikalu pranešimą padarė gen. direktorius Vidas Grigoraitis. Kvietė užsienio lietuvių bendruomenes saugoti, globoti veiklos archyvus, taip pat siųsti į Lietuvą saugojimui, kad išliktų ateičiai.

"Pasaulio lietuvio" žurnalo reikalu kalbėjo V. Kamantas. Gyvose diskusijose paaiškėjo, kad žurnalas nuostolingas, bet būtinas ir turi būti toliau leidžiamas, nes yra vienintelis ryšys, jungiąs visas per penkis kontinentus išsiskirsčiusias kraštų bendruomenes.

Prezidentūroje

Posėdžiai popietyje buvo sutrumpinti, nes 4 v.p.p. buvo numatytas priėmimas pas Lietuvos prezidentą. Į prezidentūrą buvome visi seimo atstovai nuvežti autobusais. Čia atvykusiems pareigūnai aprodė prezidentūros kambarius ir sales. Visiems padarė gražų įspūdį atremontuoti rūmai, ypač patiko didžiulė posėdžių salė, papuošta buvusių keturių respublikos prezidentų portretais. Pakilę antran aukštan audiencijų salėn sulaukėm prezidento su ponia Alma. Juos pasveikino trumpu žodžiu pirm. V. Kamantas. Prezidentas V. Adamkus ilgesne kalba sveikino seimo atstovus, pirmą kartą atvykusius į Lietuvos prezidentūrą. Po to prezidentas fotografavosi su atskirų kraštų delegacijomis ir dar ilgokai bendravo su seimo atstovais. Iš prezidento priėmimo buvome parvežti atgal į viešbutį, nes tą dieną daugiau posėdžių nebuvo.

Rinkimai

Pagaliau atėjo rugpjūčio 19, šeštadienis, paskutinė seimo darbo diena. Rytmetiniame posėdyje atvykęs Lietuvos seimo narys Zingeris pasveikino ilgesne kalba, paryškindamas, kad Lietuvoje dabar tarp atskirų tautybių nėra trinties.

Toliau sekė seimo nutarimų pasiūlymai ir jų priėmimas. Per dvi valandas buvo priimta 17 seimo nutarimų ir padėkos raštų. Nutarimus referavo seimo nutarimų komisijos pirm. dr. Makauskas. Kiekvienas raštu pristatytas nutarimas buvo diskutuojamas, taisomas, papildomas, balsuojamas. Per tas dvi valandas savo išmintį, iškalbą, lietuvių kalbos niuansus rodė eidami prie mikrofono kalbėtojai. Kai kuriems nutarimų keitimas ar papildymams susidarydavo net eilutė, laukianti savo

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Rinkimų rezultatai

Pradiniais seimo rinkimų rezultatų duomenimis, daugiausia – 51 vietą – naujai išrinktame seime turės Algirdo Brazausko socialdemokratinė koalicija. Lietuvos liberalų sąjunga gavo 36 mandatus, Naujoji sąjunga (socialliberalai) – trečioje vietoje su 27 mandatais. Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) turės 9 mandatus, Valstiečių partija – 4. Į seimą pateko trys patys save išstatę kandidatai. Po du mandatus gavo Centro sąjunga, Lietuvos lenkų rinkimų akcija ir Krikščionių demokratų partija. Po vieną mandatą turės penkios partijos – Lietuvos laisvės sąjunga, Nuosaikiųjų konservatorių sąjunga, Krikščionių demokratų sąjunga, "Jaunosios Lietuvos", naujųjų tautininkų ir politinių kalinių sąjunga ir Moderniųjų krikščionių demokratų sąjunga.

Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenimis, Algirdo Brazausko socialdemokratinė koalicija surinko 32.55% balsų, Artūro Paulausko vadovaujama Naujoji sąjunga surinko 20.16% balsų, Rolando Pakso Lietuvos liberalų sąjunga – 12.76%, Tėvynės sąjunga – 8.10%. Penktąją poziciją užėmė Lietuvos valstiečių partija su 7.65% balsų.

Lietuvos liberalų sąjungai ir Naujajai sąjungai (socialliberalams) susitarus sudaryti koaliciją, naujajai vyriausybei turbūt vadovaus Lietuvos liberalų sąjungos vadovas Rolandas Paksas. Seimo pirmininko postas greičiausiai atiteks teisininkui, Naujosios sąjungos vadovui Artūrui Paulauskui. ELTOS/ LGTIC žiniomis, naujosios kadencijos seimo nariai rinksis į pirmą visuotinį posėdį ne vėliau kaip spalio 23 d. Oficialūs rinkimų rezultatai skelbiami spalio 15 d.

Atnaujintas sienos svarstymas

Kaip praneša ELTA/LGTIC, rugsėjo 27 d. Latvijos seimo užsienio reikalų komisija atnaujino Latvijos ir Lietuvos jūros sienos svarstymą. Latvijos seimas pritarė Latvijos ir Lietuvos jūros sienos sutarčiai, bet su sąlyga, kad iki jos antrojo svarstymo seime abi šalys sudarys papildomus susitarimus dėl teisių žvejoti ir naftos gavybos. Latvijos žuvininkystės darbuotojų organizacijos prezidentas I. Vuoitas ir geologas J. Freimanis teigia, jog sutartis nenaudinga Latvijai, nes ji neteks galimų naftos telkinių ir žvejybos plotų. Todėl Latvijos žuvininkystės darbuotojai ruošia uostų blokadas. Latvijos premjeras Andris Berzinis pareiškė patarsiąs parlamentui neskubėti patvirtinti sutarties.

Pasmerkė komunizmą

Tarptautinis Vilniaus visuomeninis tribunolas, kurį birželio mėnesį įsteigė tuo metu Vilniuje vykęs Tarptautinis kongresas komunizmo nusikaltimų įvertinimui, rugsėjo 27 paskelbė savo nuosprendį. Tribunolo tikslas buvo išklausyti įvairių šalių visuomeninių organizacijų atstovų ir pavienių asmenų kaltinimus komunizmui, apklausti liudytojus ir žinovus, sukaupti ir išnagrinėti dokumentus, politiškai ir teisiškai įvertinti komunistinės sistemos prievartos struktūrų padarinius. Taip pat jis turėjo įvertinti tai kas įvyko, kad antrą kartą negalėtų pasikartoti, praneša BNS/LGTIC.

Tribunolo teisėjų kolegija pripažino komunistinių ar okupuotų šalių kolaboravusias komunistines partijas ir kitas institucijas nusikalstamomis organizacijomis, ir jų narius – nusikaltusiais, jei jų veikla planuojant, organizuojant, vadovaujant, kurstant ar kitaip padedant buvo okupantų valios vykdymas – padarytos nusikalstamos veiklos bei nusikalstant žmogiškumui, padaryta fizinė, moralinė ir materialinė žala, padaryti kiti veiksmai, prieštaraujantys tarptautinei teisei.

Atsargos fondo paskyrimai

Rugsėjo 20 d. Lietuvos vyriausybė iš savo atsargos fondo padalino 1.22 mln. litų, skirdama lėšas įvairioms ministerijoms bei kitoms institucijoms kultūriniams projektams vykdyti, finansuoti teisės aktų parengimą. Prieš padalinimą fonde buvo arti 4 mln. litų, skelbia BNS/LGTIC.

Didžiausia suma paskirta Vidaus reikalų ministerijai – 230,000 litų, kurie bus naudojami gyventojų registro duomenų bazei iš Statistikos departamento perimti ir vartoti. Užsienio reikalų ministerijai paskirta 165,000 litų, iš jų 140,000 litų bus naudojama žurnalo *Lithuania in the World* leidybos išlaidoms. Seimui teisės aktų rengimui paskirta 19,000 litų, Teisingumo ministerijai – 38,200 litų Civilinio kodekso projekto darbo grupės narių apmokėjimui. Valstybinio Vilniaus mažojo teatro pastato remonto darbams paskirta 80,000 litų, Verkių architektūros ansamblio tvarkymo darbams – 69,000 litų, Šv. Mikalojaus šventovės avarinei būklei likviduoti – 140,000 litų.

Premjeras Lenkijoje

Kaip skelbia BNS/LGTIC, Lietuvos ministeris pirmininkas Andrius Kubilius rugsėjo 25-26 d.d. lankėsi Lenkijoje. Su Lenkijos premjeru Jerzy Buzeku buvo aptarta elektros energijos tilto į Vakarus statyba. Abiejų vyriausybių vadovai kartu kreipsis į Europos sąjungos institucijas, prašydami paramos bendram Lietuvos ir Lenkijos energetiniam projektui. Viešėdamas Lenkijoje, A. Kubilius atidarė lietuviškų prekių ir paslaugų parodą Varšuvos Pramoninio projektavimo institute, kur savo gaminius ir paslaugas išstatė apie 50 lietuviškų įmonių. **RSJ**

KANADOS ĮVYKIAI

Poolimpiniai apmąstymai

Sidnio olimpinės žaidynės pasibaigė puikiomis baigmės ceremonijomis; įvairiaspalvėmis raketomis buvo apšviesti ne tik atletai, bet ir visas miestas. Dalyviai išsiskirstė, grįžo namo ir kanadiečiai sportininkai, daugumą – išskyrus 31 iš 311 – nelabai linksmi. Grupei veteranų ir intensyviai pasiruošusių atletų, kurie tikėjosi progos užkopti ant pakylėjimų ir atsiimti kokių nors spalvų medalių, nepasisekė. Eilė dviratininkų (T. Dubnikoff A. Sydor, C. Hughes), plaukikų (J. Malar, M. Knabe, M. Limpert), bėgikų (D. Bailey, B. Surin, L. Pells), irkluotojų (D. Porter, M. McBean), boksininkų (T. Ross, M. Simmons), moterų vandensvydžio rinktinė ir dar keletas, kuriems jau prieš žaidynes sporto žinovai "skirstė" medalius, nepateko tarp geriausiųjų. Barcelonoje 1992 metais kanadiečiai laimėjo 18 medalių (7 aukso, 4 sidabro, 7 bronzos); Atlantoje 1996 metais – 22 medalius (3 aukso, 11 sidabro, 8 bronzos), Sidnyje – 14. Keliasdešimt tūkstančių dolerių kasmet Otava skiria sportui paremti, bet atrodo dalis tų pinigų neefektingai panaudojami. Niekas nesitiki, kad Kanada konkuruotų su sporto galiūnais, kaip JAV, Rusija bei Kinija, tačiau ji turėtų būti tarp sportą mėgstančių kuklesniųjų: Kubos (29 medaliai), Olandijos (25 medaliai), Ukrainos (23 medaliai), Rumunijos (26 medaliai). Montrealyje 1976 metais Kanada, žaidimų rengėja, neįstengė gauti nė vieno aukso medalio. Jei žaidimai būtų 2008 metais pavesti rengti Torontui, Kanados žiniasklaida jau dabar rimtai klausia, ar panaši nesekmė nepasikartotų?

Pierre E. Trudeau buvo palaidotas Trudeau šeimynos kriptoje St-Remi-de-Napierville miestelio Romos katalikų kapinėse, apie 30 km į pietų pusę nuo Montrealio. Toje kriptoje jau ilsisi 13 šeimos narių, taip pat jo tėvas ir motina.

Ekonomija 2001 metais augs 3.8% tempu Kanadoje ir JAV-bėse, pranašauja *Scotiabank* vyriausias ekonomistas *W. Jestin*. Nors tai reikštų šiokį tokį augimo sulėtėjimą, tačiau šie

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje

Kuo būti?
Vis daugiau užuominų, skatinančių atsisakyti tautybės pabrėžimo
Vilniuje posėdžiavo užsienio lietuvių atstovai
Prezidentas V. Adamkus ilgesne kalba sveikino atvykusius
Katė maiše
Patriotizmas privalo pasireikšti darbais
Kur lygūs laukai...
Prasidėjo didysis niekinimas pagal azijiečių papročius
Kai prabyla archyvai
Vykdęs suimtųjų tardymą ir dabar gyvenąs Izraelyje
Kunigas sovietinėje kariuomenėje
Autorių slegia stačiai kondensuotas amoralumas
Nepagydomų ligonių slauga Lietuvoje
Kai dukra atėjo mažiau išgėrusi, motina lengviau atsikvėpė
Plaukiant laivu Amazonės upe
Prekiniai laivai atbaido turistus, o turistinių laivų nėra
Šauni liaudies dainininkė
Retas pedagogas gali pasigirti tokiu pedagoginiu kraičiu

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $43, pusmetinė – $22, rėmėjo – $53, garbės – $63. Oro paštu į užjūrius – $140, paprastu paštu – $45. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular $43.00, patron $53.00, sponsor $63.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

Pasaulio lietuvių bendruomenės seimo dalyviai Vilniuje priėmime pas prezidentą Ntr. D. Garbaliauskienės

RELIGINIAME GYVENIME

Mons. Kazimieras Vasiliauskas, drauge su Lietuvos seimo sveikatos komiteto nariais, žurnalistais bei medikais, pasirašė naujojo pavyzdžio sutikimus, liečiančius žmogaus kūno organų atidavimą gelbstint žmogaus gyvybę. Pasirašymas įvyko Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikose š.m. rugpjūčio 31 d. Sutikimas po mirties atiduoti organus prilygsta testamentui. Šiuo metu Lietuvoje gyvybės gelbėjimo pagalbos laukia apie 500 žmonių. "Vilmoros" apklausa betgi rodo, kad Lietuvoje apie 80 nuošimčių žmonių nesutiktų pasirašyti organų perleidimo sutikimų.

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas įvyko š.m. rugsėjo 6 d. Arkivyskupas A. J. Bačkis sveikino susirinkusius ir peržvelgė svarbiuosius vasaros įvykius. Didžiausias renginys jaunimui buvo liepos mėnesį Vilniaus Kalnų parke, kur susirinko apie 5000 dalyvių. Už gerai pasisekusį šį renginį arkivyskupas ypač dėkojo Jaunimo centro vadovei Birutei Švedaitei, arkivyskupijos diakonams Žydrūnui Vabuolui ir Andriui Šuškevič.

Tikybos mokymo mokyklose dešimtmetis paminėtas Kaune š.m. rugpjūčio 29 d. surengtoje konferencijoje, į kurią susirinko apie du šimtus tikybos mokytojų. Renginys pradėtas Kauno arkikatedroje bazilikoje Mišiomis, kurias koncelebravo arkivyskupas S. Tamkevičius, Lietuvos katechetikos centro direktorius kun. V. Balčaitis ir kiti kunigai. Buvo pagerbti per dešimt metų nusipelnę 44 tikybos mokytojai. Pranešimuose kalbėta apie tikybos mokymo ištakas, vadovėlių rengimą, paraginta aktyviau įsitraukti į parapijų katechezę. Konferencijos dalyviai pasidalino savo patirtimi, aptarė naujai išleistus vadovėlius ir mokytojo knygas. Veikė mokytojų parengta metodinių priemonių paroda.

Kauno aukštesniojoje katechetų mokykloje mokslo metai pradėti š.m. rugsėjo 2 d. Mišiomis, kurias koncelebravo arkivyskupas S. Tamkevičius, mokyklos direktorius kun. V. Balčaitis ir dėstytojas kun. V. Paukštis. Arkivyskupas savo sveikinime pabrėžė dvasinio tobulėjimo svarbą. Po pamaldų mokyklos salėje moksleiviai buvo supažindinti su naujais pakeitimais bei dėstytojais. Mokslo metų programon šiemet įtraukta religijos psichologija, religinė muzika ir liturginis giedojimas bei vadovavimas katalikiškoms jaunimo organizacijoms. Mokytis pradėjo 74 asmenys. Neakivaizdiniu būdu studijuoja 295 asmenys.

"Doriniam ugdymui 10 metų" – tokiu pavadinimu š.m. rugpjūčio 25 d. Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo mažojoje bazilikoje įvyko konferencija, kurioje dalyvavo apie 200 atstovų. Jie atsakingi už dorinį moksleivių auklėjimą bei tikybos mokymą. Surengtoje parodoje atsispindėjo vyskupijos Katechetikos centro veikla, renginiai mokyklose, darbas katalikų jaunimo organizacijose, mokytojų kvalifikacijos augimas, domėjimasis tikybos pamokomis. Konferencijos dalyvius sveikino vysk. J. Žemaitis, mokinių vardu – Marijampolės pradžios mokyklos-darželio "Želmenėliai" antrokai, vadovaujami mkt. S. Andriuškos. Pranešimą padarė Pal. arkivyskupo J. Matulaičio kunigų seminarijos rektorius kan. doc. dr. K. Žemaitis, sakęs, kad tikybos pamokas būtų geriau vadinti teologijos pagrindų pamokomis. Švietimo ir mokslo ministerijos vyr. specialistas A. Šimaitis pasvarstė dorinio ugdymo perspektyvas. Buvo apžvelgtas ir mokytojų parengimas per visą nepriklausomybės dešimtmetį – suorganizuota 14 kursų, kuriuos baigė 732 asmenys, iš kurių apie du šimtus mokslą tęsė neakivaizdiniu būdu.

KATĖ MAIŠE

DR. JONAS KUNCA

Žvilgsnis į dabartinę Lietuvos būklę

Šias eilutes skaitysite jau po to, kai spalio 8 d. mūsų tautiečiai turės nusipirkę katę maiše. Nėra abejonių, kad ta katytė bus marga: turės socialliberalų, socialdemokratų ir liberalų spalvų mišinį. Ar tos spalvos derinsis, dar irgi nežinome. Tik galų gale katės spalva nėra esminis klausimas. Svarbu, ar ta katė gaudys peles. Neužilgo tai paaiškės...

Išeivijai nelengva suprasti, kodėl mūsų tauta lyg ir apsisprendė nusisukti nuo konservatorių. Ar jai pritrūko patriotizmo? Bloga ekonominė būklė ir administracinė netvarka paskatino juos taip pasielgti. Konservatoriai, teisingai ar ne, yra laikomi kaltais dėl šalies nuvedimo į dabartinę aklavietę. Valstybės skolos pakilo iki 15 milijardų litų, bedarbystė dar vis didėja, korupcija irgi neatsilieka, pasitikėjimas valdžia ir politikais visiškai nukrito. Tai ką mes darytumėm tokioje būklėje? Turbūt irgi keistumėm arklį, nors ir būdami upės viduryje.

Patriotizmas, atseit meilė ir lojalumas savai tautai, privalo pasireikšti darbais. Tikras patriotas niekad nedarys žalos savo Tėvynei ir nesišvaistys patriotiniais šūkiais. Vietoj to jis prisidės prie bendro tautos darbo, atlikdamas sąžiningai savo pareigas darbe ar valdyme.

Prieš valdančią partiją dar labiau nuteikė "Mažeikių naftos" sutarties pasirašymas su "Williams" bendrove. Tuo buvo siekta atsikratyti rusų įtaka, bet išėjo kitaip: dabar "Williams" kviečia rusus ir dar nuolat reikalauja iš Vilniaus valdžios, kad ji padengtų daromus tos įmonės nuostolius. Mat ta sutartis buvo blogai apgalvota. Dabar Baumgarner reikalauja iš Lietuvos dar 300 milijonų litų. Konservatoriai patys supranta, jog pasirašydami tokią sutartį padarė didžiulę klaidą. Bet jau po laiko gailėtis. Ta sutartis liks priešakmeniu ant silpnai plaukiojančios Lietuvos kaklo.

Norėdami įrodyti savo patriotizmą, konservatoriai gerokai sutrikdė Lietuvos užsienio politiką. Priimdami įstatymą dėl Rusijos atsilyginimo už padarytą žalą Lietuvai, jie sudrumstė santykius su Rusija, kuri delsia ratifikuoti valstybinių sienų sutartį. O ta ratifikacija reikalinga įstojimui į ŠAS (NATO) ir ES. Kinijos seimo pirmininko apsilankymas irgi buvo sutrikdytas dėl mūsų vadų neapdairumo.

Tuoj po to buvo pagadinti santykiai su žydais įteisinant Laikinosios vyriausybės "Nepriklausomybės atstatymo deklaravimą" netinkamai paruoštu įstatymu. Jau sekančią dieną žydų bendruomenės pirm. S. Alperavičius išreiškė žydų pasipiktinimą. Tokiu įstatymu, pagal jį, Lietuva prisiima kaltę už žydų genocido pradžią Lietuvoje, už getų steigimą ir už Vytauto Didžiojo žydams suteiktų teisių panaikinimą. Aišku, tuo buvo pabloginti santykiai su TVF, Pasaulio banku ir Vašingtonu.

Mūsų tautos sustingimas dėl sovietiško mentaliteto yra didelis stabdis valstybės kelyje į pažangą. Mums būtina sumoderninti žemės ūkį ir pramonę prieš įstojant į ŠAS (NATO) ir ES. Tai sunku padaryti, kai trūksta privatinės iniciatyvos. Sidnio olimpiadoj mūsų sportininkai parodė, jog ir sunkiomis sąlygomis galima labai daug pasiekti. Juk ne valdžios, bet privatūs asmenys, kaip Marčiulionis, Sabonis ir Kurtinaitis, padėjo paruošti naują krepšininkų kartą, kuri savo žaidimu pralenkia garsiuosius amerikiečius. Kiti medalistai irgi pasiruošė patys. Jie parodė, jog mūsų tauta turi gabumų, tik juos reikia išnaudoti. Sekdami sportininkų pavyzdžiu atstatysim naują Lietuvą.

Vilniuje posėdžiavo užsienio...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pasisakymo. Ypatingai ilgos diskusijos vyko dėl stojimo Lietuvai į Europos sąjungą.

Po pertraukos vyko PLB valdybos garbės teismo, kontrolės komisijos rinkimai. Į valdybą buvo pateiktas tik vienas Kamanto 9 asmenų sąrašas. Į valdybą V. Kamantas nebenorėjo eiti, bet neatsiradus kitų asmenų, po prašymų sutiko. Kandidatai į valdybą buvo surinkti iš JAV, Kanados, Australijos, Vokietijos ir Lenkijos. Iškrito Rusijos ir Ukrainos atstovai. Į garbės teismą buvo renkami 5 nariai iš 11 kandidatų. Kontrolės komisijon renkami 3 nariai, o buvo 10 kandidatų. Balsavimas buvo atliktas kortelėmis ir kortelės buvo surinktos šaukiant kiekvieną atstovą alfabetiniu sąrašu.

Paskutiniam seimo posėdžiui pirmininkavo Juozas Polikaitis. Pranešė apie gautus sveikinimus X-jam PLB seimui. Baigiant, seimo darbus susumavo Algimantas Gečys.

Baigiant posėdį pranešta, kad PLB valdyba vienu sąrašu 9 asmenys išrinkti ir jie jau pasiskirstė pareigom išrenkant V. Kamantą pirmininku, o garbės teismo ir kontrolės komisijos išrinktieji bus paskelbti vėliau. Valdybos išrinkimą seimas sutiko triukšmingu plojimu. Seimas baigtas Lietuvos himnu.

Po to vykome prie Lietuvos seimo rūmų Neries pakrantėje ąžuoliuko sodinti. Vadovavo Donaldas Skučas, atstovas iš JAV. O iš ten atgal prie vėliavos stulpų PLB vėliavos nuleidimui. Tuo pačiu laiku PLB seimo atstovų delegacija nuvežė gėles į Antakalnio kapines žuvusiems pagerbti. Kita delegacija padėjo gėles prie Lietuvos seimo rūmų Sakalausko žūties vietoje.

Ąžuoliukas, gėlės, vaišės

Grįžę į viešbutį ir persirengę bei pasidabinę išvykom į Vilniaus rotušę atsisveikinimo vakarui. Atvykusius ant laiptų į audiencijų salę pasitiko išsirikiavę patarnautojai baltomis pirštinėmis, laikantys šampano stiklus, kuriuos įteikė kiekvienam. Didžiojoje salėje laukė stalai, apkrauti maistu ir skanumynais. Viduryje puikavosi didžiulė gulinti žuvis ir keptas paršiukas. Ant kitų stalų stiklai su šampanu ir vynu. Pradžioje tarp svečių vaikščiojo padavėjai patarnaudami. Prasidėjus vaišėms atvyko prezidentas V. Adamkus ir seimo pirmininkas V. Landsbergis, kurie vaikščiojo ir vaišinosi kartu su visais. Visą laiką grojo kapela lengvą muziką, protarpiais skambėjo lietuviškos dainos. Vaišės tęsėsi iki 10.30 v.v. Taip baigėsi atsisveikinimo vakaras.

SPAUDOS BALSAI

Pavojingi pasienio manevrai

Varšuvos dienraštis "Gazeta Wyborcza" š.m. rugsėjo 5 d. laidoje rašo: "Pagal gerai informuotus Vašingtono šaltinius birželio 5 d., vos viena diena po Bill Clinton'o vizito Maskvoje, keliolika 28-to Gudijos armijos korpuso tankų ir šarvuotų automobilių pradėjo prie Lietuvos sienos netikėtus manevrus. Lietuvos pasienio sargybos kareiviai su vis didėjančiu siaubu stebėjo gudų kariuomenės žygį Lietuvos link. Atakuojantieji tankai sustojo vos... penkis metrus nuo Lietuvos teritorijos. Lietuviai tuoj pasiskundė Vašingtonui, bet Baltieji rūmai, patenkinti viršūnių susitikimo Maskvoje eiga, nusprendė nekreipti į tai dėmesio. Vienok Amerikos karinė žvalgyba mano, kad manevrai buvo dalis didesnės operacijos, turinčios tikslą sumažinti Lietuvos galimybes antrame rate įstoti į ŠAS (NATO).

Abu kandidatai į JAV prezidentus remia ŠAS praplėtimą ir tvirtina, kad Rusija šioje srityje veto teisės neturės.

Slaptame raporte Baltiesiems rūmams kariškiai rašo, kad manevrų tikslas buvo žaibiško 28 korpuso kolonos permetimo iš Gudijos į Rusijos Karaliaučiaus sritį pratybos. Žygio kelias turėtų eiti išilgai Lietuvos-Lenkijos sienos mūsų kaimynų (Lietuvos) pusėje. Kodėl gudai norėtų žygiuoti į Karaliaučių? – Tai viena iš Maskvos svarstomų reakcijų, jeigu Karaliaučius bandytų atsiskirti nuo Rusijos – tvirtina mūsų imformatoriai".

Žydų naikinimas ir Lietuva

Niujorko rusų kalba leidžiamas dienraštis "Novoje ruskoje slovo" š.m. rugsėjo 21 d. laidoje rašo: "Lietuvos seimas paskelbė birželio 23-čią dieną valstybine švente – Lietuvos nepriklausomybės diena. Šis sprendimas gali tapti stambiu tarptautiniu skandalu, nes kaip tik 1941 m. tą dieną fašistų okupuota Lietuva buvo paskelbta esanti nepriklausoma. Šiam įstatymui įsigaliojus reikštų, kad Vilnius prisiima atsakomybę už visus fašistų nusikaltimus įskaitant ir žydų genocidą. (...) Paskelbus birželio 23 d. Nepriklausomybės diena reiškia ir pripažinimą to, kad Lietuva pasiskelbė esanti fašistinės Vokietijos sąjungininke. Tačiau svarbiausia problema yra kitur: per tą pusantro mėnesio buvo išnaikintas ketvirtis Lietuvos gyventojų žydų. Ligi šiol Lietuvos valdžios galėjo tenkintis paprastu argumentu: mes tada buvome vokiečių okupuoti. Dabar šis argumentas nustoja galios. Seimas pats pripažino, kad genocidas įvyko nepriklausomoje Lietuvos valstybėje turinčioje savo valdžią, savo įstatymus, savo teisės apsaugos organus.

Problema turi dar vieną keblią pusę. Kada prieš 10 metų Lietuvoje buvo priimamas įstatymas dėl nuosavybės grąžinimo teisės, jos kūrėjai parodė didelį apdairumą. Prisimindami, kad ligi šiol žydams priklausė nemažai nejudomo turto ir pas juos gali užsienyje atsirasti paveldėtojai, įstatymų leidėjai įrašė į įstatymą punktą, pagal kurį buvusios nuosavybės grąžinimo arba už ją kompensacijos gavimo teise gali naudotis išimtinai Lietuvos piliečiai".

Įstatymas dėl nuosavybės grąžinimo nebuvo prieš žydus nukreiptas, tačiau juos palietė kaip ir kitus. Dėl trečiosios Lietuvos nepriklausomybės dienos šventės įvedimo stebėtis nereikia – Lietuvoje pirma yra priimamas įstatymas ir tik po to galvojama, ar jis kraštui žalos nedaro. Minėtas priimtasis įstatymas neįsigaliojo, yra suspenduotas.

Lenkų savitarpio peštynės

Nors Lietuvoje veikia net keturios visus Lietuvos lenkus jungti siekiančios organizacijos, tačiau skaldymasis vyksta ir toliau. "Kurier Wilenski" skaitytojas š.m. rugpjūčio 26 d. laidoje laiške redakcijai rašo: "Man gėda dėl mūsų brolių tautiečių elgesio. Ko tik jie nedaro, kad atsisėstų į patogų seimo nario fotelį. Jie sugeba netgi apsukti savo bičiulius, tos pačios partijos kolegas ir netgi tuos, kurie jau yra seimo nariai. Juos rinkėjai pažįsta ir daug už ką yra jiems dėkingi".

Į patogų seimo nario fotelį veržiasi Lietuvos lenkų rinkimų akcijos pirmininkas W. Tomaszewski ir kaip tik į tą, kuriame ligi šiol sėdėjo vienos Lietuvos lenkų sąjungos pirmininkas J. Sienkiewicz. "Kurier Wilenski" š.m. rugpjūčio 22 d. laidoje rašo: "J. Sienkiewicz, seimo narys, atstovaujantis LLRA pareiškė, kad neketina kam nors kitam palikti 'savo' rinkiminę apygardą. Toji apygarda, kuri yra laikoma 100% užtikrinta LLRA kandidatui, yra vienmandatinė Vilniaus-Šalčininkų apygarda, kurioje J. S. laimėjo paskutiniuosius papildomus seimo rinkimus. Tas asmuo, kuriam seimo narys nenori nusileisti, yra LLRA pirmininkas W. Tomaszewski, kaip tik ketinąs kandidatuoti į seimą 'Sienkiewicz' apygardoje".

Tomaszewski būdamas LLRA pirmininku pats save iškėlė kandidatu į lenkui garantuotą Vilniaus-Šalčininkų apygardą, o Sienkiewicz'iui pasiūlė kandidatuoti N. Vilnios lenkui neužtikrintoje apygardoje. Sienkiewicz su tuo nesutiko ir išsibraukė iš LLRA sąrašo, nes nesitiki, kad jis peržengs 5% slenkstį. **J.B.**

Pasaulio lietuvių bendruomenės vėliavos pakėlimo metu Nepriklausomybės aikštėje prie Lietuvos respublikos seimo rūmų PLB atstovas Lietuvoje Gabrielius Žemkalnis, vėliavą laiko Emilija Pranskutė (Gudija) ir Saulius Varnas (Australija) Ntr. G. Kamantienės

AUKOKIME LIETUVAI per

TAUTOS FONDĄ KANADOJE

Mūsų aukos stiprins Lietuvos nepriklausomybę.

Siųskite aukas bei palikimus šiuo adresu:

Tautos fondas Kanadoje,

1573 Bloor St.W., Toronto, ON M6P 1A6

J. B. MARLATT

The J.B. Marlatt Funeral Homes
(1985) Limited

J.B. Marlatt laidotuvių namai jau daug metų teikia aukštos kokybės paslaugas erdviose patalpose.

Mes jaučiamės naudingi galėdami ir toliau teikti paslaugas Hamiltono lietuvių bendruomenei.

615 Main Street East
Hamilton 528-6303

195 King Street West
Dundas 627-7452

Andrew W. Swan
Direktorius

PADĖKA

AtA

ANTANAS ŠIŠKUS

iškeliavo amžinybėn 2000 m. rugsėjo 4 d., sulaukęs 64 m. amžiaus.

Reiškiu nuoširdžią padėką prel. J. Staškevičiui už atnašautas gedulines Mišias bei maldas prie amžino poilsio vietos Šv. Jono lietuvių kapinėse.

Nuoširdus ačiū vargonininkei L. Marcinkutei, bei visiems nešusiems karstą. Tariu padėkos žodį visiems draugams ir pažįstamiems už žodines užuojautas, bei dalyvavimą laidotuvėse.

Ypatinga padėka J. Gurklienei už gražiai paruoštus pietus laidotuvių dalyviams.

Žmona Eleonora

PADĖKA

AtA

JUZĖ ŠEŠELGIENĖ

mirė 2000 m. rugpjūčio 28 d.

Nuoširdžiai dėkojame Aušros Vartų Hamiltone parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už Rožinį bei maldas laidotuvių koplyčioje ir gedulines Mišias. Ačiū p. Gudinskienei už atliktus skaitinius Mišių metu; visiems – už aukas "Pagalbai Lietuvos vaikams" ir velionės palydėjimą į amžinojo poilsio vietą –

sesuo Ona Vengrienė ir šeima

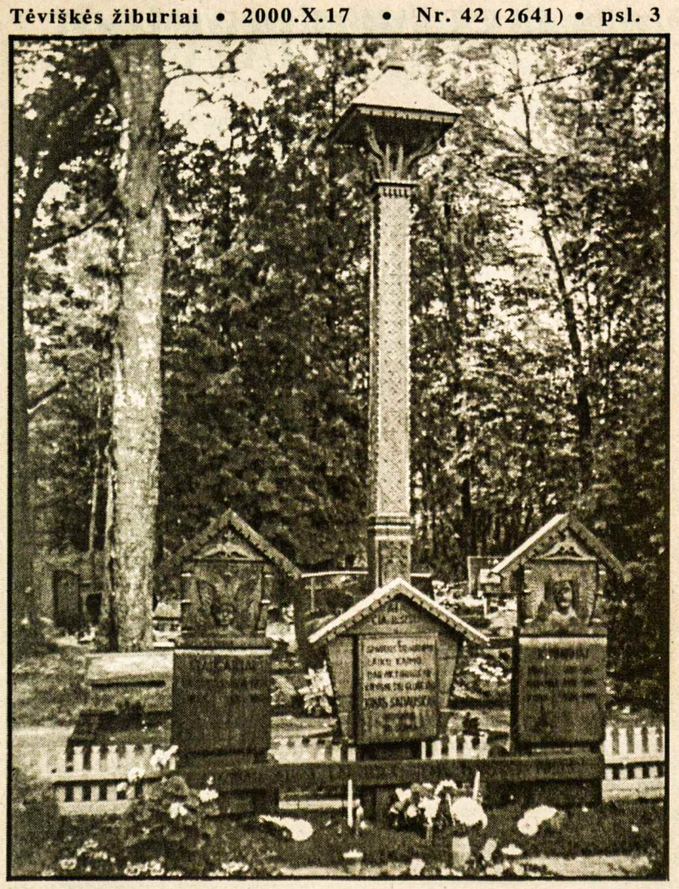

Paminklas daraktoriui ir knygnešių globėjui IGNUI SADAUSKUI Gražiškių kaimo kapinėse, sukurtas ALBINO STAUGAIČIO

Nuotr. A. Garmutės

Kai prabyla archyvai

Rainiai – žiauriausios žudynės Lietuvoje

JUOZAS VITĖNAS

Sovietų įvykdytos žudynės Lieuvoje pirmaisiais okupacijos metais jau yra nemažai aprašytos laikraščiuose ir leidiniuose. Žiauriausios žudynės buvo įvykdytos Rainių miškelyje 1941 m. karui prasidėjus. Apie jas šiemet išleista 94 puslapių knygelė "Rainių tragedija, 1941 m. birželio 24-25 d." Joje pateikiamas tuo metu Rainiuose nužudytų asmenų sąrašas (13-69 psl.), nurodant jų gimimo datas, užsiėmimą, visuomeninę veiklą, jų suėmimo priežastį, kada ir kieno nutarimu buvo suimtas, tardytojų pavardės. Daugelio atvejų nutarimą suimti pasirašė Petras Raslanas, NKVD-NKGB Telšių apskrities skyriaus viršininkas.

Apie suimtųjų likimą paparstai rašoma: sušaudytas 1941 06 25 evakuacijos iš Telšių metu remiantis SSRS 8-sios armijos ir NKVD Telšių apskrities skyriaus ir vykdomojo komiteto atstovų specialios komisijos 1941 06 25 nutarimu. Kai kurių suimtųjų atveju sušaudymas neminimas, bet tiktai pažymina, kad SSRS 8-sios armijos ir NKVD Telšių apskrities skyriaus atstovo specialiosios komisijos 1941 06 25 nutarimas – mirties bausmė pagal RSFSR BK 58-10 str. – įvykdytas 1941 06 25.

Šį Rainių miškely nužudytų asmenų sąrašą su paaiškinimais parengė Birutė Burauskaitė, pasinaudodama duomenimis iš Lietuvos ypatingojo archyvo, nužudytų asmenų artimųjų bei giminių 1988-1990 m. užpildytų anketų ir įvairių leidinių Lietuvoje bei užsienyje.

Greta daugelio nužudytų asmenų aprašymų yra pridėtos jų fotografijos, kaip atrodo, padarytos jų suėmimo metu. Ant fotografijų užrašai lietuvių ar rusų kalba.

Taip pat yra pateikiami sovietinio saugumo darbuotojai, dalyvavę suimant, tardant ar nužudant Telšių kalėjimo kalinius. Jų pavardės daugiausia rusiškos. Iš lietuvių minimas Jonas Jurgaitis – NKVD Kretingos apskrities skyriaus viršininkas, Petras Lapinskas – NKVD Telšių apskrities skyriaus viršininkas, ir Pranas Liepa, A. Minkevičius bei Kazys Repšas – NKVD Telšių apskrities skyriaus oper. įgaliotiniai. Minimas taip pat Nachmanas Dušanskis – NKVD-NKGB Telšių apskrities oper. įgaliotinis, vykdęs suimtųjų tardymą ir dabar gyvenąs Izraely. (68-69 psl.).

B. Burauskaitė taip pat yra parengus Rainių tragedijos 26 liudytojų atsiminimus (70-94 psl.). Tai pasakojimai asmenų, kurie lankėsi žudynių vietoje ir matė nukankintus bei nužudytus žmones. Šie atsiminimai buvo atsiųsti Sąjūdžio komisijai stalinizmo nusikaltimams tirti 1988-1990 m.

Įvade į Rainiuose nužudytų asmenų sąrašą dr. Arvydas Anušauskas trumpai apžvelgia politinių kalinių žudynes Lietuvoje 1941 m. birželio 22-26 d. (5-11 psl.). Pasak jo, tomis dienomis beveik vienas tūkstantis kalinių ir civilių gyventojų (99% – lietuviai) buvo nužudyti, o 1940-41 m. sovietinio teroro aukomis tapo 31,000 žmonių, kurių beveik 20,000 (12,560 lietuvių, 2202 žydai, 2003 lenkai ir kiti) buvo išvežti į lagerius ir tremtį, kur mirė 5157 asmenys; 595 kaliniams įvykdytos mirties bausmės, o 7360 asmenų likimas nežinomas.

Apie Lietuvoje įvykdytas žudynes, anot Anušausko, yra bene mažiausiai žinių NKVD dokumentuose. Nė užuominos nėra apie Pravieniškių ir Rainių žudynes. Tuo tarpu Pravieniškiuose kalėjo 444-451 asmuo, kurių 230 nužudyta kartu su prižiūrėtojais ir jų šeimomis.

Nedidelės kalinių grupės su civiliais gyventojais buvo žudomos ir kitose Lietuvos vietose. Jas vykdė ne tik NKVD ir NKGB darbuotojai ar raudonarmiečiai, bet ir vietos sovietiniai bei partiniai aktyvistai. Po keliolika žmonių buvo nužudyta kiekvienoje aspkrityje vien tik įtarus, kad rėmė sukilėlius ar pagal komunistų skundus. Iš viso būta beveik keturiasdešimt grupinių žudynių (9 psl.).

Paminėjęs žudynes Červenyje ir Panevėžyje, Anušauskas rašo, kad tuo pačiu metu buvo įvykdytos ir Telšių kalinių žudynės, apie kurias neliko nė vieno gyvo liudytojo, išskyrus žudynių vykdytojus. Tik birželio 28 d. suradus ir atkasus duobes paaiškėjo, kad visi kaliniai buvo žiauriausiai nukankinti ir nužudyti.

(Rainų tragedija; 1941 m. birželio 24-25 d. Redaktorė Rima Dulkinienė. Išleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Vilnius, 2000 m. 96 psl.)

Kur lygūs laukai...

ANTANINA GARMUTĖ

Knygos "Tėvo vasara" herojų keliais – į Šilinę Suvalkijoje

Ir vėl ruduo. Gandrai išskrido. Gervių virtinės vingiuoja padangėje. Visu grožiu sutvisko auksalapės klevų ir liepų skaros. Ir vieną tokį saulėtą sekmadienio rytą, mes, grupė kauniečių, išvykome Suvalkijon į Šilinių atlaidus. Tuos pačius, garsiuosius, tik ne Šiluvos pusėn, o į Onutės ir Albino Staugaičių tėviškę – Gražiškius, esančius Barzdų parapijoje, netoli Pilviškių.

Ruošėsi šiai kelionei Onutė ir Albinas atidžiai. Kėdutes atsisėsti pasiėmė ir maisto lauknešėlį susikrovė. Pravers – diena ilga, Pakeliui – jų jaunystės kovų vietas aplankysime.

Lygus asfaltas bėga panemune, pro senąją Zapyškio bažnytėlę, Lekėčių miškais, vis tolyn į Zanavykų lygumas.

Griškabūdis skęsta saulėkaitoje. Miestelio pakraštyje rymo du aukšti, ornamentais išpuošti kryžiai. Juos Albinas pastatė prie buvusios kankinimų vietos – stribyno ir partizanų kapelių. "Čia jų gal 150 žmonių guli" – sako atsiduseęs. Paskui žmogus priklaupia ir uždega žvakeles prie lauko akmenų su iškaltomis jaunų vyrų pavardėmis.

– Jauni buvome, viską iškentėjome dėl laisvės, – sako Onutė ir parodo vietą, kur tas stribynas buvęs, kur ji pati anuomet uždaryta kaip paukštis narve kamavosi.

– Čia, kur dabar žalia pievelė, klampi bala buvo – į ją iš stribyno tempė žuvusių partizanų kūnus, – aiškina Albinas. – O išsigandę vaikučiai – štai, iš tų mažų namelių pro langus žiūrėjo. Tas, arčiausias, Preikšų namukas. Pro jo langų stiklą žvelgė ir mažojo Juozuko akys. Norėčiau dabar, pasitaikius progai, paklausti gerb. vyskupą Juozą Preikšą, ką jis mena...

Tarpumiškių kaimeliai. Smėlėta, pušynų gaubiama Jankų gyvenvietė. Vieškelis atvedė tiesiai prie "Tauro" apygardos "Žalgirio" rinktinės partizanų žūties ir jų amžino poilsio vietos. Išlakios pušys ir eglės ošia "Requiem" jų atminimui.

Monumente, sumūrytame iš lauko akmenų, įrašyta: "Laisvė – kovoje iškovojama, darbe – išugdoma, vienybėje – išsaugojama". Tyliai stovime. Mąstome.

– Tai juk jūsų knygos žmonės! Įamžinti "Tėvo vasaroje" tautos didvyriai! – kažkas pastebi. – Justinas Sendžikas, broliai Endziuliai, Kvietkauskai, Gudaičiai, Adomaitis, Valentinas Sadauskas su žmona. Senieji zanavykai Sutkai iš Simokų kaimo...

... Kai 1948 m. Bronė Sutkutė susituokė su partizanu Valentinu Sadausku-Velėna, už metų jiems gimė dukrelė Julytė. Ją paliko prižiūrėti kaimynams pamiškėje. O patys... išėjo žūti už Lietuvą.

... Kautynės truko net 7 valandas. Stribai metė į bunkerį granatas, o partizanė Bronė Sadauskienė jas sugriebdavo ir išmesdavo atgal. Jiems liepė pasiduoti. Partizanai Sutkai atsišaudė. Degino dokumentus. Ir čia įvyko nelaimė: Bronė nespėjo išmesti vienos granatos. Ji sprogo, sužeidė partizanei krūtinę. Po to pasigirdo 3 šūviai, ir bunkeris nutilo. Kai stribai atplėšė bunkerį, pamatė: gulėjo žuvę moterys – duktė ir motina, viena prie kitos. Šalia – tėvas. Ir ginklai. Gyvi – nepasidavė. Stribai atsivedė du arklius. Lavonus pririšo virvėmis prie jų, nutempė iki keliuko, sumetė vežiman. Nuvežė į Jankus.

Prasidėjo didysis niekinimas pagal azijiečių papročius. Jiems ir žuvę priešai vis dar buvo nenugalimi.

Tėvynė nepavergiama.

Jos kovotojai, paliesti Amžinybės, liudija istorijai. Liudija istorijai ir likusi gyva partizanų dukra Julytė. (Apie ją – kitame pasakojime).

– Tik nenori palikti liudyti istorijai tavosios "Tėvo vasaros", – primena man N.N., – kai kas žūtbūtinai stengiasi išimti šią knygą iš apyvartos ir iš mokyklų, iš bibliotekų. Kad jaunimas kuo mažiau žinotų. Neprisimintų. Konkrečių vardų. Datų. Vietovių. Turbūt jiems būtų paranku ištrinti ir Lietuvos vardą...

– Kas tie – jie? – atsidūstu.

– Buvusieji okupantų tarnai. Stribų literatūroje save "nematomu frontu" vadindavę. Juk jie niekur nedingo. Ne visi išsiviešino, prisipažino. Jie liko ir veikia, tampydami marionečių virvutes... Kitaip neįmanoma suprasti, kodėl tiek daug keistų dalykų kone kasdien nutinka nepriklausomoje Lietuvoje.

Kasdienybė – sunkus kopimas į ateitį. Kaip į stiklo kalną. Giliai atsikvėpkime! Ir įkopsime!

Gelsvais vieškeliais riedame per plačias lygumas. Darosi nyku, kai sodybų mažėja. Tik lygūs laukai, anot Maironio, ir padūmavę miškai. Nejučia pagalvoji, kad artėjant prie sienos – ir peizažas bus panašus į nusiaubtų Rytprūsių.

– Štai ir atvykome! – linksmai tarė Onutė už posūkio vingio. Prieš akis atsiveria dar viena, saulės nužerta lyguma. – Mūsų kaimas! – patikslina Albinas. O kaimo nematau. Sodybų. Tik ryškiai mėlyna lenta su baltu užrašu skelbia: "Gražiškių kaimo kapinės".

Aukštame smėlio kalnelyje, kur išlakūs medžiai ošia, paukščiai čiulba, ilsisi senieji Gražiškių gyventojai. Išpuoselėtos, gėlių pilnos kapinaitės. Erdvi ir šviesi šventovė jų viduryje. Žmonės renkasi į Šilinių šventąsias Mišias. Žalioje įlomėlėje, šventovės papėdėje išsirikiuoja automobiliai – gal 40-50 mašinų suvažiavo iš visos Lietuvos! Tai vis atstovai gražiškiečių genties, kurių šaknys čia. Solidūs vyrai, moderniai apsirengusios moterys,

(Nukelta į 4-tą psl.)

Viršuje – tautodailininkas, kryžių kūrėjas ALBINAS STAUGAITIS prie išsaugotos savo senelio – daraktoriaus IGNO SADAUSKO (1850-1918) trobelės-mokyklos Gražiškių kaime, Barzdų parapijoje. Žemiau – partizanų kapinėse Griškabūdyje (Šakių rajonas) O. A. STAUGAIČIAI pagerbia kovos draugus

Nuotr. A. Garmutės

WALTER V. DAUGINIS
INSURANCE - DRAUDIMAS
KEN GIBB REAL ESTATE & INSURANCE
300 North Queen St., Suite 105N
Etobicoke, Ont. M9C 5K4
(šiaurinėj pusėj Queensway; prieš Sherway Gardens)
Tel. 416 622-5305 arba 1-800-463-5305
Faksas 416 620-7584

Paminklinį kryžių žuvusiam partizanui a.a. VINCUI KEMEŽIUI šventina Pakuonio klebonas kun. Jonas Varkala

Nuotr. R. Rusteikos

Buvę šaulių namai Kaune - privačiose rankose

Nuo 1918 metų vasario 16 dienos Lietuva tapo nepriklausoma valstybė su visokiom įstaigom, institucijom ir padaliniais. 1920 metais lapkričio mėnesį eilė Lietuvos kultūros veikėjų įsteigė Lietuvos šaulių sąjungą (LŠS) – organizaciją, kuri 1940 metais turėjo per 300,000 narių.

Žinoma, toji organizacija turėjo turėti ir pastogę virš savo galvos. Ji nusipirko Kaune, Laisvės alėjoje nr. 20, mūrinius rūmus, už kuriuos sumokėjo daugiau kaip milijoną litų. Paskiau tuos rūmus restauravo, pertvarkė pagal savo poreikius ir tuose rūmuose tilpo koncertų ir susirinkimų salė, talpinusi per 1000 žmonių. Dienos metu ten būdavo valgykla, o vakare – susirinkimai, koncertai, parodos ir t.t. Paskiau juose tilpo per 1000000 tomų lituanistinė biblioteka.

Ten buvo Klaipėdos sukilimui atminti muziejus ir ginklų sandėlis (šautuvai, kulkosvaidžiai, granatos, šoviniai ir kt. ...) Be to, tuose rūmuose buvo Lietuvos šaulių organo "Trimitas" redakcija, administracija, ekspedicija ir kt.

Šiuose rūmuose tilpo Lietuvos šaulių sąjungos valdyba, kultūros ir propagandos reikalams padaliniai ir dar šios organizacijos administravimo organai. Be to šiuose rūmuose tilpo LŠS karinė vadovybė: pulk. Kalmantas, inspektorius majoras Karaša ir adjutantas Gedmantas. Jie visi turėjo tenai butus.

Rūmai, nuo įsteigimo dienos, visą laiką buvo restauruojami, plečiami ir gražinami. Koks jų plotas, neprisimenu, tik žinau, kad fasadas Laisvės al. 20 prasidėjo Laisvės alėjoje ir baigėsi bemaž prie Donelaičio gatvės. Kaimynystėje buvo Vidaus reikalų ministerija su įėjimu iš Gedimino gatvės.

LŠS 1923 metais organizavo Klaipėdos krašto sukilimą. Mat 1914-18 metais vokiečiams pralaimėjus karą, prancūzai, šalia kitų jiems priklausiusių reparacijų, Klaipėdos kraštą irgi pasiėmė. Jų generolas Petisne, pradėjo vesti derybas su vokiečių "freištatu" ir lenkų legionieriais. Jie siūlė nuo dviejų iki trijų milijonų dolerių. Lietuvos vyriausybė, šitai sužinojusi, pajuto mūsų tautai didelį pavojų. Lietuva prie jūros jau neprieis. Lenkai jau okupavę Vilniaus kraštą ir kai gaus Klaipėdos kraštą, tai kas gi tada liks Lietuvai? Va, šiuo metu 1923 metais, Lietuvos šaulių sąjungos vadovybė, vadovaujant jos pirmininkui, dideliam patriotui Vladui Putvinskui pasiūlė idealų planą: įvesti į Klaipėdos kraštą civiliai aprengtas grupuotes – per 1000 žmonių. Jie privalo būti ginkluoti lengvais šaunamaisiais ginklais. Tiems patriotams vadovauti pakvietė iš Lietuvos kariuomenės įdealistų karininkų.

1923 metais sausio 9 dieną pradėtas ir sausio 15 dieną baigtas sukilimas. Klaipėdos kraštas su jo didžiausiu miestu, Klaipėda, buvo sukilėlių rankose ir valdžioje. Suprantama, po to turėjo darbo mūsų diplomatai ir visuomenės veikėjai, kad šitas kraštas ir šiandien yra Lietuvos teritorija.

Čia aš nenorėjau rašyti Klaipėdos krašto prisijungimo istorijos. Norėjau tik pasakyti lietuvių tautai, jos tauriems žmonėms ir visiems patriotams, kad tik šios kilnios organizacijos rūpesčiu, pastangų, patriotizmo dėka turime teritoriją, kuri yra ne tik geografinis faktas, bet ir mūsų tautos pavyzdys, labai įsakmus pavyzdys, kaip šita šimtmečiais pavergta, niokota visaip terorizuota tauta sugebėjo parodyti visam pasauliui, kad ji ne tik gyva.

1940-ais metais lietuvių tautą užgriuvo didžiausia nelaimė. Ji tapo okupuota ir pavergta. Bet po 50-ties metų okupacijos prasidėjo vėl Lietuvos išsilaisvinimas ir atgimimas. Vieni kovojo už tautos ir valstybės suverenitetą, o kiti stengėsi visaip pakenkti, apvoti, apiplėšti ir viską naikinti. Kadangi LŠS 1940-ais metais buvo uždaryta ir jo nariai visaip represuoti, sugrūsti į kalėjimus, konclagerius ir katorgas. Šitoj sumaišty atsirado tautos kenkėjai, pasisavino buvusius LŠS namus Kaune, Laisvės al. 20, juos išsidalijo. Dabar, kai mes jau turime nepriklausomą Lietuvą, pasisavinę tautos per 10-12 milijonų litų vertė turtą, tebelaiko savo rankose. Nei prokuratūra, nei teismas, nei seimas, nei net vyriausybė su prezidentu priešaky nieko nedaro.

Kazimieras Skebėra,
1918-20 m. Lietuvos kariuomenės savanoris, 1921 m. Neutralios zonos partizanas, 1923 m. Klaipėdos sukilimo dalyvis, 1920 m. Lietuvos šaulių sąjungos vienas iš įsteigėjų, vėliau – Užpoliarės ir Sibiro tyrulių 20 metų katorgininkas

Kryžiai pakelėse ir pamiškėse

BIRUTĖ JONELIENĖ,
Prienai

Artėja ruduo. Tuoj žiemos pūgos užpustys tą pamiškę ir tą kuklų kryželį, kuris šią vasarą pažymėjo dar vieną užmirštą skaudžios praeities netektį, dar vieno Lietuvos partizano žūties vietą.

Kiek daug kryžių, paminklų visose pakelėse ir pamiškėse iškilo per paskutinius 10 metų. Dažnai pagalvoju – gal jau visi prisiminti, pagerbti, iš naujo apraudoti? O pasirodo, dar ne. Kasmet iškyla vis naujų kryžių, vis naujų vardų iš užmiršties. Kada gi bus visi?

Kol dar vasara, kol šilta, skuba buvęs partizanas Povilas Buzas iš užmaršties prikelti, įamžinti kiek galima daugiau savo bendražygių. Negaili tam nei laiko, nei sveikatos, nei lėšų. Tai jau ne pirmas toks kilnus jo darbas šią vasarą ir anksčiau. Ir sako, kad dar to paties miškelio gilumoje yra žuvęs partizanas Žirnelis, reikėtų ir tą vietą įamžinti. Bus darbo ir kitai vasarai.

Paskutinį rugpjūčio sekmadienį į Bačkininkų miškelio pakraštį susirinko giminės, pažįstami ir nepažįstami, buvę bendražygiai, šauliai prisiminti, pagerbti, pasimelsti. Kryžių pašventino Pakuonio parapijos klebonas kan. Jonas Varkala. Dainavo ir giedojo Birštono tremtinių ansamblis. Paminkle trumpas įrašas: 1946 m. čia žuvo

(Nukelta į 4-tą psl.)

Prienų šauliai prie paminklinio kryžiaus partizanui a.a. VINCUI KEMEŽIUI

Nuotr. R. Rusteikos

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PATAISOS DĖL UOSTO

Lietuvos seimas rugsėjo 26 d. vienbalsiai priėmė pataisas šešių įstatymų, valdančių Klaipėdos uosto statusą ir plėtrą. Taip pat jų įsigaliojimo data atkelta į š.m. spalio 1 d. (iš 2001 m. liepos 1 d.). Pakeistomis įstatymo nuostatomis, visa Klaipėdos valstybinio jūrų uosto teritorija paskelbta laisvuoju uostu, o joje esančios atskiros uosto teritorijos dalys, kuriose veikiantys ūkio subjektai neturi, negali arba nenori veikti laisvojo uosto sąlygomis, išjungiamos iš laisvojo uosto teritorijos. Pritarta siūlymui plėsti uosto ribas tik valstybei priklausančioje žemėje bei uždrausti pernuomoti laisvojo uosto teritoriją.

AMBASADORIUS GRUZIJAI

Lietuvos ambasadorius Ukrainoje Vytautas Plečkaitis paskirtas atstovauti Lietuvos interesams ir Gruzijoje, rašo BNS/ LGTIC. Iki šiol Gruzijoje dirbo tik Lietuvos garbės konsulė, Gruzijos lietuvių bendrijos "Rūta" pirmininkė Irena Džikija.V. Plečkaitis 1997 m. paskirtas ir Lietuvos ambasadoriumi Moldovoje, dirba Kijeve nuo 1996 m. Jis bus pirmasis Lietuvos atstovas Užkaukazėje. Lietuva ir Gruzija diplomatinius santykius užmezgė 1994 m.

MIRĖ A. LILEIKIS

Rugsėjo 26 d. Vilniaus universiteto ligoninėje nuo širdies priepuolio mirė žydų žudymu kaltintas 93 metų Aleksandras Lileikis. Antrojo pasaulinio karo metais buvusį Saugumo policijos Vilniaus apygardos viršininką Generalinė prokuratūra kaltino prisidėjus prie 75 žydų nužudymo. Šią vasarą dėl blogos A. Lileikio sveikatos jo byla buvo sustabdyta. Kaip praneša BNS/LGTIC, Lietuvos generalinė prokuratūra, o taip pat Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius bei Žmogaus teisių komiteto pirmininkas ir tarptautinės istorinio teisingumo komisijos vadovas Emanuelis Zingeris pareiškė apgailestavimą, kad dėl jo ligos ir mirties nebuvo priimtas istorinio teisingumo vykdymui svarbus sprendimas. Generalinė prokuratūra yra iškėlusi ir tiria 91 baudžiamąją bylą dėl tautžudystės ir karo nusikaltimų. Penkiolikos asmenų baudžiamosios bylos yra perduotos teismui.

TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA

Vilniujue rugsėjo 28-29 d.d. vyko planavimo konferencija, skirta stiprinti civilių ir kariškių bendradarbiavimą "ekstremaliose situacijose", rašo BNS/LGTIC. Susitikimą organizuoja Lietuvos civilinės saugos departamentas (CSD), kartu su JAV Gynybos departamentu ir JAV Karinių inžinierių korpusu. Konferencijoje buvo kalbama apie Baltijos šalių regiono bendradarbiavimą civilinio-karinio planavimo srityje. Buvo tikrinami reagavimo į galimas avarijas ir nelaimes jūroje planų realumai bei galimybės koordinuoti tarptautinių pajėgų veiksmus nelaimės atveju. Dalyvavo JAV, Švedijos, Rusijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos ir Lietuvos pareigūnai.

MĖTŲ ŽMOGUS

Kaip rašo ELTA/LGTIC, rugsėjo 27 d. tuometiniam Lietuvos seimo pirmininkui Vytautas Landsbergiui buvo įteiktas Metų žmogaus apdovanojimas, pažymint jo plačią veiklą politikos ir valdžios srityje. Jam buvo įteiktas Metų žmogaus ženklas, žinynas "Kas yra kas Lietuvoje 2000" ir amžina jo prenumerata. Metų žmones rinko projekto "Kas yra kas Lietuvoje 2000" dalyviai, kurie pagal anketose pareikštus duomenis stengėsi nustatyti iškiliausius ir daugiausia per praėjusius metus pasiekusius žmones devyniose veiklos srityse. Nuosaikiųjų konservatorių narė Nijolė Oželytė tapo Metų žmogumi kaip visuomeninio gyvenimo veikėja.

PRIIMTAS BAUDŽIAMASIS KODEKSAS

Kaip praneša ELTA/LGTIC, Lietuvos seimas rugsėjo 26 d. priėmė pirmąjį Lietuvos istorijoje Baudžiamąjį kodeksą. Už jį vienbalsiai balsavo 37 seimo nariai. Jis įsigalios priėmus kitus teisės aktus – Baudžiamojo proceso, Bausmių vykdymo, Administracinių teisės pažeidimų kodeksus. Naujasis Baudžiamasis kodeksas suderintas su Europos teisės normomis. Lietuva Baudžiamąjį kodeksą turėjo tik XV šimt. Lietuvos statute, parašytame senąja gudų kalba, vėliau buvo priimti carinės Rusijos, sovietiniai kodeksai. Naujasis kodeksas buvo pradėtas rengti 1989 m.

PB ATSTOVŲ MISIJA

BNS/LGTIC žiniomis, Pasaulio banko atstovai rugsėjo 25 d. pradėjo misiją, kurios tikslas buvo ištirti mokyklų remonto programos įgyvendinimą. Pasaulio bankas (PB) skiria mokyklų remonto programai 240 mln. litų. PB atstovai susitiko su švietimo ir mokslo ministeriu Kornelijumi Plateliu, kitais ministerijos vadovais, programos derintojais. Svečiai buvo supažindinti su Švietimo ir mokslo ministerijos darbo grupės atliktais darbais, kuriant programos parengimo ir įgyvendinimo planą. Susitarta dėl projekto apimties, pagrindinių programos tiklsų ir dalių, įgyvendinimo organizavimo. Programa bus pradėta įgyvendinti 2002 m., o Lietuva turi parengti įgyvendinimo planą iki 2001 m. **RSJ**

Pilviškių miestelio folkloro ansamblis "Šešupė". Trečioji iš dešinės – vadovė mokytoja BIRUTĖ BAKAITIENĖ, pirmasis – A. STAUGAITIS
Nuotr. A. Garmutės

Kur lygūs laukai...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

gražus jaunimas ("mes – gražiškiečiai!") ir guvios močiutės, už rankučių vaikaičiais vedinos.

– Pernai mūsų buvo daugiau suvažiavę! – kraipo galvą moteriškė iš Kybartų. – Mano čia du dėdės, partizanai, palaidoti.

Vyriškis, atvykęs iš Klaipėdos, ieško patriotinės literatūros. O jauna moteris iš Marijampolės pas "karabelninkus" perka atlaidinius saldainius.

Iš Barzdų pamaldų atlikti atvažiavęs, devintąją dešimtį įpusėjęs klebonas, – vis toks pat energingas, pasitempęs, skardžiabalsis šviesuolis, – talkon pasikviečia Albiną. Šis apsivelka zakristijono kamžą ir apeina savo žemiečius, – kiekvienam šiltą žodį prataria. Beje, randa laiko ir šių eilučių autorei, – pamiške, pro grybų tiltus nuveda į savo tėvų ir protėvių sodybą senosios daraktorių laikų "mokyklėlės" apžiūrėti.

Po šv. Mišių žmonės susirinko prie knygnešių memorialo (autorius A. Staugaitis). Atminties žvakę prie prosenelio – daraktoriaus ir knygnešių globėjo Igno Sadausko kapo uždegė jauniausias giminės atstovas – Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos pirmos klasės mokinys keturiolikmetis Ignas Kundrotas. O Albinas Staugaitis savo žodyje pažymėjo protėvio 150-ąsias gimimo metines. Jubiliejų. Garbusis protėvis darbavosi ir šios bažnytėlės zakristijonu, o knygas slėpė altoriuje. Todėl žandarams nepavykdavo jų aptikti. Susirinkusieji išklausė seniausios kaimo gyventojos diktofoninio įrašo – pasakojimo apie tai kaip toje slaptoje kaimo mokykloje ji su savojo kaimo vaikais trejus metus mokėsi. Suvalkiečiai visada norėjo būti apsišvietę žmonės. Tai savo kalboje akcentavo ir Knygnešių draugijos pirmininkas profesorius Kazys Blaževičius. Patriotines dainas dainavo Pilviškių folkloro ansamblis "Šešupė", vadovaujamas mokytojos Birutės Bakaitienės.

Iškilmėse dalyvavo dar vienas tautinis ansamblis iš Barzdų kultūros namų. Barzdų "lietuviai barzdočiai" į renginį atsivežė savo apylinkių jaunuosius šaulius, kurie įstojo į šią organizaciją, duodami priesaiką prie koplytstulpio ties Nežinomo partizano kapu – tų pačių Gražiškių kapinių kitoje pusėje. Koplytstulpio autorius – tas pats nenuilstantis gimtojo krašto puoselėtojas Albinas Staugaitis. Kalbą partizanų atminimui pasakė prof. K. Blaževičius, susiedamas ano meto Tėvynės sūnų žygdarbius su šiandienos jaunimo uždaviniais ir šventa pareiga išsaugoti taip sunkiai atkovotą laisvę.

Šilinių atlaidai Gražiškių kaime, Suvalkijoje, buvo įspūdingi ne vien minėtais renginiais, bet ir tuo, kad čia nesimatė "ubagų". Nebuvo nė vieno nusigėrusio. Tvyrojo jauki nuotaika, šilti žmonių santykiai. Dvasinė artuma. Ramybė.

Ir dar kartą įsitikinome, kad ten, "kur lygūs laukai, snaudžia tamsūs miškai", visa saulės nutvieksta erdvė pulsuoja gyvybe, nes nenumaldomą trauką šiems laukams, medžiams, upeliams, senolių atminčiai ir istorijai jaučia gimtinės meile plakančios kuklių mūsų žmonių širdys.

Tebūna JOMS garbė už tai!

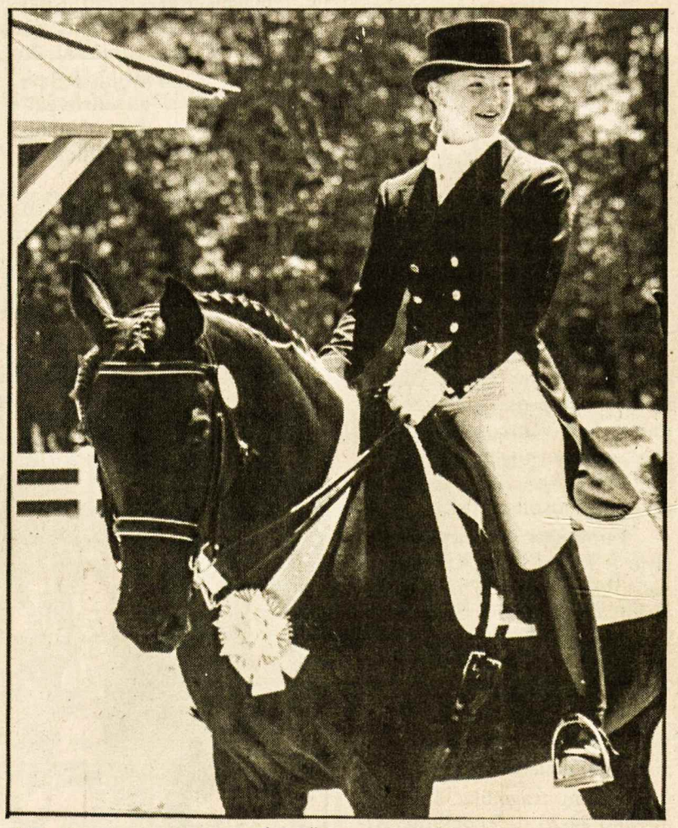

Kanados lietuvaitė JULYTĖ VYŠNIAUSKAITĖ ant savo žirgo, laimėjusi taurę Kanados jaunimo jojimo varžybose **Nuotr. P. Baro**

Kryžiai pakelėse...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Viesulo būrio partizanas Vincas Kemežys-Dobilas.

Skaudi dar vieno jauno žmogaus dalia okupacijos laikotarpiu. O buvo taip: 1945 m. pabaigoje Prienų valsčiaus Pagaršvio kaimo trijose sodybose apsistojo apie 70 partizanų. Jų buvo daug, jautėsi drąsiai, dar buvo nesutemę, dar sargybiniai neišstatyti. Jie varėsi pagavę šnipą, kurį uždarė rūsyje, ir nepastebėjo, kaip tas paspruko ir pranešė rusams. Sodybas apsupo, per susišaudymą žuvo 2 partizanai, kiti pasitraukė. Rusai sudegino 2 sodybas. Po šio įvykio Vincas Kemežys išėjo į mišką, į "Tauro" apygardos "Geležinio vilko" rinktinės Viesulo būrį. O netrukus, 1946 m. balandžio mėnesį, žuvo Bačkininkų kaime, pamiškėj irgi per išdavystę. Su bendražygiu Juozu Maceina jiedu atėjo nakvynės į Baranauskų sodybą. Iš vakaro šeimininkė pastebėjo po langu šmėkštelėjusį šešėlį. Netrukus sodybą apsupo. Į laukų pusę bėgęs Juozas Maceina sužeistas pasitraukė, o į mišką bėgusį Vincą Kemežį pakirto kulka.

Svajonė atstovauti Lietuvai olimpiadoje

Julytė Vyšniauskaitė, Julės ir Antano Vyšniauskų duktė, 2000 m. rugsėjo 4 d. laimėjo taurę Jaunųjų Kanados arklių jodinėjimo varžybose, kurios įvyko Regina mieste, Saskatchewan provincijoje, Kanadoje.

Julytė jau nuo jaunų dienų domisi tuo sportu. Dar būdama Cochrane mokykloje, netoli Kalgario įstojo į "Horizon Equestrian" centrą, kur pradėjo dalyvauti varžybose. Jos gabumus greit pastebėjo trenerė Christian Galweg ir 17-metę Julytę pakvietė atvykti treniruotis į Ontario "Equestrian" mokyklą. Praleidusi ten vasarą, išvyko į Vokietiją, pagilinti jodinėjimo stiliaus. Po trejų metų vėl grįžo į Torontą. Dabartinė jos trenerė Lorrain Stubbs, kuri yra dviejų olimpinių medalių laimėtoja, yra įsitikinusi, kad Julytė tikrai laimės 2004 ir 2008 metų olimpinius medalius.

Š.m. rugpjūčio mėnesį įvykusiose Jaunųjų Kanados jojikų varžybose Denvere atstovauti Kanadai Šiaurės Amerikos varžybose Julytė pateko į ketvirtą vietą vien dėlto, kad žirgas susižeidė koją. Ji vis tiek pateko į ketvirtukų vienetą atstovauti Kanadai. Julytės motina Julė Vyšniauskienė taip mums pakartojo Julytės žodžius: "Tai buvo mano gyvenime didžiausias varžybų patyrimas. Kitose varžybose aš padėsiu Kanados vėliavą ant podiumo Šiaurės Amerikos Jaunųjų jojimo varžybose". Šios varžybos įvyks Čikagoje 2001 m. vasario mėnesį.

"Dressage" yra žirgų jodinėjimo menas pagal muziką arba trenerio ženklus. Tai yra žmogaus ir gyvulio suartėjimas vienas su kitu, nelegvas žygis. Julytė Vyšniauskaitė visa tai išgyveno.

Julė Vyšniauskienė, paklausta ką ji galvoja apie savo dukrą atsakė: "Vyras ir aš esame labai patenkinti jos pasiekimais. Jos visas gyvenimas yra pagrįstas noru laimėti, pagerinti savo stilių ir patekti į olimpiadą su Lietuvos vėliava".

Kalgario lietuvių kolonija su įdomumu seks šį įvykį. Julytei linki geriausios sėkmės, o Julei Vyšniauskienei kantrybės, kad dukters nelaimės per daug nejaudintų ir toliau skatintų ją lankyti bei drąsinti kitam žygui.

Kęstutis Dubauskas

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvai vaduoti sąjungos Detroito skyriaus 1945 m. rugpjūčio 12 d. susirinkime nutarta įsteigti "Amerikos lietuvių balso" radijo klubą. O jau tų metų rugsėjo 8 d. per Tautos šventę Detroito ir jos apylinkių lietuviai išgirdo pirmąją Amerikos lietuvių programą "Baltic Melodies". Pradžia buvo sunki – nelengva buvo gauti stotį, trūko ir lėšų. Nepaisant visų kliūčių, "Amerikos lietuvių balsas" jau 55-rius metus informuoja apie lietuvių organizacijų veiklą, įvykius Lietuvoje ir plačiame pasaulyje, kartu transliuodamas lietuvišką muziką, minėdamas tautines šventes. Taipgi šios radijo programos klubo pastangomis suorganizuota moterų dainos sekstetas, vyrų kvartetas ir bendras choras, dramos sambūris. Klubas taipgi rėmė sportininkus, skautus, dalyvavo BALFO 76-jo skyriaus veikloje, rengė koncertus, gegužines. "Amerikos lietuvių balso" radijo programoje nemažai darbavosi jos vedėjų: H. A. Kapturauskas, C. Walls, R. Valatka, H. Stankutė-Rauby, J. Krikščiūnas, St. Garliauskas, V. Saladžius, A. Janušis, R. Ražauskienė, R. Korsakas, J. Urbonas, J. Leščinskas, A. Misiūnas. Nuo 1986 m. programai vadovauja K. Gogelis, talkinamas jaunesnės kartos, vietinių ir iš Lietuvos atvykusių studentų. Dabartinė "Amerikos lietuvių balso" klubo valdybą sudaro: pirm. L. Orentas, vicepirm. M. Šepetys, sekr. I. Laurinaitienė, ižd. R. Janukaitienė; revizijos komisiją – V. Orentienė, V. Idzelytė ir V. Šimaitytė. ("Draugas" 2000.VIII.31).

Argentina

Mindaugo draugija birželio 24 d. Berisso mieste šventė savo metinę šventę. Draugija jau gyvuoja 69-rius metus. Šia proga mindaugiečius sveikino Lietuvių susivienijimo pirm. A. Verbickas, "Nemuno" draugijos pirm. A. Markus, INFO biuro vadovas A. Mičiudas ir "Lietuvių balso" leidėja E. Ožinskienė, įteikdama simbolinę dovaną – žurnalo "Pasaulio lietuvis" numerį su Mindaugo atvaizdu viršelyje. Meninėje programoje pasirodė mažųjų tautinių šokių grupė, vadovaujama N. Persico, Mindaugo jaunimo choras, vadovaujamas G. Martinez. Sveikintojams ir programos atlikėjams padėkojo Mindaugo draugijos pirm. V. Burkauskaitė de Persico. Po to vyko tradicinė vakarienė, kuri, kaip rašoma "Laike" 2000 m. liepos mėn. laidoje, užsitęsusi iki paryčių.

Australija

A. a. Marija Andriušienė, 89 m. amžiaus, mirė birželio 23 d. Flinder ligoninėje Adelaidėje. Velionė gimė 1911 m. Šiauliuose, o augo Kaune. Baigusi mokytojų seminariją Šiauliuose, mokytojavo Klaipėdoje ir buvo vaikų darželio vedėja. Su būsimuoju rašytoju Pulgiu Andriušiu susidraugavo besimokydama gimnazijoje Kaune. Jų vestuvės įvyko 1938 m. Kauno Prisikėlimo šventovėje. Šeima su trimis mažais vaikais 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir apsigyveno Tiubingene. Atsiradus galimybei išvykti, Andriušiai 1949 m. pasirinko Australiją, kur buvo apgyvendinti Bonegilos stovykloje. Vėliau persikėlė į Adelaidę. Čia po kurio laiko M. Andriušienė buvo priimta mokytojauti Terryden parko mokykloje, kurioje išdirbo iki išėjimo į pensiją. Buvo gerbiama mokytojų ir mylima mokinių. Jai išeinant į pensiją, mokykla surengė atsisveikinimo koncertą. Velionės palaikai buvo sudeginti ir palaidoti vyro Pulgio Andriušio kape. Religines apeigas atliko kun. J. Petraitis. Liūdesy liko velionės dukros Laisvė ir Rasa, sūnus Ričardas bei sesuo E. Rūkienė Floridoje. ("Tėviškės aidai" 2000 m. rugsėjo 12 d.).

Lenkija

Prel. Alfonsui Jurkevičiui rugpjūčio 6 d. Seinų Lietuvių Namuose iškilmingai buvo įteiktas Lietuvos respublikos piliečio pasas. Jį, perskaičius ištikimybės priesaiką Lietuvai, įteikė Lietuvos konsulas Seinuose J. Kindurys. Prelatą pasveikino Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė, Lenkijos lietuvių sąjungos pirmininkas bei valdybos nariai, specialiai atvykę į iškilmę, taipgi "Aušros" leidyklos atstovai. Prel. A. Jurkevičius gimė 1934 m. Šlynakiemio kaime, Punsko parapijoje. Pradžios mokyklą ir gimnaziją baigė lenkų kalba, nes tuo laiku buvo tokia tvarka. Į Lomžos kunigų seminariją įstojo 1953 m., tačiau po vienerių metų buvo iš jos pašalintas, nes klieriko namuose buvo kalbama lietuviškai. Tada jis teologijos mokslus tęsė Vroclavo kunigų seminarijoje, kurią be trukdymų baigė 1959 m. ir buvo įšventintas kunigu. Pagal nuostatus, kun. A. Jurkevičius turėjo pasilikti kunigauti Vroclavo vyskupijoje.

Jis visą laiką neužmiršo savo gimtinės, dažnai čia lankydavosi, praleisdavo atostogas, pamaldas atlaikydamas Punsko, Smalėnų, Seinų šventovėse. Popiežiui lankantis Vroclave, organizavo lietuvių delegaciją ir sveikino Šv. Tėvą lietuvių vardu. 1987 m. su visais Vroclave gyvenančiais lietuviais iškilmingai paminėjo Lietuvos krikšto 600 m. jubiliejų. 1997 m. 46-tojo Pasaulio eucharistinio kongreso metu globojo iš Lietuvos atvykusius vyskupus ir kunigus. Šiais metais jis – vienintelis lietuvis kunigas iš Lenkijos dalyvavo "Lietuvių dienose" Vatikane ir susitiko su Šv. Tėvu bei Lietuvos prezidentu. Jo rūpesčiu nemažai išleista lietuvių kalba įvairių proginių leidinukų. Per visus savo kunigavimo metus buvo dvasiniu vadovu Vroclavo lietuviams. Kaip rašoma "Aušros" 2000 m. 15 nr., be jo neapsieina nė vienas lietuviškas renginys. Jis nuolat dalyvauja Sausio 13-tosios, Vasario 16-tosios, Kovo 11-tosios, Šv. Kazimiero dienos minėjimuose. Vroclave lietuvių pamaldos vyksta kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį. Po jų yra giedamas Lietuvos himnas. Jis vietos lietuvius jungia, buria ir skatina būti veikliais Lietuvių bendruomenės nariais.

J. Andr.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

FIRST PLACE PHARMACY
350 King St. E., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat,
BSc.Phm
❒ 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
❒ Nemokamas vaistų pristatymas
❒ Sveikatos priežiūros įrankiai

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS,** M.D., D.CH.
▸ KULNO SKAUSMAI
▸ PĖDOS SKAUSMAI
▸ PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
▸ NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
▸ ĮAUGĘ NAGAI
▸ VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
▸ SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
♦ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
♦ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
♦ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
♦ PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
♦ STERILŪS ĮRANKIAI
PRIIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
✗ ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
✗ HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
✗ HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

KAIRYS BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario, Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334
◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆
Prieš atvažiuodami ar norėdami daugiau informacijos prašom skambinti
Genei Kairienei (905) 643-3334
PRIIMU SIUNTINIUS:
TREČIADIENIAIS 4-6 v.v., KETVIRTADIENIAIS 10 v.r-1 v.p.p.
Petras Šturmas (Toronto raj.) (905) 271-8781
Algis Trumpickas (Vasagos raj.) (705) 429-2156
Bernardas Mačys (905) 632-4558

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir LENKIJĄ
$1.99 už kilogramą + $20 už pristatymą
SKAMBINTI
905 545-8868 –
Asta arba Beatas Brasai
Siuntiniai paimami iš namų nemokamai. Perduodame pinigus.
Adresas: 23 Springer Ave., Hamilton, Ont. L8M 2W7

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Member Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: salvaiti@lynx.org
Tinklavietė: www.fourseasonproperties.com

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.
AKTYVAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.50%	Asmenines nuo	7.80%
santaupas	2.75%	nekiln. turto 1 m.	7.80%
kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	4.10%		
180 dienų indėlius	4.25%		
1 m. term. indėlius	5.25%		
2 m. term. indėlius	5.45%		
3 m. term. indėlius	5.60%		
4 m. term. indėlius	5.75%		
5 m. term. indėlius	5.80%		
RRSP ir RRIF (Variable)	2.50%		
1 m. ind.	5.25%		
2 m. ind.	5.55%		
3 m. ind.	5.85%		
4 m. ind.	6.05%		
5 m. ind.	6.30%		

• *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
• *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Kunigas sovietinėje kariuomenėje

Kunigo Roberto Grigo "Rekrūto atsiminimų" antroji laida

ELENA SKAUDVILAITĖ,
Kražiai

"Rekrūto atsiminimai" – ne romanas, ne koks kitoks grožinis tekstas. Žanras nurodytas pavadinime: *atsiminimai.* Ne fantazijos vaizdiniai, o kas autoriaus patirta visu jo "aš". Tai dalelė R. Grigo, nuo 1987 m. gruodžio 12 d. katalikų kunigo, biografijos. Autorius įtaigiai, talpiais žodžiais pasakoja apie sovietinę kariuomenę, jos margą (tautiniu, kultūriniu ir kitais atžvilgiais) sudėtį, nenormalų vyresniųjų su kareiviais ir kareivių tarpusavio elgesį, iškrypusius papročius, kai daugumai nieko nebėra šventa.

Savo patyrimus bei apmąstymus R. Grigas rikiuoja nuosekliai, kaip jie rutuliojosi laike, pradedant 1982.V.13. Knyga turi 12 skyrių su pavadinimais. Juose randi įsimenančių karininkų, aukštų sovietinių karinių pareigūnų, taip pat ir kareivių paveikslų. Autentiškų asmenų, įžymių nepateisinamu elgesiu, melu, cinizmu, nužmogėjimu. Ko besitikėti iš kareivių, ypač "blatniųjų" su jų kriminaliniais įgūdžiais! Pavyzdžiui, areštinėje R. Grigas susiduria su kareiviu, kurio fizinis pavidalas priešingas vidiniam šlykštumui. Autorius pašiurpdamas prisimena tikrą "šėtoną žmogaus veidu". Tokiais ar panašiais žmogaus pavidalo sužvėrėjėliais vyresnybė užpjudo ne tik kataliką (taip vyresnieji "pakrikštijo" R. Grigą), bet ir kiekvieną kitokį, ne palaidūną, ne buką prisitaikėlį ar moralinį paliegėlį.

"Rekrūto atsiminimų" autorius būrio, dalinio, bataliono vadų, seržantų ir eilinių kareivių paveikslų nešaržuoja, nejuodina. Priešingai, stengiasi pastebėti ir gerąsias jų ypatybes, tarp nelabai žmoniškų veidų įsidėmėti simpatiškesnį. Štai vyr. leitenantas Satarovas, totorius. Jo žodžiai ir mostai kultūringą prigimtį verčia susigūžti, bet kareivis R. Grigas, nors engiamas, sakosi jautęs slaptą pagarbą "totoriškam Satarovo valingumui, jo ištvermei siekiant užsibrėžto tikslo". Žmoniškas rusas seržantas Čiugujevskis. Jis ir į atsisakiusį prisiekti kareivį be apmaudo kreipdavosi žodžiais "Tu, nesovietinis žmogau". Arba rygiškis žydas Igoris Razumovskis, didelės erudicijos, gražaus proto ir elgesio kareivis. Jis, priešingai visai tai aplinkai, jos papročių diktatui, "labai tyrai žiūrėjo į santuoką ir meilę".

Per porą tarnybos metų R. Grigas (dar ir baptistas Gumanas) ir keli kiti daug nuoskaudų turėjo iškęsti priešiškame, slogiame "klimate", gresiant fiziniam susidorojimui. Į darbo batalioną autorius, studijavęs institute, pateko už tvirtus įsitikinimus, nuo kompartijos ideologijos nepriklausomas pažiūras, o ypač už atsisakymą prisiekti. Už pastarąjį "įžūlumą" buvo įgrūstas į karinę areštinę (neva "už dienotvarkės pažeidimą").

Į gulagų barakus panašią įstaigą nupiešęs R. Grigas rašo: "Štai koks bučius". Neramu jame "žuvelei": ką gali žinoti... Išleistas, vėl tampytas pas įvairius "činovnikus", vis su keiksmais ir grasinimais, bet neįbaugintas.

Pagaliau atsidūrė Badamo plytų fabrike. To fabriko, jame darbo procesų aprašymas bei "rekrūtų" vargo vaizdas realistiškai konkretus ir šiurpus. Krovėjų darbas degimo krosnyje "buvo katorga katorgoje". Bet reikalauja būrio vadas Safarianas.

Dėl plano čia įvairių tautų jaunuoliai verčiami tikrais vergais. Kareivis dirba nežmoniškose sąlygose, mušamas per dieną dešimtis kartų, kartais labai sirgdamas, o dar kenčia ir nuo likimo draugų, kuriuos tas "plytų kepimo" pragaras daro itin negailestingais. Planui kaip stabui aukojamas "rekrūtų" laisvalaikis, net nakties poilsis. Tokioje gamyboje jie verčiami robotais, jie negali jausti darbo džiaugsmo ir tik retkarčiais sulaukia lyg atpildo – ekskursijų į Kazachstano kokį miestą.

Paniekinto, žeminamo kareivio darbo "juodam prakaitui varvant" aprašymas – tai klasikinis sovietinės "vyriškumo mokyklos" žiaurumo vaizdas. Darbe panašiai kentėjo D. Grinkevičiūtės įamžinti lietuviai tremtiniai Užpoliarėje, žudomi dar nuolatinių šalčio ir bado. Kenčia ir Badamo (Kazachstane) "rekrūtai". "Norom nenorom prieš akis stojasi galerininkai, piramidžių statybos ir panašūs įvaizdžiai". Neįvykdžius didelės darbo normos, kareivius, alkanus ir skarmaluotus, išvargusius, vydavo į apsnigtą stepę muštruoti. "Smūgiai ir spyriai buvo ne kriminaliniai, o teisėti skatinamieji veiksmai pasiekti gamybinį efektą".

Autorių stebina ir slegia įvairių atspalvių stačiai kondensuotas amoralumas. Jam skaudu, kai "koks seržantas kriminalistų žargonu vadina juos lytinių organų pavadinimais". "Manau, kad žmonių bendruomenės dorinį lygį geriausiai nusako vyraujančios pažiūros į šeimą, meilę ir skaistumą". Sprendžiant pagal karininkų ir kareivių pažiūras, išvados liūdnos. Nejauku europinės kultūros žmogui tarp žmonių be Dievo, jų širdys – ydų ir nuodėmių knibždėlynai. Išimtys gana retos.

Visaip mėgindami palaužti kietą kareivėlį iš Lietuvos, tie seržantai, karininkai ir net kareiviai turbūt nenumanė, kad jis netrukus savo plunksna prismeigs juos prie gėdos stulpo. Ir ilgiems metams. Jei būtų numanę, veikiausiai nebūtų gyvo paleidę namo. O išlikti padėjo pasitikėjimas Apvaizda. Ramino, dvasią palaikė švęsti daikteliai (medalikėlis, rožinis), artimųjų jautrus rūpestis, bičiulių laiškai, puikūs žmonės, kaip kun. Juozas Zdebskis ir kiti, kartu su mama ne sykį aplankę "rekrūtą" tolimojo Kazachstano žemėje, Badamo stotyje.

Išleidžiant namo, dalinio vadas pasakė: "Kaip jis tarnavo – taip, bet aš linkiu kiekvienam taip tarnauti". Papulkininkis Akmatelijevas, spausdamas ranką, pridūrė: "Norėčiau, kad mano sūnus toks būtų!" Knygoje savaime brėžiasi paties brandžiausio, pagarbos verto veikėjo, tikrai nestandartinio "rekrūto" įdomus paveikslas. Ryškėja taktiška, valinga, šviesi asmenybė, neišdavusi švenčiausių savo idealų, ištikima tėvynei Lietuvai.

Sutuoktuvės dabartinėje Lietuvoje Vilniaus Šv. Onos šventovėje

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

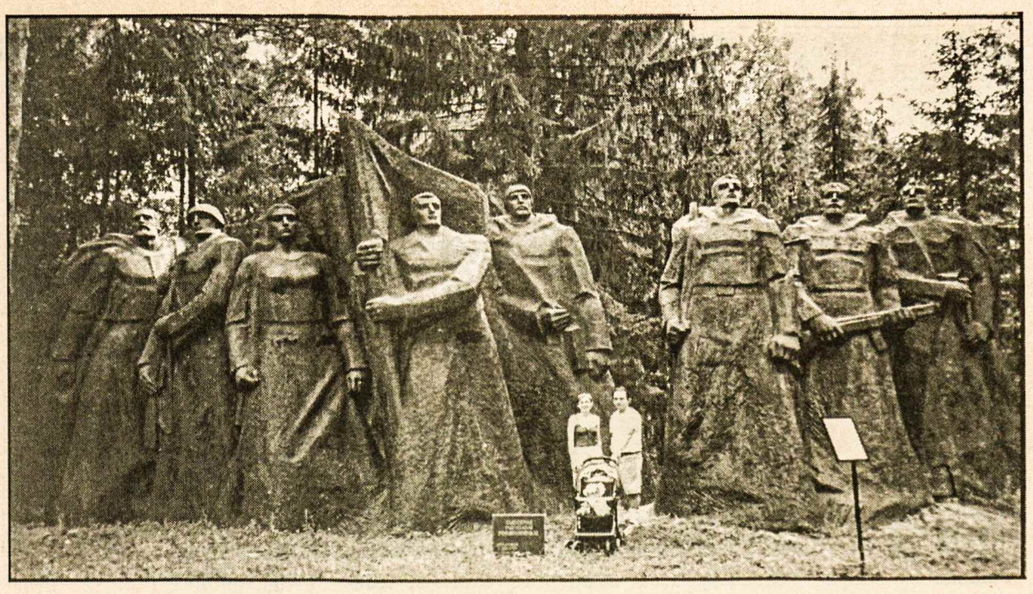

Sovietiniai rusų kariai bei jų vėliavnešiai Grūto parke. Jie primena ilgą prievartingą Lietuvos okupaciją
Nuotr. D. Garbaliauskienės

Nepagydomų ligonių slauga Lietuvoje

Pokalbis su tos srities pradininke dr. PONIŠKAITIENE

Į XIII Tarptautinį paliatyvios slaugos kongresą iš Lietuvos Montrealin atskrido gydytoja Inesa Poniškaitienė kartu su savo kolegėmis – Kauno slaugos ligoninės direktore gyd. Rita Kabašinskiene ir socialine darbuotoja Nerija Bučnyte. Paliatyvaus darbo su ligoniais pradininkė Lietuvoje yra gyd. I. Poniškaitienė. Ji, prieš kelerius metus priėmusi tuomet jau susiorganizavusio "Caritas" pasiūlymą, tapo vienos iš pirmųjų slaugos ligoninių Lietuvoje vyr. gydytoja. Su ja pasikalbėjome.

– Gal galėtumėte paaiškinti, kas yra paliatyvi slauga ir kokia jos dabartinė būklė Lietuvoje?

– Paliatyvi slauga, pagal Pasaulinės sveikatos organizacijos apibrėžimą, yra aktyvi visapusiška sergančiųjų nepagydomomis ligomis žmonių slauga, kurios tikslas yra palengvinti jiems ir jų šeimoms gyvenimą. Ši medicinos sritis apima ir psichologines, ir dvasines slaugos puses, nagrinėja socialinius poreikius, tarpusavio santykius, padeda pacientams išlikti oriems iki pat gyvenimo pabaigos.

Lietuvoje, galima sakyti, yra tik paliatyvios medicinos užuomazgos, tačiau jau nemaža padaryta: keičiamas visuomenės, gydytojų ir medseserų požiūris į skausmą ir jo gydymą, kuriamos skausmo klinikos. Vilniaus gydytojos anesteziologės Janinos Baublienės, Lenkijos Poznanės Karelo Marcinkovskio un-to onkologijos poskyrio vedėjo prof. Jaceko Lučako, Panevėžio apskr. vyr. gydytojos Raimondos Ulianskienės bei Lietuvos skausmo draugijos prezidento dr. Arūno Ščiupoko pastangomis buvo surengta ne viena konferencija, ne vienas simpoziumas skausmo ir paliatyvios slaugos klausimais. Per kelerius metus Lietuvos gydytojai, medseserys, kapelionai ir kiti paliatyvios slaugos darbuotojai prof. Lučako dėka turi galimybę tobulintis Lenkijoje, kur paskaitas skaito ir praktiniams darbams vadovauja garsūs Anglijos, Ispanijos, JAV ir kitų kraštų paliatyviosios slaugos specialistai. Šitaip nemažai teorinių ir šiek tiek praktinių žinių įgijo Kauno, Vilniaus, Panevėžio kai kurie gydytojai ir medicinos seserys, tačiau iki šiol labai trūko paramos iš Sveikatos apsaugos ministerijos, kad būtų galima oficialiai įteisinti medicinos įstaigose paliatyvią slaugą. Tik šįmet Sveikatos apsaugos ministerijoje buvo sudaryta darbo grupė plėsti paliatyviai slaugai Lietuvoje. Jai vadovauja VVU prof. Kalibatas. Šie metai paskelbti paliatyviosios slaugos metais, todėl tikimės, kad padėtis Lietuvoje gali pasikeisti.

– Kaip ir kada gimė mintis įsteigti per 50 metų dvasiškai ir fiziškai nualintai tautai tokią gydymo įstaigą Kaune?

– Kuomet nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje prasidėjo reali mūsų katalikų organizacijos "Caritas" veikla, tapo aišku, kad yra nemažai žmonių, sergančių nepagydomomis ligomis, kurie gyvena pusbadžiu, neturi pinigų būtiniausiems vaistams, neturi kur gyventi, neturi galimybių žmoniškai numirti. Tuomet kilo idėja įsteigti nepagydoma liga sergančių pacientų ligoninę, kurioje jie, apsupti rūpestingų ir dvasingų slaugytojų, galėtų pasiruošti išėjimui į amžinybę ir ramiai, oriai numirti. Kai žmogui nebegali padėti gydomoji medicina, chirurgija, chemoterapija, spindulinis gydymas, kada atrodo, jog ničniekas jau nebegali padėti, lieka dar paliatyviosios slaugos galimybė.

Svarbiausioji ši projekto autorė buvo "Caritas" federacijos generalinė sekretorė s. Albina Pajarskaitė. Projektui pasirašyti buvo daug kliūčių, bet pagaliau 1993 m. vasario mėnesį buvo sudaryta jungtinė sutartis tarp Kauno m. savivaldybės sveikatos skyriaus ir "Caritas" federacijos. Toks bendradarbiavimo būdas Lietuvoje anksčiau nebuvo praktikuojamas. 1993 m. rugpjūčio 23 d., atlikus dalies ligoninės kapitalinį remontą, pradėjome priiminėti pirmuosius pacientus. Atrinkus ligonius ir sudarius guldymo eilę, pirmiausia guldomi pacientai, sergantieji vėžio bei neuromotorinėmis (pvz. išsėtinės sklerozės) bei kitomis nepagydomomis ligomis sergantieji. Guldytinių ligonių diagnozių sąrašą yra pateikusi Sveikatos apsaugos ministerija. Gana dažnai priimame ligonius, persirgusius insultu, po kaulų lūžimų, lėtinio smegenų kraujotakos pablogėjimo ir kitų ligų. Kadangi artimai bendradarbiaujame su "Caritas" federacija, savivaldybės socialinės rūpybos skyriumi, tai, esant panašiai sveikatos būklei, pirmiau guldome vienišus, benamius, sunkiai besiverčiančius žmones.

– Gal galėtumėte papasakoti įdomesnius savo praktikos atvejus?

– Prisimenu, kartą nuvažiavome pas vidutinio amžiaus moterį, sergančią išsisėjusiu abiejų krūtų vėžiu. Ji jau nebegalėjo vaikščioti. Prie lovos buvo padėta tik truputis vandens ir cukraus. Jos dukra nesiliovė vaišintis alkoholiu ir retai gyvendavo namuose. Kai laiškininkė ligonei atnešė pensiją, ji išsiuntė savo dukrą sumokėti mokesčius už butą ir parnešti maisto. Jau buvo trys dienos, o dukra vis nesirodė. Kad nemirtų badu, teko moterį skubiai guldyti į ligoninę. Dukrą pasisekė surasti telefonu tik maždaug po savaitės, bet ji taip atrodė, kad po ligoninės tokios išvaizdos niekas nevaikščioja. Pasakėme, jog mama greitai mirs, kad labai išgyvena dėl jos gyvenimo būdo ir labai norėtų prieš mirtį ją dar kartą pamatyti, tik patarėme prieš ateinant bent kiek išsiblaivyti. Kai kitą dieną dukra atėjo į ligoninę truputį mažiau išgėrusi, motina kiek lengviau atsikvėpė ir mažiau verkdavo. Deja, per laidotuves dukra visai nepastovėjo ant kojų...

– Jūsų ligoninėje paskutines dienas praleido pogrindyje įšventintas kunigas Algis Justas Vaičiūnas. Ką galėtumėte apie jį papasakoti?

– Rezistentas kun. A. J. Vaičiūnas buvo ne tik mūsų pacientas, bet ir dvasinis patarėjas. Savo gyvu pavyzdžiu jis mokė mus tvirtumo, principingumo, pareigingumo. Jau būdamas visai silpnas, jis kasdien aukodavo šv. Mišias, rašė poetinę filosofinę knygą apie gyvybės atsiradimą. Dar dieną prieš mirtį jis sugebėdavo po kelis sakinius parašyti su pertraukomis, tik negalėdavo nulaikyti rankos, todėl prašydavo paramstyti pagalvėmis. Sakydavo, jog jam nebedaug likę laiko, todėl reikia skubėti.

– Greitai susitiksim, – kalbėjo jis. – Iki pasimatymo... Susitiksime ten, – parodė pirštu į dangų kun. Justas, – amžinybėje.

Minėtoji knyga buvo kun. Vaičiūno didysis gyvenimo tikslas. Dalį tos knygos teko man spausdinti. Jis nuvogdavo nuo savęs kiekvieną laisvalaikio minutę, kad tik liktų daugiau laiko rašyti knygai. Geriausias paminklas šiam beveik visą gyvenimą KGB persekiotam kunigui, aktyviam kovotojui už religijos laisvę Lietuvoje, pogrindinės spaudos darbuotojui, būtų jo knygos išleidimas. Manau, kad ji rastų savo skaitytoją, nes panašaus veikalo Lietuvoje, atrodo, dar nėra išleista. Juo labiau skatina šį jo viso gyvenimo tikslą įgyvendinti Švedijos "Caritas" federacijos darbuotoja p. Silverstrom. Ji, dar esant kun. Vaičiūnui gyvam, pažadėjo ieškoti rėmėjų Švedijoje šiai knygai išleisti. Jau kunigui Vaičiūnui mirus, gavau iš jos laišką, jog surado globėją ir prašė kuo greičiau atsiųsti knygą. Deja, nepasisekė surasti, kas galėtų šią knygą recenzuoti. Mons. V. Kazlauskas tuo metu buvo labai užimtas, o daugiau recenzentų neįstengiau rasti. Šiuo metu knyga, atrodo, atsikliuvo pas kun. Justo brolį Šlienavos kleboną Vytautą Vaičiūną, kuriam taip pat nepasisekė rasti rėmėjo. Manau, kad gerbiant ilgametį kun. Justo darbą ir iš viso turint galvoje garbingos Vaičiūnų šeimos nuopelnus Bažnyčiai ir tautai, knygą reikėtų išleisti. Gal šiam tikslui įgyvendinti padėtų įvairūs išeivijos fondai ir šiaip užsienio, ypač Zanavykijos lietuviai.

– Kaip vertinate tarptautinį slaugos darbuotojų kongresą ir kokios svarbiausios temos buvo jame aptariamos?

– Mano supratimu, kongresas gerai organizuotas. Čionai galėjai daug naudingų pranešimų pasiklausyti. Buvome sujaudinti Jon Roar Bjorkvold iš Norvegijos, Peter Fassler-Weibel ir Prisca Zimmermann pranešimų. Įdomus buvo Cicely Sounders pasakojimas, giliai paveikęs klausytojus. Mane itin sudomino muzikos terapija, apie kurią nedaug esu girdėjusi.

(Nukelta į 6-tą psl.)

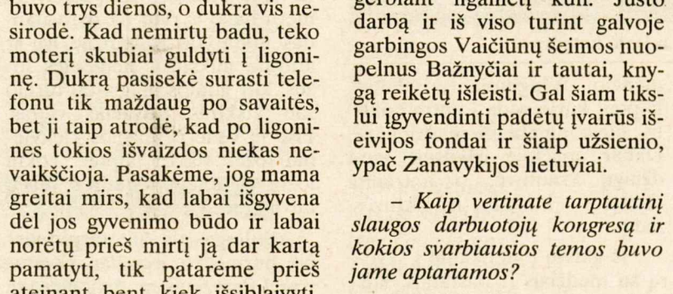

Nepagydomų ligonių slaugos pradininkė dr. Inesa Poniškaitienė (dešinėje) ir O. Darbyson-Girdauskaitė Montrealyje Ntr. K. J. Ambraso

Tarptautinėje jaunimo stovykloje

Lietuvių jaunimo grupė dauge su kitų tautų jaunuoliais dalyvavo Vokietijoje surengtoje stovykloje, kurioje vyravo krikščioniška dvasia

"Friedensgrund" – tarptautinė jaunimo stovykla 1999-iais įvyko Lietuvoje, Šiaulių vyskupijoje, o 2000-iais – šiemet – Hildesheime, Vokietijoje, netoli Hanoverio. Kas organizavo, kas dalyvavo? Į juos tiksliausiai gali atsakyti patys organizatoriai – Hildesheimo katalikų vyskupas ir jo pagalbininkai.

O buvo taip. Prieš 10 metų vyskupas Josef Homeyer su jaunimo grupe lankė Antrojo pasaulinio karo koncentracijos stovyklą Bergen-Belsen, kurioje žuvo dešimtys tūkstančių Rytų Europos belaisvių. Tai buvo ypatinga stovykla – be dujų kamerų, be bado karcerių, kad esant reikalui belaisviai būtų išmainyti į savuosius – vokiečius. Žmonės žūdavo dėl nežmoniškų sąlygų – dėl bado, šalčio, ligų.

Vokiečių jaunuoliai, kartu su vyskupu, ryžosi tarti "atleiskite..." ir "kurkime Friedensgrund" – taikos ir vienybės stovyklą.

Kitais metais vokiečių jaunimo būrelis su vyskupu priešakyje jau buvo Rusijoje. Ir taip kasmet kitoje Rytų Europos šalyje, prijungiant ir lankytųjų tautų jaunimo grupę. "Friedensgrund – atleiskite, kurkite taiką bei vienybę" – kartojo vokiečiai Rusijos, Ukrainos, Gudijos, Rumunijos, Vengrijos, Kroatijos, Lietuvos žmonėms.

Pernai tai girdėjome Tytuvėnuose, kur buvo bene šimtas minėtųjų tautų stovyklautojų ir keliolika lietuviukų. Šiemet, atsiliepdamas į vyskupo J. Homeyer kvietimą, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis į stovyklą Hildesheime išsiuntė 15 jaunuolių grupę – visų dekanatų, visų Šiaulių miesto parapijų atstovus. Ačiū Hildesheimo vyskupui už visokeriopą paramą ir svetingą globą, nes sava – lietuviška kišenė nebūtų leidusi bildėti tūkstančius kilometrų autobusu, plaukti jūros keltu, aplankyti EXPO-2000 ir kasdien sočiai pavalgius, palapinės pastogėj miegojus, suktis būryje tarp 130-ties septynių tautų atstovų.

Su pasigėrėjimu vokiečiai žiūrėjo, kaip bendrauja serbai ir kroatai, gudai, ukrainiečiai ir lietuviai, katalikai ir evangelikai, ortodoksai ir unitai – Rytų apeigų katalikai. Kiekvienai tautybei dėmesys, kiekvienai grupei atskira diena liturgijai, su nuostabiomis ortodoksų giesmėmis, nesuprantamu vengrų ir rumunų ulbavimu, kasdien keliomis kalbomis suskambančiu Evangelijos sakiniu.

"Ora et labora!" – "Melskis ir dirbk!" – tokio principo dienotvarkė jaunimo nuotaikos negadino. Niekas nepastebėjom, kai vienas kitas netaip suprato, kada jų grupei laisva nuo darbo diena, kada rytinė ar vakarinė malda... Užteko laiko ir krepšiniui, ir futbolui, kelionėms po vyskupiją, maudynėms ir diskotekai. Drausmė, tvarka, užimtumas nuo ankstyvo ryto ligi vėlyvos nakties. Su jaunimu darbavosi vadai ir pats darbo prakaite besišypsantis vyskupas. Taip buvo ekumeninėje tarptautinėje jaunimo stovykloje.

Pabuvoti stovykloje, kur kiekvienas tau draugas, kur negirdėti piktų žodžių ir keiksmažodžių, kur vadai moko atleisti, suprasti, mylėti savo pavyzdžiu, išsakyta vizija ir gera nuotaika – tai ilgam išliksiantys įspūdžiai.

Buvo progos pajausti, kad Viešpatį garbina daugelis tautų, kad meldžiasi nuoširdžiai ir drąsiai. Buvo progos išgirsti vokiečio vyskupo jaudinantį žodį pakeliui į Bergen-Belsen – buvusią koncentracijos stovyklą: "Atleiskite visi čia esantieji Europos tautų atstovai už vokiečių padarytą skausmą jūsų tautoms. Įsiklausykime į vieni kitų istoriją. Kurkime ir puoselėkime taiką bei vienybę – Friedensgrund".

Lietuvaitės ir lietuviukai jaunuoliai buvo šaunūs: skambėjo giesmės ir dainos, gitara. Netrūko kūrybiškumo. Patriotinis pačių lietuvaičių režisuotas spektakliukas atsisveikinimo vakarą kai ką net sujaudino. Daug naujų pažinčių, įspūdžių, adresų.

Romantiška ir rami kelionė jūros keltu namų link. Kunigas Arūnas Urbelis neleido mums pamiršti sekmadienio. Kelto tarnautojai šv. Mišių aukai maloniai užleido tarnybinę patalpą. Vėl skambėjo giesmė, pajautėme šventę.

Klaipėdoje mus pasitiko Šiaulių vyskupo telefoninis skambutis. Su malda ir palaiminimu išlydėti sėkmingai keliavome, sėkmingai sugrįžome. "Džiaugsmas ir glori, glori aleliuja!" vėl suskambo prie Šiaulių katedros vartų.

Atrodo, kad parsivežta šventa vizija ir gėrio ugnelė plevens. Ją išnešios keliavę studentės, studentai ir jaunesnieji stovyklautojai.

Iš Vatikano radijo
(autorius nepasirašęs)

Olimpinės žaidynės Australijoje

Dalyvavo 199 valstybės, 12,000 sportininkų. Atidarymo iškilmėje pagerbta seniausia Australijos tauta – aborigenai. Išryškėjo daugelio sportininkų vartojimas narkotikų. Australų spauda pasisako prieš tokį narkotikų antplūdį ir skatino Tarptautinį olimpinį komitetą imtis griežtų priemonių, nes tai sudaro grėsmę visam olimpiniam sąjūdžiui. Sportiniai milijonieriai Lietuvoje

J. P. KEDYS, Australija

27-oji Olimpiada Sidnyje buvo pradėta rugsėjo 15 d. labai iškilmingai naujame stadione, dalyvaujant 199 valstybei su 12, 000 sportininkų ir stebint 110, 000 žiūrovų. Tai nebuvo varžybų diena, bet pirmoje dalyje buvo pristatyta senoji Australijos aborigenų tauta bei jų kultūra ir 105 imigrantų tautybių, dabar abi sudarančios Australijos valstybę.

Nors istorikai randa, kad aborigenai šiame žemyne gyvavę daug tūkstančių metų, tačiau kai anglai čia atvyko prieš 200 metų, nerado aborigenų surėstos net paprasčiausios nendrių trobelės!!! Aborigenai gyveno urvuose, olose, tarp uolų, saugojančių juos nuo vėtros... Taigi aborigenų šiuo metu yra tik apie 300,000. Jų tautybės atstovai pražygiavo be didesnio dėmesio.

Antroji iškilmingosios dalies programos pusė buvo imigrantinė Australija. Kaip jos simbolis buvo iškelta 13 metų geltonplaukė mergaitė! Žiūrovai ją sutiko plojimais. Vėliau sekė simbolinė demonstracija – Australijos pramonė įvairiose srityse, palydint šokiais dainom ir žaidimais.

Paskutinė iškilmingo atidarymo dalis buvo 199 valstybių ir 12,000 sportininkų bei jų pagalbininkų paradas. Pasirodė valstybės su 5-6 atstovais ir su keliais šimtais sportininkų su įvairiausiomis vėliavomis. Paradas su margaspalvėmis uniformomis žygiavo daugiau kaip 3 valandas.

Narkotikų antplūdis

Dar prieš prasidedant olimpiadai, Australijos olimpinis komitetas pranešė visų tautų dalyvėms, kad bus tikrinamas visų sportininkų kraujas ir šlapumas, Raudonoji Kinija tuojau pranešė, jog jos sportininkų skaičius 40 sumažės! Didžiausias Australijos dienraštis "The Sydney Morning Herold" (500,000 skaitytojų) paskelbė dalinį sąrašą asmenų, kurie buvo vartoję įvairius narkotikus ir bandė varžytis olimpiadoje! Tačiau kraujo sudėtis tai parodė, ir jie buvo atmesti. Tokių buvo 18, jų tarpe vienas latvis, bet nė vieno lietuvio.

(Nukelta į 6-tą psl.)

RE/MAX
Professionals Inc., Realtor
Sales Associate
1645 Dundas St. W.
Mississauga, ON L5C 1E3

IRENA RENTELIENĖ
Pirkimo-pardavimo atstovė
Tel. (905) **270-8840** - įstaigos
(905) **507-6608** - namų
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo klausimais. Mielai ir sąžiningai patarnausiu.
Nemokamas namų įvertinimas

Nepagrįsti įkalčiai

ANTANAS MUSTEIKIS

Dr. Sara Ginaitė-Rubinsonienė, užuot atsakiusi į mano dokumentuotus (paremtus jos pačios citatomis) priekaištus, pasileido į dažnų blizgančių bendrybių lankas (žr. "Skirtingi vertinimai", "Tėviškės žiburiai", 2000.VI.27).

Čia kartosiu labiausiai užgaunantį priekaištą, jog prel. dr. J. Prunskis, A. Kalnius ir aš stengėmės "pateisinti jų (žydų, A.M.) žudynes" ("Žydų tautos tragedijos Lietuvoje pradžia", 8 p.). Aš dargi pacitavau savo žodžius: "Negalima žudyti žydų, o reikia teismo, jei kas nusikalto". Bet autorė į tai neatsižvelgė.

Į autorės insinuaciją apie "palankią žydų politikai (naikinimui, A.M.) dirvą" aš atsakiau, kad per dešimt tūkstančių lietuvių, įskaitant ir jų šeimos narius bei giminaičius, rizikavo savo gyvybe – gelbėdami žydus ("Suklastoto šimtmečio dygliai", "Tėviškės žiburiai", 2000.V.16). Bet jos atliepis į tai yra vėl atšiaurus: "Tai yra gryna, švelniai tariant, autoriaus fantazija, o tiksliau – klastotė". O šiais metais vadinamą "fantaziją" bei "klastotę" galutinai išdulkino "A. Gurevičiaus sąrašai". Jie dokumentuoja, kokie iš tikrųjų buvo tos "palankios dirvos" lietuviai, gelbėdami savo artimą – žydus, rizikuodami savo gyvybe, bet išgelbėdami per 10,000 žydų. Fantazija?! Klastotė?! (Suprantama, kritikai ir čia gali prisikabinti, jog tie skaičiai nėra visiškai tikslūs, bet geresnių duomenų už šiuos niekas neturi!).

O autorės besąlygiškas puolimas Laikinosios vyriausybės yra vienašališkas. Juk naujoji vyriausybė privalėjo laviruoti tarp naujų okupantų ir galimų planų pagelbėti visiems Lietuvos gyventojams, neišvengė klaidų, bet galutinis sprendimas vis dėlto priklausė okupantams.

Autorė vėl skelbia netiesą, jog "A. Musteikis kaltina *visus* Lietuvos žydus koloboravimu su sovietais..." (mano pabraukta, A.M.). Aš niekur visų žydų nekaltinau. Ir apie žydų "mažesnio blogio" pasirinkimą aš tik pakartojau tai, ką pati autorė parase: "Mes suprantome, kad iš dviejų blogybių likimas lėmė mums mažesnę, geriau sovietų nei nacinės Vokietijos okupacija" ir "Daugumai Lietuvos žydų reikėjo rinktis iš šių dviejų blogybių..." ("Atminimo knyga", 21 ir 30 p.).

Beje, minėtinas ir netiesioginis autorės "mažesnio blogio" pasirinkimas, kai ji antrosios sovietinės okupacijos "žygius" vadina išlaisvinimu. O lietuviai šiuo atveju esmėje nesirinko nei vienų, nei kitų. Tai rodo lietuvių sukilimas 1941.VI.23.

Taip pat netiesą rašo autorė, jog aš kaltinau žydus "dėl visų lietuvius ištikusių nelaimių..."

Baigdamas noriu pabrėžti, kad, pirma, nesijaučiu esąs visažinantis, kai analizuoju labai sudėtingą lietuvių-žydų santykių temą okupacijų metais, tačiau ir po tokių Ginaitės-Rubinsonienės atliepių nesigailiu savo pateiktų minčių bei analizės, nes jos yra nepaneigiamai teisingos, o atšiaurūs žodžiai gali tik nesusipažinusį su šia tema suklaidinti.

Antra, noriu pakartoti ir teigiamus savo recenzijos žodžius, jog autorė plačiai aprašo savo šeimos ir žydų bendruomenės tragediją Lietuvoje, atskleisdama autentiškus savo bei artimųjų išgyvenimus ant likiminio slenksčio, nuolat svyruojančio tarp mirties ir išlikimo.

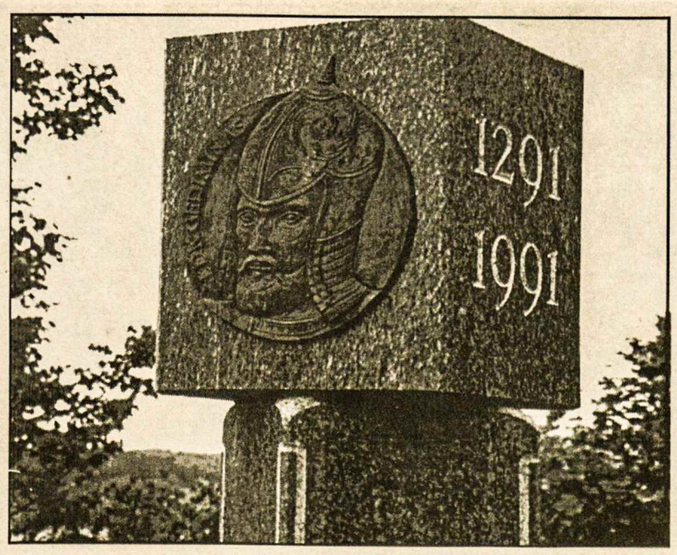

Paminklinis stulpas Veliuonoje; 1291 metai yra Veliuonos, tada vadinamos Junigeda, įkūrimo data **Nuotr. G. Kurpio**

Olimpinės žaidynės Australijoje

(Atkelta iš 5-to psl.)

Spaudos balsas

Kažkas dvokia. Tarptautinis Olimpinis komitetas privalo susirūpinti! Tokį straipsnį paskelbė Peter FitzSimons. Štai jo ištrauka.

"Dvokiantis narkotikų skandalas sporte pasiekė pačią viršūnę. Kiekvieną dieną iškyla vis daugiau žinių apie surastus narkotikus vartojančius sportininkus. Reikalaujama iš vis daugiau sportininkų grąžinti medalius. Tai veda sportą prie sunaikinimo. Tačiau sportininkai tai neigia ir skelbia, kad tai klaidos! Bet mes gyvename amžiuje, kai kraujo patikrinimai yra taip tikslūs, kaip šuns įkandimas. Štai pavyzdžiui C. Hunter – rutulio stūmikas. Registruotas 1000 kartų su turimu kraujyje narkotikų mandradone. O jis dabar skelbia, jog kažkas primaišė jam to narkotiko į maistą. C. Hunter yra grąžintas Amerikon.

Aišku, mes nežinome visų nesugautų sukčių. Šis narkotikų skandalas yra smerktinas. Jeigu Tarptautinis olimpinis komitetas (IOC) nesiims griežtų priemonių, išaugs grėsmė visam olimpiniam sąjūdžiui!"

Peter FitzSimons baigia straipsnį tokiu griežtu pasisakymu: "Būtina paskelbti karą narkotikams! Tarptautinis olimpinis komitetas privalo pakeisti dabartinį pirmininką Juan Antonio Samaranch!"

Apdovanojimai Lietuvoje

Lietuvos min. pirm. A. Kubilius paskelbė, kad Sidnio Olimpiniuose žaidimuose aukso medalius gavę atletai bus apdovanoti po 400,000 Lt, sidabro – 200,000, bronzos – 150,000 Lt. Tai Lietuvos vyriausybės apdovanojimai. Sporto departamentas turi savo atskirą fondą ir teiks savo apdovanojimus. Taigi nepaisant vargingos finansinės būklės Lietuvoje, po Sidnio olimpinių žaidinių sulauksime būrelį "milijonierių"!

Nepagydomų ligonių slauga Lietuvoje

(Atkelta iš 5-to psl.)

Gana svarbūs buvo pranešimai apie ligos simptomų kontrolę, gedėjimą, sielovados darbą ir daugelis kitų.

– Kokia, palyginti, šio darbo būklė pasauliniu ir Lietuvos mastu? Kas, Jūsų nuomone, pirmiausia darytina Lietuvoje?

– Lietuvoje dar neturime tinkamai suformuoto požiūrio į paliatyvią slaugą. Vien kai kurios pavienės įstaigos mėgina dirbti pagal paliatyviosios slaugos principus. Šiuo atžvilgiu nemaža padaryta Anglijoje, Slovėnijoje, Belgijoje, Čekijoje, mūsų kaimyninėje Lenkijoje. Kanadoje apie paliatyviąją slaugą nedaug esu girdėjusi, bet pagal kongreso programą, atrodo, kad čia pasiekta nemažai. Lietuvos vyriausybei pirmiausia reikėtų sudaryti svarbiausias šios srities darbo gaires, vadinamąją darbo strategiją, visapusiškai skatinti savanorišką darbą, tikslinę labdarą, leisti šios srities literatūros, formuoti sveiką ir blaivų altruistinį visuomenės požiūrį į nepagydomus ligonius, organizuoti pagalbą netekties ar skaudžios nelaimės atvejais.

– Kas jums labiausiai krito į akis, įžengus į Klevo lapo šalį?

– Pirmiausia į akis krinta akivaizdus rūpestis žmogumi, švara, gėlės, tvarkingi takeliai, gėlynai, įvairaus amžiaus aktyviai sportuojantys žmonės, įvairios profilaktinės priemonės, graži, dažnai nesugadinta neskoningo žmogaus elgesio gamta, rimtas požiūris į darbą, ko tikrai dažnai trūksta Lietuvoje.

– Jeigu norėtų kas nors paremti šį svarbų slaugos darbą Lietuvoje, kokiu adresu kreiptis?

– Mes labai džiaugtumės, jei kas norėtų paremti mūsų darbą lėšomis, slaugos priemonėmis, patarimais, literatūra arba bent morališkai. Mūsų adresas: Kauno slaugos ligoninė, Armatūrininkų 4, LT-3014 Kaunas, Lithuania. Tel. 370-430, 370-410, 370-186.

– Kur susipažinote su paliatyvia slauga?

– Su paliatyvios slaugos pagrindais turėjau galimybę susipažinti Briuselio šv. Jono ligoninės paliatyvios slaugos skyriuje, kur gavau ne tik daug šios srities žinių, bet ir patyriau daug šilumos iš šios ligoninės paliatyviosios slaugos direktorės augustinietės sesers Leontinos, gyd. Vandeville, jų kolegų bei kongregacijos seserų. S. Leontiną pažįsta visa Belgija. Ji keletą kartų buvo apdovanota valstybine premija už paliatyvios slaugos sukūrimą šioje šalyje ir jos tobulinimą. Pacientai šioje ligoninėje gauna viską, ką tik įmanoma gauti. S. Leontinos rūpesčiu ligoninė gauna daug aukų. Kas pažįsta šią seserį, sako, kad tai yra žmogus, kuriam nieko neįmanoma atsakyti.

– Kas Jums padėjo?

– Ligoninei lėšomis ir slaugos priemonėmis labai daug padėjo flamandų moterų katalikių organizacija CMBV, kuri puikiai dirba slaugos srityje. Dvasingumui ir susikaupimui ligoninėje didinti labai daug padėjo Montrealio Aušros Vartų parapijos kunigas, kurio rūpesčiu gavome iš Vokietijos Paslaptingosios Rožės, Švč. Mergelės Marijos, statulą. Mano kelionei, kurios dėl lėšų stokos jau buvau visiškai atsisakiusi, nepaprastai daug pagelbėjo A. Kuncevičienė su dukra Bernadeta ir sūnumi Klaudijumi, nugabenusiu į Torontą. Tik jų dėka galėjau atvykti Kanadon. Joms, O. Darbyson-Girdauskaitei, A. Gustainienei, Ir. Vazalinskienei, E. Bernotienei ir daugeliui kitų, daug man padėjusiems, kuo nuoširdžiausiai dėkoju, kad pamačiau Kanadą, vaišingus lietuvius. Ligoninės kolektyvas labai dėkingas ir Hamiltono pensininkų klubui bei lietuvių draugijai, prof. Irenai Lukoševičienei, Monikai Povilaitienei bei jos giminėms už pagalbą pirmaisiais ligoninės egzistavimo metais. Ligoninės kolektyvo ir visų vardu nuoširdžiai dėkoju už prieš kelerius metus mūsų ligoninėje apsilankiusiam Kanados ambasados reikalų patikėtiniui už 1540 JAV dol. auką. Kanados ambasada buvo pirmoji iš visų kitų suteikusi tokią didelę paramą mūsų ligoninei.

Kalbėjosi –
kun. K. Ambrasas, SJ

Kauno slaugos namų darbuotojos. Iš kairės: viešnia iš Anglijos Brenda Collins, vyr. gydytojos pavaduotoja Laima Miliukienė, koordinatorė Lina Drazdauskienė, vyr. gydytoja Inesa Poniškaitienė, direktorė Rita Kabašinskienė **Nuotr. N. Bučnytės**

KELIONĖS NUOTYKIAI

Plaukiant laivu Amazonės upe

STASYS DALIUS, Hamiltonas

(Tęsinys)

Sekmadienis, tai krautuvės uždarytos, bet pagrindinėje Prezidento Vargas gatvėje, kur stovi viešbutis, plačiame šaligatvyje iš abiejų pusių pristatyta būdelių su suvenyrais, įvairiais žibučiais, odos išdirbiniais, vaisiais, maisto patiekalais, gėrimais. Tas turgus ant šaligatvių tęsiasi per kelis kvartalus toje gatvėje, ir masės žmonių juda į abi puses. Judėjimas didžiulis, į kurį įsijungiam ir mes vaikščiodami bei apžiūrėdami.

Šone viešbučio – parkas su paminklais, teatro rūmais. Čia miesto centras su bankais, krautuvėm, viešbučiais.

Turgavietėje

Sekančią dieną iš pat ryto išvyka po Belem miestą. Autobusas nuveža visą grupę iki Amazonės upės pakrantės, kur išsistačiusios įvairios prekybos būdelės. Nuo čia iki atviros jūros dar yra per 100 km.

Nuo šios Amazonės prekybos pakrantės, vedini miesto vadovo, einame į senąją turgavietę, kuri pastatyta dar gumos žydėjimo laikotarpiu, kuris prasidėjo pasodinus gumos medžius. Juos sakinant buvo išgaunama guma. Gaunamos gumos eksportas labai išsiplėtė nuo 1850 m. iki Pirmojo pasaulinio karo ir Amazonės rajonas buvo didžiausias natūralios gumos tiekėjas. Kraštas dėl tos gamybos klestėjo, augo miestų statyba, kad net Manaus mieste buvo pastatyti operos rūmai, o Belem – teatro rūmai. Tai truko iki gumos medžiai buvo pradėti auginti Azijoje, kuri nustelbė savo gamyba. Tačiau ir dabar Amazonės gumos 32,973 tonos per metus eksportuojamos.

Įvairios parduotuvės

Minėtasis turgus – tai didžiulė salė, pastatyta britų pavyzdžiu, tebenaudojama nuo gumos laikotarpio žuvims parduoti. Praeidami matėme ant stalų išdėstytas įvairiausio dydžio žuvis, sugautas Amazonės upėje ir atviroje jūroje. Viena ypatingai didelė žuvis atkreipė mūsų dėmesį, kad reikėjo stebėtis kaip tokio dydžio žuvis gali užaugti ir būti sugauta. Kita didelė salė su atskirais skyriais lyg paviljonais skirta tik mėsai parduoti. Ten sukabintos įvairios rūšies mėsos, bet be šaldymo įrengimų. Nėra musių, nes rūkstantys dūmai deginamo specialaus medžio išbaido uodus ir muses.

Brazilija. Belem miesto katedra

Perėję žuvų ir mėsos skyrius, patenkam į patį turgų, kur atskirais skyriais stovi būdelės ir stalai su drabužiais, vaisiais, vietinės gamybos vaistais, žolelėmis bei žievėmis, buteliuose supilstyta esencija nuo visokių ligų. Vadovas sako, kad šis skyrius labai populiarus tarp vietinių žmonių, kurie gydosi čia perkamais įvairiais mišiniais.

Labai įdomus ir spalvingas skyrius indėnų rankų darbo gaminių. Tai įvairios pintinės, krepšiai, žuvims gaudyti bučiai ir kitokie namų apyvokos reikmenys, padaryti iš medžio ar pinti iš vytelių ar plaušų. Didelis pasirinkimas tų gaminių ir skrybėlės moterims bei vyramas.

Gumos laikotarpio palikimas

Iš turgaus einame per kelias gatves, kur gumos gamybos laikotarpiu statyti skirtingų stilių namai. Jie dabar restauruoti ir naudojami krautuvėms. Portugalų stiliaus namai dekoruoti mėlyna spalva, gražiai atnaujinti. O prancūzų stiliaus to laikotarpio madų salonas – su prabangiais sietynais, parketo grindimis iš dviejų spalvų braziliško medžio. Vingiuojantys dailūs laiptai, kurie veda į antrą aukštą, buvo atgabenti iš Anglijos. Dabar apačioje įsikūrusi medžiagų krautuvė, o antrame aukšte – kristalo ir virtuvės indų.

Iš gatvių patenkame į skverą su medžiais ir pastatais, kur viename šone seniausia Belem katalikų šventovė. Viduje – statulos, išdrožtos indėnų iš braziliško medžio, kai kuriose vietose termitų išgraužtomis skylėmis. Pereiname per šventovę stebėdamai įvairias statulas rankomis padarytas ir jau termitų apgadintas.

Katedra ir fortas

Iš ten per kelias siauras gatveles ateiname iki skvero, kur stovi katalikų katedra, reikalinga dažymo, ir fortas, kuris stovi tik 12 m. aukščiausioje vietoje prie Amazonės upės apstatytas senoviškom patrankom. Apačioje – forto mūrinių sienų platūs Amazonės vandenys daužosi į sienas. Senais laikais šis fortas gynė miestą nuo piratų, o dabar graži vieta pavaikščioti ir pasižvalgyti į Amazonės plačią vagą. Forto aplinkoje ir aikštėje pavaikščiojus baigėsi tos dienos miesto apžiūra.

Kadangi "Hilton" viešbutis yra šalia parko, tai iš ryto daug žmonių vaikščioja ar bėgioja jo takais. Parke budi policija su šunimis, kad apsaugotų turistus nuo kišenvagių.

Parke ir Belem miesto gatvėse labai daug mangos medžių. Jie užauga labai aukšti ir duoda gerą pavėsį gatvėse. Kai kurie medžiai yra pasodinti gumos žydėjimo laikotarpiu jau per 100 metų senumo. Jų vieton sodinami jauni mango medžiai. Mango vaisiais gruodžio-sausio mėnesiais visi gali naudotis, o vaikai panaudoja kaip sviedinius.

Katedros viduje

Sekančią dieną pirmiausia nuvykom prie katedros, kuri buvo iš ryto atdara. Viduje labai tamsu, daugybė altorių ir dideli dailininkų piešti paveikslai prie tų altorių. Vienas didelis paveikslo rėmas stovi tuščias, nes pagal vadovą, prieš 3-4 metus buvo išpjautas paveikslas iš rėmų ir pavogtas. Todėl dabar katedra laikoma daugiau užrakinta negu atdara. Mūsų lankymo metu buvo iš ryto tik dvi valandas atidaryta. Katedroje lyg ir antram aukšte – nedidelės ložės, kur gumos magnatai turėjo sau atskiras privačias vietas. Prie jų vedė iš apačios kiekvienai ložei atskiri laiptai. Tokių ložių iš abiejų katedros pusių buvo apie 20.

Stilingas to laikotarpio vieno burmistro įrengtas skveras pagal Paryžiaus modelį. Net yra išvesta Senos upė su elegantiškais tiltais per ją, išpuošta gėlynais ir medelių krūmais.

Gražiausia šventovė

Šv. Nazareto šventovės aplankymas buvo įdomiausias. Tai labai puošni, puikiai dekoruota mozaika ir įvairių spalvų marmoro sienomis, grindimis, altoriais. Didelės marmoro kolonos atvežtos iš Italijos. Kadangi tais laikais nebuvo tokių didelių transporto laivų, kad pajėgtų pargabenti didžiules kolonas, tai jos buvo per pusę perpiautos ir dabar su tokio pat marmoro lankais surištos. Visi paveikslai šventovėje ant altorių, stacijos padarytos iš mozaikos plytelių taip tobulai, kad reikia labai atidžiai žiūrėti, kad nepagalvotum, jog tai aliejum tapyti paveikslai.

Šios šventovės statyba buvo pradėta 1902 m. ir buvo užbaigta po 50 metų praslinkus dviems pasauliniams karams. Popiežius Paulius VI lankydamas pasakė, kad tai gražiausia šventovė visame pasaulyje, o vadovas paantrino, kad ji gražiausia ne tik Belem mieste, bet ir visoje Brazilijoje. Šventovės iš lauko priešakis irgi su mozaikos plytelėmis išdailintas.

Botanikos-zoologijos sode

Dar vykstam į didelį botanikos-zoologijos muziejų ir parką. Pirmiausia praėjom per muziejaus sales, kur sukrauta daug rodinių – paukščių, žvėrelių iškamšos, mineralų rinkiniai, indėnų apyvokos reikmenys, įvairūs gamtos paveikslai, diagramos, vaizduojančios Brazilijos ekonominį augimą ir kt. Pats botanikos sodas apsuptas didelių medžių, išaugintų iš visų pasaulio dalių, išvedžiotas takais takeliais, o tarp jų išmėtyti atskiri žvėrių ir paukščių aptvarai.

Didžiausias Brazilijos plėšrus jaguaras užima pirmaujančią vietą ir jį bent dviejose aptvarose matėme skubiai vaikščiojantį ir dantis rodantį. Didžiausias Brazilijoje miškų žvėris panašus šiek tiek į kiaulę, užaugantis iki 600 svarų. Didelės į pančius susirangiusios anakondos gulėjo nejudėdamos. Baseine plaukiojo jūros karvė (Manate), kuri priplaukus arti ėmė iš žmonių rankų žolės pluoštus. Kitam baseine plaukiojo juodas kaimanas, į žmones nekreipiąs jokio dėmesio. Margaspalvės triukšmingos papūgos, ereliai, vandens paukščiai, vis atskirose parko vietose apgyvendinti.

Vakare turėjom atsisveikinti su natūralistu Daniel, kuris rytojaus dieną išvyksta namo, o mes irgi baigiam kelionę skrisdami į Rio de Janeiro. Už jo paslaugas, pašnekesius, paskaitas apie Amazonės gamtą ir begalinę kantrybę mums nuolatos klausinėjant atsisveikindami įspraudėm vokelius su žaliukais į jo rankas.

Molio dirbiniai

Popietėje turėjom įdomią išvyką į užmiestį – 22 km. nuo Belem į kaimą, kurio gyventojai užsiima molio – keramikos dirbiniais. Tai vazos, urnos, puodukai, įvairūs kiti dalykai išžiesti iš molio, dekoruoti, nudažyti ir ugnyje 250°C kaitinti. To didelio kaimo viena gatvė užimta šiai molio gamybai ir dirbinių pardavimui.

Atvykę pereinam per kelias dirbtuves, kur matome kaip molis paruošiamas, minkomas, voliojamas su rankomis iki tinkamo elastingumo ir sukamas ant formos įgauna norimą pavidalą. Po to džiovinamas pavėsyje, dažomas, dekoruojamas ir galop kišamas į krosnį kaitinimui. Ilgas to darbo procesas, bet daiktus išeina dirbiniai, kuriuos žiūrėjome ir pirkome.

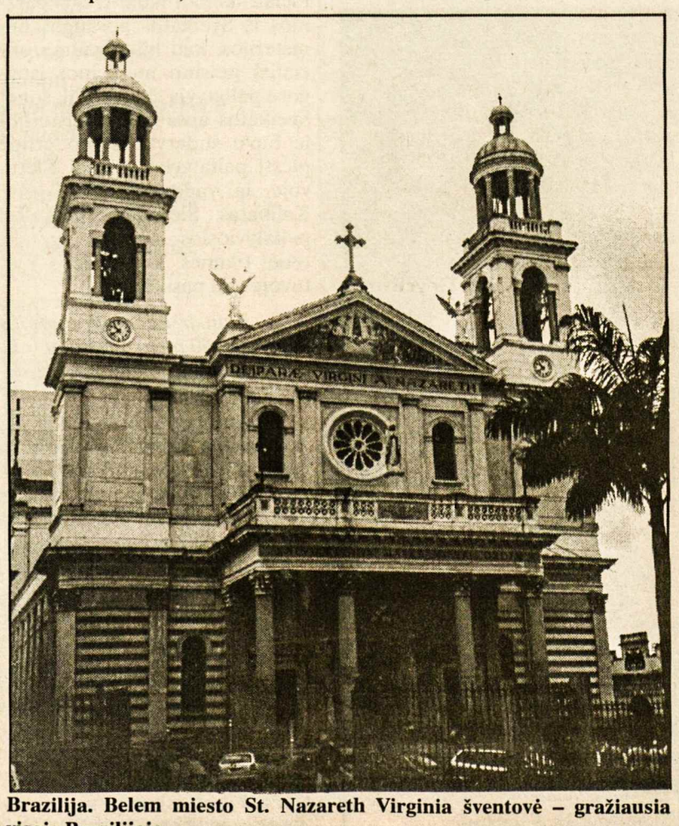

Brazilija. Belem miesto St. Nazareth Virginia šventovė – gražiausia visoje Brazilijoje

Į Rio de Janeiro

Paskutinį rytmetį Belem mieste reikėjo keltis 4 v.r., nes 7 v.r. lėktuvas skrido į Rio de Janeiro. Atvykę ten per 3 valandas važiavom į miestą. Pirmiausia sustojom prie katalikų naujos katedros, kuri baigta statyti tik 1970 m. Iš lauko visai neatrodo kaip šventovė, nes yra piramidės formos. Viduje daug erdvės – gali sutalpinti 20,000 žmonių. Nėra jokių paveikslų, tik kryžius. Altorių irgi nėra. Langai dekoruoti. Įdomiai pastatyta, nes sienos turi ventiliacijos angas, tad nereikia vėsinimo.

Po to nuvykom į Cukraus galvos kalną, kur ant lyno siūbuojančiu vagonėliu pakilom iki pat viršaus ir pamatėm tarp įlankų ir kalnų išsiskleidusį Rio de Janeiro miestą. Antrame viršutiniame Cukraus galvos kalne visą laiką slinko žemi debesys, kurie dengė pilną vaizdą į miestą.

Po šios išvykos atvažiavom į viešbutį, kur mūsų grupė pasidalino pusiau, nes viena dalis liko Rio de Janeiro mieste dar dviem dienom, o kita vakare vykom į orauostį naktiniam skrydžiui į Atlantą. Sekantį rytą kelionė baigėsi Toronto orauostyje.

Baigiant

Ši kelionių agentūros ekspedicija Amazonės upe ne visai pavyko, bet vis dėlto praplaukėm visus tos didžiulės pradžios ir pabaigos ruožus. Pradėję Peru valstybėje, kur didieji vandenyno laivai atplaukia, tą tarpą iki Brazilijos plaukėm lankydami indėnų kaimus ir susipažinom su džiunglių gamta.

Gaila, kad perdirbtas iš prekinio į turistinį laivas nepajėgė tęsti numatytos kelionės, nebuvo tam pilnai paruoštas ir vis gedo. Todėl turėjom per vidurinį Amazonės ruožą skristi ir iš oro apžvelgti plačiają upę bei ją dengiančias džiungles.

Vienas iš Brazilijos vadovų išsitarė, esą vyriausybė visai nesirūpina turistais, kurie norėtų atvykti Amazonėn, nes neturi nė vieno turistinio laivo, atitinkančio visus reikalavimus. Prekiniai laivai nepritaikyti keleiviams, atbaido reiklius turistus, o gerų turistinių laivų, kaip Papua Naujojoj Gvinėjoj, čia nėra. Tad norintieji patogiai Amazonės upe keliauti dar turės laukti.

(Pabaiga)

Iškeliavimas

ČESLOVAS VALDAS OBCARSKAS

Anglijoje

Į Anglijos Hulio uostą Vytautas atvyko sekančią dieną. Plaukiant į Angliją jūra buvo rami, ir neteko sirgti jūros liga. Laive visi keliautojai gavo gerą maistą, o ko nesuvalgė likučius patarnautojai išmetė į jūrą.

Iš Hulio uosto išeivius skirstė imigracijos valdininkai į įvairias Anglijos vietoves. Vytautas su broliu Stasiu buvo nusiųsti į netoli prie Market Drayton esančią stovyklą, arti Valijos. Ten jie išbuvo kelias savaites. Gaudavo neblogą maistą ir galėdavo nuvykti į netoli esantį Wellington miestą. Vasara buvo šilta, o ir Anglijos gamtovaizdis buvo gražus.

Apie birželio pabaigą 1947 metais išeivius iš Market Drayton stovyklos pradėjo skirstyti dirbti pas anglų ūkininkus. Ten netoli Česterio miesto viename dideliame name apgyvendino išeivius ir išdavė dviračius nuvykti pas ūkininkus darbams. Vytautas dirbo pas vieną anglų ūkininką. Tuo pačiu metu apie liepos mėnesį jis gaudavo iš sesers Milės, gyvenančios Hamburge, laiškus. Ypač jis džiaugėsi gavęs nuo sesers Henriko Nagio lyrikos knygą "Lapkričio naktys". Tuo pačiu metu, būdamas jau 18-kos metų, ir Vytautas pradėjo rašyti eilėraščius. Po kelių savaičių jis vėl sugrįžo į Market Drayton hostelį ir po kelių dienų atvyko į netoli Wolverhamptono esančią stovyklą, pradėjo dirbti virtuvėje. Čia jis išdirbo iki spalio mėnesio ir, stovyklai užsidarius, vėl sugrįžo į Market Drayton, užsirašė darbams į anglių kasyklas ir buvo nusiųstas į Full Sutton hostelį šiaurinėje Anglijoje, kur turėjo kelių savaičių instruktorių duodamas anglų kalbos pamokas ir drauge paskaitas vokiečių kalba apie anglių kasyklas ir kaip reikia jose dirbti. Pasibaigus apmokymo terminui, prieš Kalėdas atvyko į šiaurės Skotijoje esančią Cowdenbeath anglių kasyklą. Joje gavo tik naujų angliakasių apmokymas, o į tikrąsias anglių kasyklas jie buvo išsiųsti į Šiaurės Angliją. Vytautas buvo paskirtas į Bickershaw kasyklą, apie 20 mylių nuo Mančesterio, netoli Leigh miesto. Čia vėl gyveno angliakasių hostelyje, kur buvo apie 80 lietuvių. Juos čia dažnai aplankydavo kun. J. Steponaitis.

Po kelių mėnesių Vytautas persikėlė dirbti į kitą Goulborne kasyklą. Gyvendamas šiame "Scotia" hostelyje, kadangi jau gerai mokėjo anglų kalbą, pradėjo imti iš Shefield kolegijos pamokas, ruošdamasis įstoti į anglų universitetą. Savo studijoms jis pasirinko anglų ir lotynų kalbas, matematiką, fiziką ir chemiją.

Gouborno kasykloje Vytautas išdirbo iki 1951 metų balandžio mėnesio ir persikėlė į Mančesterį, kur gavo darbą laivų fabrike. Čia išdirbo vienerius metus ir 1952 metais rugpjūčio mėnesį įstojo į medicinos mokyklą – Warrington psichiatrinę ligoninę – School of Nursing. Čia jis išlaikė stojamuosius egzaminus iš anglų kalbos ir matematikos. Po to slaugymo mokykloje pradėjo studijuoti anatomiją, fiziologiją ir slaugymą. Išlaikęs egzaminus iš anatomijos ir fiziologijos, pradėjo gauti paskaitas iš daktarų ir psichiatrų apie psichologiją ir psichiatriją bei mediciną. Baigiamuosius egzaminus išlaikė 1956 metais kovo mėnesį ir gavo "Registered mental nurse" diplomą.

Po to vėl įstojo į bendrų kūno ligų slaugymo mokyklą Whiston ligoninėje, netoli Liverpulio ir ją baigęs įsigijo kūno ligų slaugymo diplomą 1961 metais. Įstojo į Wirral ligoninę dirbti operacijų salėje – asistuoti chirurgams. Šis darbas Vytautui, dirbant operacinėje, labai patiko, ir jam atrodė, kad tai yra svarbesnis darbas negu būti žymių humanitarinių mokslų universiteto profesorium, kuris negelbsti ligonių gyvybės, kaip tai daro chirurgai.

(Iš rašomo memuarinio romano)

Dainos ir kanklės Detroite

Š.m. spalio 1, sekmadienį, pačiame rudens spalvų gražume, Detroito Lietuvos dukterys padovanojo miesto ir apylinkių lietuviams aukšto meninio lygio koncertą ir vaišes. Taip, padovanojo, nes tokio koncerto ir vaišių mūsų apylinkėje net už pinigus nenupirksi. Panašius koncertus ir vaišes Lietuvos dukterys mūsų apylinkėje suruošia jau eilė metų.

Ši Lietuvos dukterų šventė buvo pradėta šv. Mišių auka Dievo Apvaizdos parapijos šventovėje. Didingai ir gražiai giedojo Toronto "Volungės" dainininkės. Šventovė buvo beveik pilnutėlė. Po pamaldų visi rinkosi į gražiomis gėlėmis išpuoštą Dievo Apvaizdos parapijos kultūrinio centro salę. Stalai papuošti spalvingomis gėlėmis. Svečių prisirinko beveik pilnutėlė salė, nes visi žino Lietuvos dukterų išradingumą ir vaišingumą.

Lietuvos dukterų pirmininkė Irena Alantienė pasveikino susirinkusius, trumpai nupasakojo darbus, padėkojo už supratimą jų darbų ir visokeriopą paramą. Valdybos narė Lietuvos neįgaliųjų reikalams Jūratė Pečiūrienė kalbėjo apie esamą ilgalaikę ir brangią pagalbą dvynukams Vytukui ir Pauliukui. Jie yra gimę akli. Buvo padarytos pradinės operacijos, jų reikės daugiau. Visu tuo kas nors turi rūpintis, globoti vaikus, jų tėvelius ir rūpintis medicinine pagalba. Tai atlieka Lietuvos dukterys.

Po trumpų pranešimų pasirodė scenoje dešimt Toronto "Volungės" dainininkių. Joms vadovauja Dalia Viskontienė, akompanuoja Jonas Govėdas. "Volungės" vienetas pasirinktą dainų repertuarą atliko su preciziniu tikslumu ir skambumu. Kiekvienas dainos akordas buvo išbaigtas ir skambėjo visu grožiu.

Neatsiliko ir jaunosios devynios Toronto kanklininkės su vadove Žibute Janeliūniene. Kanklių muzikos garsai palietė kiekvieno atsilankiusio širdį. Pabaigai Toronto "Volungės" dainininkės ir jaunosios kanklininkės susijungė į vieną darnų muzikinį vienetą, įjungę net visus svečius į bendrą dainavimą ir užbaigimui koncerto suskambo tango ir fokstroto garsai. Visa tai taip mokėjo supinti ir, rodos mažai ko trūko, kad visi svečiai būtų pradėję šokti. Pasibaigus koncertui Toronto "Volungės" dainininkės, kanklininkės, jų vadovės ir akompaniatorius buvo apdovanoti gražiausiomis rožėmis ir meilės bei padėkos gėlėmis.

Lietuvos dukterys vaišėms buvo pagaminusios visko – trūko tik gulbės pieno. Rengėjos ruošėsi ilgai, planingai su vyrų talka. Mat Lietuvos dukterų eilėse yra vyrų, kurie mielai talkina įvairiuose darbuose. Kai mano parapijoje, Lietuvoje, anais senais laikais, patraukli mergina suorganizavo kepimo ir virimo kursus, įstojau pirmas.

Mielos Lietuvos dukterys! Jūsų pagalbi ir darbšti ranka pasiekia ne vieną pagalbos reikalingą sesę ir brolį lietuvį. Taip pat kiekvieną rudenį nuostabiais renginiais ir gausiomis vaišėmis džiuginate Detroito ir apylinkių lietuvius. Jūs esate tos darbščiosios lietuviškos bitelės, kurios kraunate kraitį Lietuvos ateičiai ir skubate į pagalbą jos reikalingiems. Džiaugiamės jūsų darbais ir laukiame jūsų rengiamų koncertų bei vaišių.

Kazys Gogelis

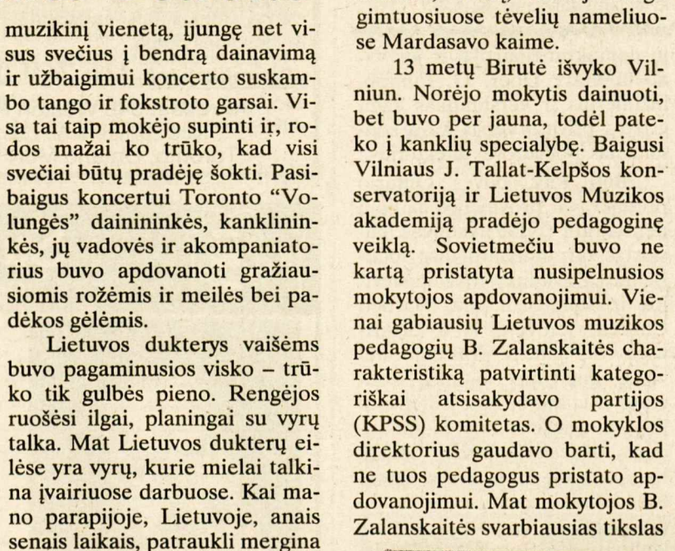

Iškaba Vilniaus senamiestyje **Nuotr. G. Kurpio**

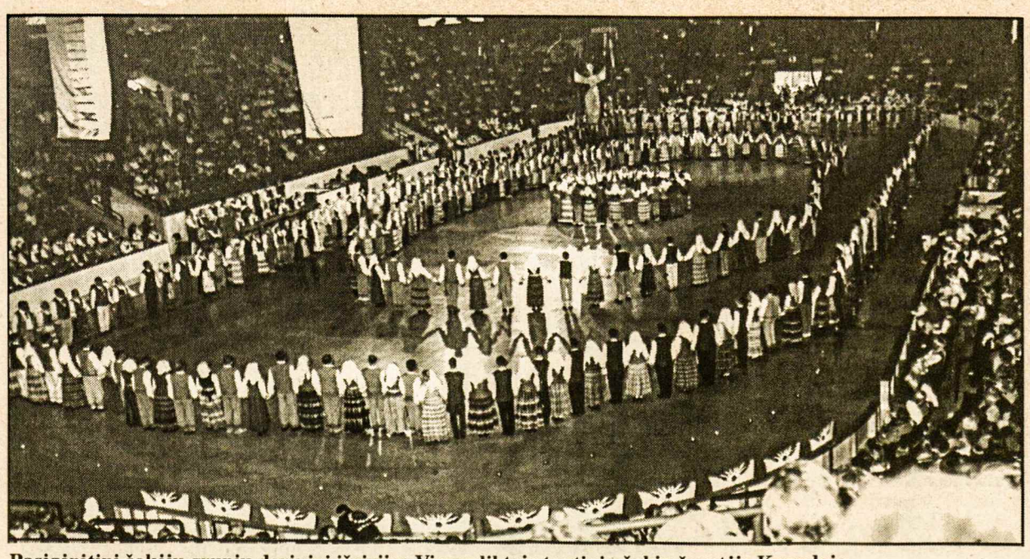

Pasigėrėtini šokėjų grupių deriniai išeivijos Vienuoliktoje tautinių šokių šventėje Kanadoje

Nuotr. R. D. Puterių

Šauni liaudies dainininkė

EGIDIJUS MAŽINTAS

Kūrybinio darbo 30-etį mini Druskininkų M. K. Čiurlionio muzikos mokyklos mokytoja, liaudies dainininkė **Birutė Zalanskaitė**. Jos ugdytiniai net 13 kartų yra tapę respublikinių apžiūrų nugalėtojais B. Dvariono, J. Švedo konkursų laureatais.

Zalanskų gimtinė – Mardasavo kaimas, pušynuose tarp Marcinkonių ir Merkinės. O. P. Zalanskai išaugino 4 vaikus. Nuo mažumės mokė įvairių darbų, skatino pažinti gimtinės gamtą, rinkti vaistažoles, domėtis gimtojo kaimo šaknimis ir dainuoti.

Vaikščiodama gimtojo Mardasavo apylinkėmis Birutė apsisprendė meno ir muzikos studijoms bei aktyviai kūrybinei veiklai. Gal todėl man, miestiečiui, visada malonu matyti solistę B. Zalanskaitę – dzūkiškos ramybės simbolį ir lietuviškų dainų bei giesmių neišsenkantį lobyną. Net 13 B. Zalanskaitės mokinių yra respublikinių konkursų bei apžiūrų nugalėtojai. Retas pedagogas gali pasigirti tokiu pedagoginiu kraičiu. Išaugusi gražių lietuviškų tradicijų šeimoje, mokytoja ir liaudies dainų atlikėja B. Zalanskaitė kuria apie save gėrio ir grožio aplinką mokiniams, tokią, kurioje augo gimtuosiuose tėvelių nameliuose Mardasavo kaime.

13 metų Birutė išvyko Vilniun. Norėjo mokytis dainuoti, bet buvo per jauna, todėl pateko į kanklių specialybę. Baigusi Vilniaus J. Tallat-Kelpšos konservatoriją ir Lietuvos Muzikos akademiją pradėjo pedagoginę veiklą. Sovietmečiu buvo ne kartą pristatyta nusipelnusios mokytojos apdovanojimui. Vienai gabiausių Lietuvos muzikos pedagogių B. Zalanskaitės charakteristiką patvirtinti kategoriškai atsisakydavo partijos (KPSS) komitetas. O mokyklos direktorius gaudavo barti, kad ne tuos pedagogus pristato apdovanojimui. Mat mokytojos B. Zalanskaitės svarbiausias tikslas buvo – sustiprinti jauno žmogaus šaknis, tuos pamatus, į kuriuos jis galėtų remtis visą gyvenimą. Sąmoningas krikščionis, humanistas, doroviškai ir intelektualiai subrendęs, laisvas ir šviečiantis žmogus, siekiantis savo gyvenimo pilnatvės ir daraš kitų gyvenimą šviesesnį.

B. Zalanskaitė dalyvauja įvairuose koncertuose, renginiuose, pamaldose. Gieda grigališkąjį choralą, klasiką, psalmes, senųjų kompozitorių kūrinius. Gražaus, malonaus tembro menininkės balso yra klausiusios Liškiavos, Druskininkų, Ratnyčios, Gerdašių, Merkinės, Kalvarijos ir kt. parapijų tikintieji, Panevėžio ir Putnamo (JAV) moterų vienuolynų gyventojos.

Svarbiausias liaudies dainų atlikėjos dainavimo mokytojas buvo jos tėvas Petras, anot, tautosakininko N. Vėliaus, "savo kūrybą grindęs pavasario, gėrio ir meilės pasaulėjauta". P. Zalanskas Lietuvos Mokslų akademijai įdainavo per 400 liaudies dainų, pasekė 150 pasakų, sakmių ir nutikimų. Dukters Birutės repertuare – apie 300 dainų.

Muzikologės prof. J. Čiurlionytės mokinė, liaudies dainininkė Birutė Zalanskaitė tęsia, turtina ir populiarina tautos gyvąsias tradicijas, puoselėja mūsų etninę kultūrą. "Nieko dzūkiškesnio nerasčiau už Zalanskus nuo dainų iki gyvenimo būdo" – yra prasitaręs rašytojas Romas Sadauskas. Iš tų pačių Dzūkijos apylinkių kilęs rašytojas liaudies dainininkės B. Zalanskaitės įdainuotą kasetę vežiojęsis po visą pasaulį ir perklausydavęs, kiekvieną kartą, kai pasidarydavę liūdna. Birutė parengė ne tik tėvelio Petro garso kasetę "Mardasavo dainos", bet ir išleido savo įdainavimus: "Religinės giesmės", "Protėvių dainos", "Ant tėvulio dvarelio".

B. Zalanskaitė apgailestauja, kad sovietmečiu buvo užrašinėjamos tik lietuvių liaudies dainos, o giesmininkai mokėję daug senų giesmių jas nusinešė į kapus. Liaudies dainininkė B. Zalanskaitė, giedodama savo apylinkėse girdėtas, taip pat tėvų Onos ir Petro giedamas giesmes bei dainas, primena lietuviškų kaimų audėjas, noriai perduodančias amato paslaptis jaunesniosioms kolegėms. Druskininkietę menininkę B. Zalanskaitę laikau dominuojančia figūra lietuvių liaudies dainų atlikime, pasižyminčia humanistine lietuvių tėvų ir protėvių dainų atlikimo kultūra ir meniškumu. Ji yra neabejotinai įkopusi į geriausių pasaulio liaudies dainų interpretatorių olimpą. Giedodama maldininkams, tikintiesiems, religinių ir tautinių švenčių dienomis, veda klausytoją vingiuotais, retai vaikščiojamais lietuvių liaudies giesmių ir dainų tekstais, siekdama įsijausti į simbolines prasmes, buitines detales, apeigų dermes, tradicinių švenčių potekščių alėjas, tautos lūkesčius ir viltis.

Red. prierašas. Dainininkė B. Zalanskaitė atsiuntė "TŽ" redakcijai penkias kasetes savo įrekorduotų giesmių ir dainų. Dvi kasetės skirtos religinėms giesmėms, kitos trys dainoms: "Protėvių dainos" ir "Ant tėvulio dvarelio". Kasetes galima užsisakyti šiuo adresu: B. Zalanskaitė, Liškiavos 12 – 26, Druskininkai, Lithuania. Vienos kasetės kaina – 5 JAV dol.

Atsiųsta paminėti

IMPERIJA, mokslinės fantastikos ir fantazijos žurnalas, 2000 m. 1 nr. Redkolegija: Pranas Šarpnickis, Edvardas Vaišvila, Gintautas K. Ivanickas, Audrius Udovičius, Stasys Šarpnickis. Redakcijos adresas: Vytauto pr. 11-8, Kaunas 3000. Lithuania. Išeina kas trys mėnesiai. Numerio kaina – 4.50 Lt.

Janina Marcinkevičienė, SKERSVĖJŲ BRYDĖS. Eilėraščiai. Redaktorius – Vytautas Venslovas, dailininkė – Lolita Rūgytė. Išleido ir spausdino SPAB spaustuvė "Aušra" (Vytauto pr. 23, Kaunas 3000). Tiražas – 500 egz. Tai jau šeštas autorės eilėraščių rinkinys. Kaunas, 2000 m., 143 psl.

KRIVULĖ, 2000 m. nr. 1 (70). Leidžia Lietuvių sielovados delegatūra Vokietijoje. Atsakingas redaktorius – prel. A. Bunga. Paskutiniame viršelio puslapyje pastaba: "Su šiuo 70-tuoju numeriu atsisveikiname su mielais 'Krivūlės' skaitytojais. 'Krivūlės' darbuotojai".

UGNINIS STULPAS. 25 metai be Juozo Brazaičio. Laiškai. Dokumentai. Liudijimai. Sudarė ir redagavo Vidmantas Valiušaitis. Išleido "Į laisvę fondo" Lietuvos filialas. Kaunas, 2000 m., 580 psl. Tiražas – 1000 egz. Knyga gaunama: "Į laisvę fondas", 12690 Archer Ave., Lemont, IL 60439, USA. Kaina – 20 JAV dol., plius persiuntimo išlaidos.

Algirdas Jėčys, SUTRYPTOS VILTYS. Dainavos apygardos partizanų vado Domininko Jėčio-Ąžuolio sūnaus prisiminimai. Redaktorė – Rima Dulkinienė, viršelio dailininkas – Romas Dubonis. Išleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (Didžioji g. 17-1, Vilnius 2001). Vilnius, 2000 m., 312 psl.

VARPAS, 2000 m. 34 nr. Redaktorius Antanas Kučys (13530 Star Lane, Lemont, IL 60439, USA). Administratorius – Grožvydas Lazauskas (208 W. Natoma Ave., Addison, IL 60101, USA). Leidėjas – Varpininkų filisterių draugija. Numerio kaina – $7.00 (JAV).

Savajai motinai

MAMA, TU – MANO PRADŽIA.
TAVIMI PRASIDĖJO KELIAS,
SU TAVIM PATEKĖJO SAULĖ...

***

Norėčiau meiliai,
Kaip vaikystėj pavadinti,
Nedrąsiai priartėt
Ir būti Tavo rankų
Stipriai priglausta.
Nesisielok kasdien,
Neužsisklęsk tylioj vienatvėj,
Mama,
Neslėpki savo žvilgsnio
Nuo manęs:
Aš su Tavim džiaugiuos
Ir su Tavim kartu verkiu,
Man irgi skauda,
Nes iki šiolei tebesu
Dar Tavo kūnas –
Tavos širdies dalis.
Vėl priartėju tyliai
Ir apkabinu:
"Mamyte, sveikinu..."
Bučiuoju...
Tavojoj rankoj savo meilę –
Gėlę palieku...

***

Tu – mano kasdienybė,
Mano vizija šviesioji,
Kuri kaskart aplankius
Vien tik gera lemia.
Vingiuoja nerimu
Raukšlelės Tavo veido tylios,
O užkluptos netyčia
Netikėto vaiko žvilgsnio
Lūpų kampučiuose
Taip greit nespėja pasislėpti...
Išduoda nemigą
Atodūsiai be garso virpesio
Ir akys tokios liūdnos,
Lyg prieš vėją ėjus...
Ir kaip šešėlis sunkiai
Krinta rūpesčiu į sielą
Tavasis nerimas,
Nors kruopščiai jis paslėptas,
Po šypsena laiminga
Neišsipildžiusių svajonių
Ir praradimų skausmas.

Rima Bacevičienė,
Šakiai

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Vilniaus televizijos literatūrinės premijos laureatu tapo rašytojas Ričardas Gavelis, apdovanotas trimis tūkstančiais litų už romanus "Prarastų godų kvartetas" ir "Septyni savižudybės būdai". Premija įteikta Rašytojų klube š.m. rugsėjo 27 d. Kaip ELTA praneša, naujoji premija kasmet bus skiriama už kūrinius, vaizduojančius Vilniaus miestą ir jo žmones. Sudaryta komisija vertins nuo rugsėjo iki rugsėjo išleistus kūrinius.

Amerikiečių menininkų sukurto projekto "M.K. Čiurlionio muzikinis portretas" sutiktuvės įvyko š.m. rugsėjo 22 d. Lietuvos ambasadoje Vašingtone. Projektas skirtas Čiurlionio 125-tosioms gimimo metinėms, buvo atliekami jo kūriniai fotepijonui su orkestru, rodomos jo tapybos darbų skaidrės. Kaip ELTA rašo, pasirodymas palydėtas šiltais plojimais. Ambasadorius S. Sakalauskas menininkams įteikė M. K. Čiurlionio tapybos darbų reprodukcijų albumus. Buvo surengta knygų apie M. K. Čiurlionį bei muzikinių įrašų paroda. Projektas, kurio autoriai yra prof. Alise A. Morek, Jeriel Gilmer, prof. Stephen Smigocki, numatomas rodyti ir kituose JAV miestuose.

Dail. Vytauto Valiaus, grafiko, tapytojo, knygų iliustratoriaus, darbų paroda buvo surengta Vilniaus paveikslų galerijoje ir atidaryta š.m. rugsėjo 19 d. minint šio menininko 70-metį. ELTOS pranešimu, buvo išstatyta per šimtą tapybos grafikos bei iliustracijų kūrinių. V. Valius, baigęs Vilniaus dailės institutą, pasinėrė įvairiaformėn kūrybon, dėstė grafiką ir kompoziciją studentams. Žinomiausi jo tapybos darbų ciklai "Istorinės parafrazės", "XX amžius", "1863 metai Lietuvoje", "Planeta" ir kt. Dailininkas yra laimėjęs daug premijų ir apdovanojimų. Jo darbai puošia Vilniaus universiteto K. Donelaičio lituanistikos skaityklą, Kauno kavinę "Medžiotojų užeiga" ir kt. V. Valiaus kūryba pažįstama ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje.

Su Lietuva ir jos kultūra supažindinantys renginiai vyko Varšuvoje š.m. rugsėjo pabaigoje. Teatrinius susitikimus pradėjo garsusis režisierius Eimuntas Nekrošius su W. Šekspyro "Makbetu", pernai teatrų festivalyje Torunėje laimėjusiu Didįjį prizą, stebinusiu savo naujovišku pastatymu ir kitų Europos teatrų žiūrovus. Kaip ELTA pažymi, Varšuvoje į "Makbeto" spektaklį pigiausias bilietas kainavo 60 zlotų (53 litai), ir bilietai buvo iš anksto išparduoti. Po spektaklio išsamų straipsnį paskelbė valstybės dienraštis "Rzeczpospolita", pabrėžęs, kad teatriniai susitikimai pradėti įspūdingu bruožu. E. Nekrošius yra laikomas vienu iš įdomiausių ir prieštaringiausių šiuolaikinio lietuvių teatro kūrėjų. Torunės festivalis sukėlęs daug karštų ginčų, nes E. Nekrošius "Makbete" atskleidžia į pražūtį vedančią žmogaus tragediją, ne valdžios dramą, kurią iškeldavo daugelis režisierių.

M. K. Čiurlionio menų gimnazijos dailės skyrius šiemet švenčia savo darbo 40-metį. Ta proga "Arkos" galerijoje, Vilniuje, š.m. rugsėjo 7 d. atidaryta skyriaus pirmosios laidos dėstytojų ir moksleivių darbų paroda. Pirmosios laidos abiturientai šiandien garsūs dailininkai kaip R. Bičiūnas, St. Kuzma, V. Krutinis, R. Vėliuvienė. Per keturis dešimtmečius Dailės skyrių baigė daugiau kaip 600 dailininkų. Kaip ELTA rašo, sukaktį minint, rugsėjo 22 d. atidengtas Ž. Landsbergio sukurtas M. K. Čiurlionio paminklas. Darbą atliko skulptorius P. Mazūras ir architektas J. Palaima.

Kauno Aleksoto oro uoste rengiamasi statyti Lietuvos karo aviacijos memorialą, kuriuo bus įamžintas karo lakūnų, dalyvavusių nepriklausomybės kovose, žuvusių tremtyje atminimas. Numatyta čia įrengti ir simbolinį Lietuvos karo aviacijos tėvo generolo Antano Gustaičio kapą. ELTOS pranešimu, lėšų telkimu ir darbų vykdymu jau nuo 1996 metų rūpinasi Kauno lietuvių aviatorių klubas, vadovaujamas Vyt. Stašaičio. Aukotojai iš Lietuvos, JAV, Kanados ir Australijos statybai jau yra paaukoję apie 23,000 litų, už kuriuos jau pakloti pamatai. Memorialo statybos reikalu sutartį pasirašė krašto apsaugos ir kultūros ministeriai bei Kauno meras.

"Donelaičio žemė" – mėnesinis Karaliaučiaus krašto lietuvių laikraštis, leidžiamas 1000 egz. tiražu K. Donelaičio draugijos. Redaguoja Steponas Lukoševičius, spausdina "Spauda" Vilniuje. Toronto skaitytojus pasiekė to laikraščio 7-8 nr., kuriame rašoma apie Karaliaučiaus krašto lietuvių bendravimą, jų likimus; tarp kitų tą kraštą nušviečiančių straipsnių yra išspausdintas pokalbis su torontiečiu Vytautu Pačkausku, daug prisidėjusiu prie paramos atnaujinant Karaliaučiaus krašto šventoves.

Vokiečių ir lietuvių dailininkų bendradarbiavimas abiejose pusėse randa visuomenės pritarimo. Vilniaus "Akademijos" galerijoje ir "Kauno langa" galerijoje Kaune š.m. rugpjūčio pabaigoje vyko "Dortmundo grupės" iš Vokietijos dailininkų darbų paroda, kuriose žiūrovai matė tapybos, skulptūrų, koliažų rinkimus. Parodą surengė Lietuvos dailininkų sąjunga ir Vilniaus dailės akademija. Kaip rašo ELTA, nebe pirmą kartą Lietuvą lankantis "Dortmundo grupės" pirmininkas M. Odenwaeller papasakojo, kad grupė įsteigta 1956 m. Jos tikslas buvęs žadinti dortmundiečių kultūrinę sąmonę, slopintą nacių. Jau nuo pirmųjų parodų grupės darbais susidomėjimas buvo didelis. Šiuo metu Dortmundo miesto valdžios remiama grupė rengia sėkmingas parodas Vokietijoje ir užsienyje. Bendradarbiavimą pabrėžiant, š.m. rugsėjo 8 d. Dortmundo rotušėje buvo atidaryta 40-ties Lietuvos dailininkų darbų paroda iš ciklo. "Europos dailininkai rotušėje". **Snk.**

Lietuvos dainininkė BIRUTĖ ZALANSKAITĖ

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	4.20%
180-364 d. term.ind.	4.70%
1 metų term. indėlius	4.85%
2 metų term. indėlius	5.10%
3 metų term. indėlius	5.15%
4 metų term. indėlius	5.20%
5 metų term. indėlius	5.30%
1 metų GIC-mėn.palūk.	4.60%
1 metų GIC-met. palūk.	5.10%
2 metų GIC-met. palūk.	5.35%
3 metų GIC-met. palūk.	5.40%
4 metų GIC-met. palūk.	5.65%
5 metų GIC-met. palūk.	5.70%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	3.80%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	5.10%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	5.35%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	5.40%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	5.65%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	5.70%
Taupomąją sąskaitą iki	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.50%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	8.50%
Sutarties paskolas nuo	8.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	7.70%
2 metų	7.75%
3 metų	7.85%
4 metų	7.95%
5 metų	8.00%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	6.75%

Duodame komercinius mortgičius iki $750,000.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės (iki $250,000). Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai ***"INTERAC-PLUS" kortelė***

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27 John Street, Toronto

- MLS skelbimas
- Komisas 3½%
- Toronto Real Estate Board narys

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594
27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave.W. ir Weston Road)

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu
• Centrines šildymo ir A/C sistemas • Skalbimo mašinas, džiovintuvus
• Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Indų plovimo mašinas, viryklas
• Šaldymo sistemas, šaldytuvus
Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 arba 905 502-9614
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

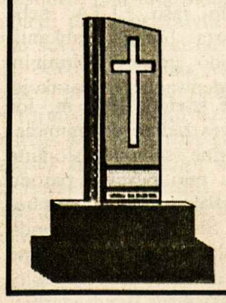

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

ROYAL LEPAGE

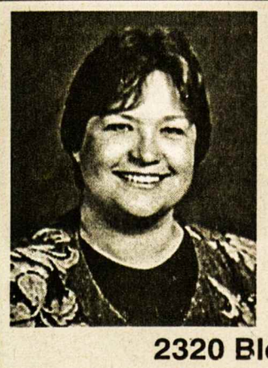

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

VISAIS NEKILNOJAMO TURTO KLAUSIMAIS
– PARDAVIMU AR PIRKIMU –
sąžiningai patarnausiu.

PIRMIAUSIA PRAŠAU SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
Tel. **416 769-1616**; faksas **416 769-1524.**
RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A9

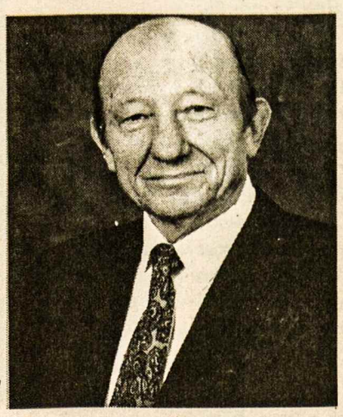

BIRUTĖ ŠAKICKIENĖ ir KRISTINA POPLAVSKAJA dviviečių valčių varžybose XXVII-toje Pasaulinėje olimpiadoje laimėjo bronzos medalį

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Šiaurės Europos krepšinio lygoje (NEBL) Vilniaus "Lietuvos rytо" krepšininkai 101:92 nugalėjo "Kyiv" (Ukraina) komandą ir 87:71 Prahos "USK Erpet" krepšininkus. *Prasidėjusio aštunto Lietuvos krepšinio lygos čempionato rezultatai: "Panevėžys" – Alytaus "Alita" 90:91, Kauno "Atletas-Policija" – Marijampolės "Kraitenė" 64:73, Klaipėdos "Neptūnas" – Kauno "Žalgiris" 55:98. *Beveik du sezonus dėl susižeidimų nerungtyniavęs "Cleveland Cavaliers" klubo vidurio puolėjas lietuvis Žydrūnas Ilgauskas vėl pradėjo rungtyniauti.

FUTBOLAS: Lietuvos futbolo rinktinė pasaulio futbolo atrankos varžybose po pralaimėjimo Rumunijai ir Gruzijai patyrė ir trečią pralaimėjimą. Kaune Vengrijos rinktinė net 6:1 sutriuškino mūsų futbulo rinktinę. *Negeriau sekasi ir Lietuvos futbolo jaunimo rinktinei, kuri per trejas Europos čempionato atrankos rungtynes patyrė antrą pralaimėjimą. Panevėžyje įvykusiose rungtynėse nusileido Vengrijos bendraamžiams 0:1.

DVIRAČIAI: Ploa mieste (Prancūzija) vykstančiame pasaulio dviračių sporto čempionate moterų atskiros pradmės lenktynėse Rasa Polikevičiūtė iškovojo bronzos medalį. Diana Žiliūtė, Edita Pučinskaitė, Jolanta Polikevičiūtė ir Zita Urbonaitė susirgo virusine liga ir lenktynėse negalėjo dalyvauti.

RANKINIS: Kauno "Armito-Kaustos" rankininkai Europos rankinio federacijos (EHF) taurės varžybų pirmajame 2-ojo tarpsnio susitikime 22:19 įveikė varžovus iš Italijos "Pallamano Rubiera" komandos. *Vilnius "Eglės-Šviesos" rankininkės Olandijos mieste, Amsterdame rezultatu 23:25 pralaimėjo pirmąsias Europos čempionų lygos 1-ojo tarpsnio rungtynes vietos "Vos Amsterdam" rankininkėms, o antrąsias laimėjo 21:18 ir pateko į antrąjį ratą. **V.P.**

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rezultatai būtų geriausi iš septynių ekonomiškai didžiųjų (taip vadinamų G7) valstybių.

911 centralė, kuriai telefonuojama pirmosios pagalbos atveju, gauna daug "tylių paskambinimų" iš nešiojamųjų telefonų. Mat, juose yra specialus spaudis, kurį spūstelėjus sujungiama su 911 centrale ir jį dažnai žmonės paspaudžia atsitiktinai. O centralės budėtojai turi palaukti bent minutę, kad nustatytų, ar tai nėra tikras pirmos pagalbos iššaukimas. Per tą laiką gali atsitikti rimtų ir svarbių pašaukimų, kurie liktų neatsakyti. Net 40% visų paskambinimų būna "tylaus" tipo: sykį per pusvalandį budėtoja suskaičiavo net 17 tokių "tylių paskambinimų". Kartais sunku atskirti, ar tai rimtas įvykis, nes atsitiktinai skambtelėjama aršaus ginčo metu ar vaikščiojant triukšmingoje patalpoje. Alberta ir Ontario planuoja įvesti aparatūrą, kuri galėtų tiksliai nustatyti, iš kur šaukiama. O tuo tarpu žmonės yra raginami būti atsargesniais su savo nešiojamaisiais telefonais.

Torontas benamiams šiais metais pridėjo 308 naujas vietas prieglaudose. Taigi žiemą miestas galės kasnakt priglausti apie 3,000 benamių. 2001-ais metais projektuojama pridėti dar 370 vietų, tačiau benamių skaičius kasmet irgi auga ir darosi vis sunkiau juos visus aprūpinti. Kai kurie iš jų atsisako eiti į prieglaudas dėl įvairių priežasčių; daugiausia jų psichiškai atsilikę arba narkotikų vartotojai. Apskaičiuojama, kad apie 30% benamių vyrų, 13% jaunuolių ir 75% moterų serga psichinėm ligom. Otava yra miestui pažadėjusi $17.4 milijono per ateinančius 3 metus benamių globai.

Žemiausias valandinis uždarbis (įstatymu nustatytas) nevisose provincijose ir teritorijose vienodas. Didžiausias jis yra Br. Kolumbijoje – $7.60, o mažiausias Newfoundlande – $5.50. Kitose provincijose jis išsirikiuoja taip: Kvebeke $6.90, Ontario $6.85, Manotoboje ir Saskatchewane $6.00, Albertoje $5.90, N. Brunswicke $5.75, N. Skotijoje ir Prince Edward Islande $5.60. Teritorijose: Yukon $7.20, Northwest ir Nunawut po $6.50.

Bedarbystė rugsėjo mėnesį Kanadoje nukrito iki 6.8% (rugpjūčio statistika – 7.1%), bet Toronte ji šiek tiek pakilo nuo 5.3% iki 5.4%. StatsCan tikisi, kad artimoje ateityje bedarbystė pasieks 6.5% lygį, nes visi duomenys rodo pozityvią kryptį: naujų darbų steigiama po 20-25,000 kas mėnesį, o taip pat JAV bedarbystė nukrito iki 3.9%, į žemiausią lygį per 30 metų.

Gary Filmon, 59 metų, buvęs Manitobos premjeras, pasitraukė iš provincijos parlamento po 25 metų politinės karjeros. Iš jų 11 metų išbuvo premjeru vadovaudamas konservatorių daugumai ir tik praeitą rudenį pralaimėjo rinkimus naujųjų demokratų partijai ir jos vadovui Gary Doer. G. Filmon, inžinierius ir verslininkas žada grįžti į privatų verslą kaip konsultantas ir bendrovės direktorius.

Bob Ray, buvęs Ontario premjeras ir provincijos naujųjų demokratų (NDP) vadovas, paskirtas tarpininkauti tarp federacinės Žuvininkystės ministerijos ir Mikma indėnų Burned Church vietovėje, New Brunswick. Šis ginčas prasidėjo dėl vėžių gaudymo leidimų skaičiaus ir laikui bėgant įsiliepsnojo į rimtą susirėmimą. Šimtai indėnų išdėstytų vėžių spąstų konfiskuota, kelis žvejų laivus federaciniai agentai nuskandino, grupė indėnų su jų genties vadu suimti. Bob Ray pripažįsta, kad jo laukia sunkus uždavinys. **G.K.**

Marius E. Rusinas, CLU CFP
(Certified Financial Planner)
RESP, RRIF, LIF
ANNUITY, RRSP
Patarnauju visose pensijų srityse
Net Worth Financial Planning Inc.
1576 Bloor Street West
Toronto M6P 1A4
(priešais Lietuvių Namus)
416 588-2808

UKRAINIAN POST INTERNATIONAL
SIUNTINIAI Į BALTIJOS VALSTYBES
2985 Bloor St. W., Etobicoke
(Šalia "Paramos" kredito kooperatyvo skyriaus)
- *siunčiame siuntinius lėktuvu ar laivu*
- *pinigų pervedimas (money transfer)*
- *pristatymo patarnavimai (courier service)*
- *maisto siuntiniai*
- *jokių svorio apribojimų*
- *nemokamas siuntinių paėmimas iš jūsų namų*
- *kiekvienas siuntinys yra pristatomas į adresato namus ir patvirtinimas gavėjo nuotrauka*

MŪSŲ KAINOS VISADA ŽEMESNĖS UŽ KITŲ
Teiraukitės mūsų įstaigoje tel. **416 237-1435** *arba pas agentus:*
TORONTE: "Via Baltica" 416-767-6210
HAMILTONE: Beatas Brasas Import-Export 905-518-1867, 905-545-8868

"SERVICES 4 U"
STATOME ir REMONTUOJAME
įstaigas arba gyvenamus namus
- nauji namai ir remontai
- pilni projektai ir statyba
- projektai pagal užsakymą
- priestatai, pamatai
- virtuvės, prausyklos
- rūsių užbaigimas
- elektros darbai

Skambinti JONUI ARŠTIKAIČIUI
Tel.: (416) **879-8221** (nešiojamas)
Pager (416) 331-4218

Sportas

Dviratininkė DIANA ŽILIŪTĖ, XXVII-toje Pasaulinėje olimpiadoje laimėjusi bronzos medalį

"Aušros" žinios

– Spalio 16 d., 7 v.v. įvyko klubo tėvų komiteto posėdis. Kviečiame daugiau tėvelių įsijungti į komitetą.

– Treniruotės vyksta pirmadieniais ir antradieniais įprasta tvarka.

– Treniruočių mūsų salėje nebus nuo spalio 23-27 d.d., nes salė užimta.

– Dar galima registruoti jaunimą nuo 4 iki 19 m. amžiaus į mūsų sporto klubą. Daugiau žinių apie klubo veiklą galima gauti pas Rūtą Jaglowitz 622-9919 arba Lary Hurst 905-279-7386.

Šaudymo varžybos

Šių varžybų data jau galutinai patvirtinta. Varžybos įvyks spalio 19-22 d.d. Giedraičio klubo šaudykloje, netoli Hamiltono. Programoje – šaudymo varžybos medžiokliniais šautuvais į skrendančias lėkštes. Atvyksta 8 varžovai iš Lietuvos. Dėl platesnių informacijų kreiptis į varžybų vadovą, ŠALFASS-gos sportinio šaudymo k-to pirm. Kazimierą Deksnį šiuo adresu: Kazimieras Deksnys, 1257 Royal Dr., Burlington, Ont. L7P 2G2, Canada. Tel. 905 332-6006. Faksas 905 547-5556. E-mail: kdeksnys@sprint.ca. Papildomas ryšys: Antanas Šimkevičius-Sims, tel. 705-765-6002.

ŠALFASS-gos Sportinio šaudymo k-tas

Skautų veikla

• Skautininkų ir skautininkių bendra sueiga šaukiama trečiadienį, spalio 25, 7.30 v.v. K. J. Batūrų namuose, 1 Burkston Place, Etobicoke, tel. 416- 239-8986. Visi nariai kviečiami dalyvauti. **K. J. B.**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 118 milijonų dolerių

MOKAME

3.65% už 30-89 d.	term. indėlius
4.20% už 90-179 d.	term. indėlius
4.70% už 180-364 d.	term. indėlius
4.85% už 1 m. term.	indėlius
5.10% už 2 m. term.	indėlius
5.15% už 3 m. term.	indėlius
5.20% už 4 m. term.	indėlius
5.30% už 5 m. term.	indėlius
4.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
5.10% už 1 m. GIC invest.	pažym.
5.35% už 2 m. GIC invest.	pažym.
5.40% už 3 m. GIC invest.	pažym.
5.65% už 4 m. GIC invest.	pažym.
5.60% už 5 m. GIC invest.	pažym.
3.80% už RRSP & RRIF ind.	(var.rate)
5.10% už RRSP & RRIF 1 m. term.	ind.
5.35% už RRSP & RRIF 2 m. term.	ind.
5.40% už RRSP & RRIF 3 m. term.	ind.
5.65% už RRSP & RRIF 4 m. term.	ind.
5.60% už RRSP & RRIF 5 m. term.	ind.
3.00% už OHOSP	(variable rate)
2.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
5.50% už JAV dolerių 1 metų	GIC
2.50% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo	8.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	7.70%
2 metų	7.75%
3 metų	7.85%
4 metų	7.95%
5 metų	8.00%
– su keičiamu nuošimčiu	6.75%

DUODAME
- *asmenines paskolas iki $250,000*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS APLANKYDAMI MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.net
Elektroninis paštas: parama@total.net

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
***Skambinti tel.* 416 769-0674**
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Tony Genys **Sutton GROUP**

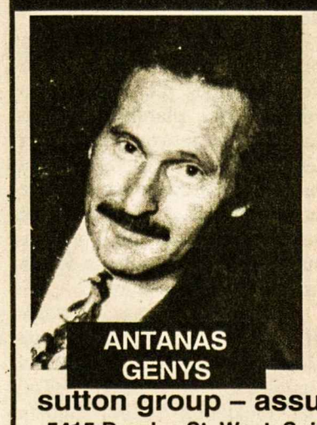

PAŽADU JUMS
24 valandų
tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.
Prašau skambinti šiandien
tel. **416 236-6000**
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

Queen Travel International Ltd
ALGIS MEDELIS
133 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, Ont. M6R 2L2 **Tel. 416 531-4800**

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu geriausiomis kainomis ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių.

TEIRAUKITĖS APIE GERIAUSIAS SEZONO KAINAS

Kviečiu prisijungti prie 13 dienų maldininkų kelionės į Prancūziją, Ispaniją ir Portugaliją (aplankysite Liurdą ir Fatimą). Skrydis, transportas Europoje, viešbučiai (du asmenys kambaryje), pusryčiai ir vakarienė, mokesčiai, įėjimai – **viskas už 2575 kan. dol.**
Išvyka – 2001 m. balandžio 28. Informacines anketas gausite pas Algį Medelį. Galiu atsiųsti. Užsisakant įmokama $200.00.

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau X-PRESS paštu. Toronto įstaigoje būnu trečiadieniais tarp 11 ir 17 valandos. **ALGIS MEDELIS**

MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsikviečiant Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius.**
PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

Dainininkai iš pajūrio

Jų koncertai Kanadoje ir Amerikoje

BRONYS STUNDŽIA

Jiems Baltijos jūra ošė, kopos aidėjo, žuvėdros mojo, jie sekė akiratyje nutolstančius laivus. Turbūt nesuklysiu teigdamas, kad Nelė Paltinienė ir Eugenijus Ivanauskas buvo ir yra klaipėdiečių mėgstamiausi pramoginės muzikos – dainų atlikėjai. Tai rodo faktas, kad šiemet rugpjūčio mėnesį ten vieną dieną įvyko net du jų koncertai; gerbėjai pageidavo dar vieno, bet solistai jau neįstengė, nes jų balso stygos nėra plieninės.

Nelė ir Eugenijus Klaipėdoje priklausė sambūriui "Kopų balsai", kur jie ilgesnį laiką dainavo duetus. N. Paltinienei išvykus gyventi į Vokietiją, jų duetai Klaipėdoje nebeskambėjo ir tik Lietuvai atvėrus duris į pasaulį jie vėl susitiko. Šiemet suėjus 40 metų jų sceninei veiklai, Lietuvoje su savo dainomis jie aplankė eilę miestų ir savo gerbėjams padovanojo 20 koncertų. Visur žiūrovai nuoširdžiai jiems plojo, skandavo, verkė, nešė gėles ir po koncertų ilgai neišsiskirstydavo.

Neužmiršo jie ir užsienyje gyvenančių tautiečių, todėl lankysis JAV ir Kanadoje, kur lapkričio 12 d. dainuos Toronte, Lietuvių Namuose, ir lapkričio 14 d. Hamiltone. Gal ne vienas prisimins jų dainą "Ateik į pasimatymą, (dabar su N. Paltiniene ir E. Ivanausku!), kai skliaute išblės žara, – jau seniai, seniai supratome, kad dviejų kelių nėra" (tik vienas, vedantis į koncertą!).

Koncertą paįvairins skaitovė – aktorė Stefa Navardaitienė. Ji, tik baigusi J. Gruodžio muzikos mokyklos teatrinį skyrių, iš chemijos inžinierės kėdės šoktelėjo į sceną. Jos balsą žmonės girdėjo per radiją ir matė ją pačią, skaitančią per televiziją. Ji buvo "Grok, Jurgeli" kaimiškos muzikos vienete viena iš sudarytojų ir "šeimininkės" vardu ten dirbo net ketvirtį šimtmečio.

Dainininkai – NELĖ PALTINIENĖ ir EUGENIJUS IVANAUSKAS

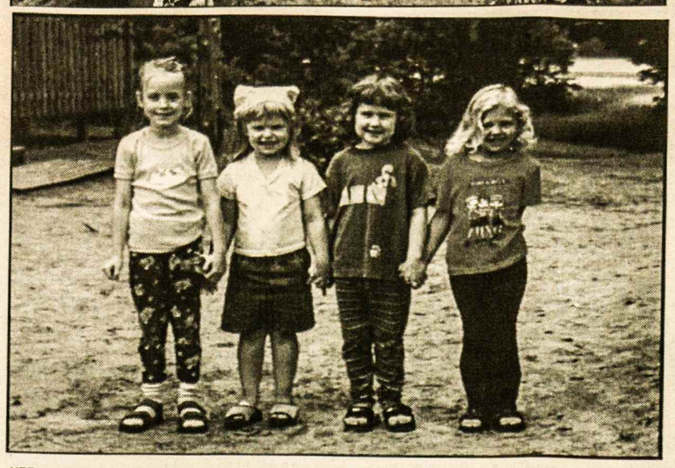

"Kretingos" stovyklavietėje šeimų stovykloje Vasagoje vaikučiai skudučiuoja. Žemiau – stovyklautojos A. Grigutytė, E. Zubrickaitė, K. Dionne, S. Pabrėžaitė, gražiai susidraugavusios

Šeimų stovykla "Kretingoje"

Šiemet vasaros stovyklai vadovavo Linas ir Virginija Zubrickai. Stovyklavo 17 šeimų su įvairaus amžiaus vaikučiais. Jauniausiam stovyklautojui buvo 1 metai ir 4 mėn. Vaikučiai pagal amžių buvo suskirstyti į 3 grupes ir kiekvienai grupei buvo pritaikyta programa. Nenuobodžiavo ir tėveliai. Jiems taip pat kiekvieną dieną buvo skirtingos programos.

Programoms vadovavo Lili Steer, Anita Wasowicz, kun. Edis Putrimas, Violeta Repečkienė, Rūta Downey, Viktorija Pabrėžienė ir kt. Įspūdinga kelionė į Midlandą vienai dienai buvo suorganizuota stovyklos vadovų Lino ir Virginijos Zubrickų. Dalyvavo beveik visi stovyklautojai. Taip pat jų dėka buvo suorganizuota kolektyvinė žvejyba Nottavasagos upėje. J. Pabrica džiugino meistriškai pastatytais laužais.

Ukvedė A. Ambrozaitienė su šeimininkėmis B. Bancevičiene ir Grazina Valintiene dirbo iš peties. Juk reikėjo taip įvairiai ir skaniai pamaitinti stovyklautojus net 4 kartus per dieną. Labai džiugu, kad šiemet stovyklavo ir šeimos naujų ateivių iš Lietuvos. Norėtųsi, kad jų daugiau atvyktų, tikrai nesigailės.

Taigi "Kretinga" buvo pilna vaikų krykštavimo, juoko, dainų. Visi jautėsi kaip viena didžiulė šeima. Išsiskiriant nė vienas nesakė sudiev, o iki pasimatymo sekančią vasarą. L. ir V. Zubrickams linkime, kad ir toliau taip įdomiai ir kūrybingai vadovautų stovyklai.

S. Pabricienė

SKAITYTOJAI PASISAKO

SUKAKTIES PROGA

Sveikinu geriausią visame pasaulyje savaitraštį "Tėviškės žiburiai" 50 metų jubiliejaus proga 50-ties dolerių auka ir linkiu, kaip praeityje, taip ir ateityje, vis žengti pirmyn.

Prel. Vytautas Balčiūnas,
"Krikščionio gyvenime"
redaktorius ir leidėjas

Red. Pastaba. Ačiū už paramą ir komplimentą. Mes toli gražu taip nemanome.

NUEITAS KELIAS

Dėkoju už "Tėviškės žiburių" 50 metų sukakties leidinį. Jis – įdomus ir labai gerai paruoštas, atspindintis "TŽ" nueitą kelią. Siunčiu nedidelę auką jo išleidimo išlaidoms sumažinti.

Aldona Šmulkštienė, Čikaga

PENKIASDEŠIMTMEČIUI

Su malonumu skaitome "TŽ" 50 metų jubiliejinį leidinį, gavom – ačiū. Linkime "T. žiburiams" dar ilgus metus gyvuoti. Jubiliejaus proga siunčiu laikraščiui paremti 50 dol.

S. Lazdinis,
JAV

PENKIASDEŠIMTMEČIUI

"Tėviškės žiburiai" nuo 1994 metų – mano sielos atgaiva. Džiaugiuosi galėdama juos pasveikinti su 50 metų jubiliejumi, padėkoti už tai, kad pastoviai gaunu šį vertingą leidinį, kad ir mano kukliai kūrybai surandate vietos jo puslapiuose. Ačiū už jubiliejinį "TŽ" leidinį.

Janina Marcinkevičienė, Šakiai

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Giliai ir prasminga, jog daugiau nei penkiasdešimt metų, toli nuo Tėvynės Lietuvos dar skamba lietuviška daina, sukasi šokėjų poros.

Ar yra daina gražesnė už lopšinę,
Kurią dainavo supdama mama.
Ar yra šalis gražesnė už Tėvynę,
Kurią vadinam Lietuva?

2000 m. liepos 2 d. Mississaugoje, Kandoje 11-ą kartą suskambo lietuvių tautinių šokių šventės fanfaros, sukvietusios šimtus šokio mylėtojų iš viso pasaulio. Šventėje kartu su išeivijos šokėjais šoko ir keturios Lietuvos šokėjų grupės, jų tarpe – mažieji Panevėžio m. Laisvalaikio centro šokių ansamblio "Grandinėlė" šokėjai. Šventė ir išvyka po Toronto apylinkes mūsų vaikams buvo tarsi sapnas, nes tokio masto renginyje, tokioje išvykoje, jie dalyvavo pirmą kartą. Tik po keleto metų jie supras šventės "Mano protėvių žemė" esmę ir prasmę. O visa, kas buvo, kas įvyko, liks ryškiu šokių šventės istorijos puslapiu, ilgam neišblėstančiu iš atminties.

Viešnagė baigėsi, liko nuotraukos, prisiminimai, patirti įspūdžiai ir viltis, kad vėl kada nors susitiksime, tik kitame tūkstantmetyje, jau kitoje šventėje. Išsiskiriant širdy suspurdo ašara sūri, norėjos viską pakartot iš naujo; sunku mums buvo tarti "sudie", tad lauksime naujo susitikimo. Iki pasimatymo Lietuvoje!

Šokių ansamblio "Grandinėlė" vaikučių ir tėvelių vardu dėkojame: šventės vadovams, rengėjams, organizacijoms, globėjams, mus globojusioms šeimoms ir visiems tautiečiams, mums kuo nors pagelbėjusiems, kurie parodė dėmesį ir globą viešnagės Toronte metu. Tegul gyvenimas į Jūsų kraičio skrynią beria laimės, gėrio ir grožio grūdus, tegul būsimieji Jūsų veiklos metai prilygsta skambiausiai dainai, gražiausiam šokiui!

Zita Rimkuvienė,
šokių ansamblio "Grandinėlė" meno vadovė ir vyr. baletmeisterė

ŠIRDIES PAGUODA

Nors ir pavėluotai sveikinu "TŽ" darbuotojus 50-čio proga. Prieš mėnesį gavau labai įdomų gražų "TŽ" metraštį. Tai brangi istorinė dovana. "TŽ" – tai mano vienišos invalidės širdies paguoda. Laukiu aš jų kaip motinos ar dukrelės ateinant.

Norėjau gauti knygą "Norilsko vyčiai". Tenai yra himnas, sukurtas a.a. kunigo Česlovo Kavaliausko. Skaitant jį ašaros byra. Tos knygos autorius yra Bronius Zlatkus. Bet ir jis tos knygos nebeturi. Jis buvo Norilske sukilimo dalyvis, išgyveno visas kančias ir visa tai aprašė. Tikiuosi, jis ateityje išleis platesnės apimties atsiminimus, jiegu ras leidėją.

Bronė Ruginienė,
Kupiškio rajonas

Toronto

A. a. Raimondui Karui mirus, užjausdami jo žmoną Olgą, dukras – Liną, Audrą ir Aleksandrą, vėžio ir džiovos ligomis sergantiems vaikučiams Lietuvoje aukojo po $20 – V. M. Kriščiūnai ir V. Birštonas. **M.P.**

A. a. Benediktui Stonkui mirus, užjausdami žmoną Antaniną, sūnus Donatą, Arvydą, Joną, Rimą, Andrių ir jų šeimas bei visus gimines ir artimuosius, "Carito" veiklai Žemaitijoje paremti aukojo: $100 – Čuplinskų šeima, B. Č. Joniai, p.p. S. Urbonavičiai; $50 – J. Walker, A. Arūnas, L. Daunienė; $30 – J. E. Gudinskai; $20 – P. O. Vėžauskai, J. Ch. Pociai, J. Jocas, J. Jurėnas, D. Bartulis, P. V. Lapieniai, P. T. Pargauskai, A. Aleliūnienė, R. M. Lannoo, B. V. Cvirkos, B. Sapijonienė; $10 – A. Klemka, A. V. Čiuprinskai, P. J. Pargauskai, R. Beržinienė, G. Mažeika, B. Dirsė, S. Comeau, K. A. Ratavičiai, M. Stankaitis, p.p. William Lips. **O.G.**

Lietuvos bankai mielai priima ir iškeičia "Paramos" asmeninius narių čekius kanadiškais doleriais. Jeigu nariai prideda prierašą, kad siunčia čekį amerikietiškais doleriais (US funds), sudaro ne tik keitėjams daug sunkumų, bet gavėjams nuskaičiuoja didelį patarnavimo mokestį. Galima siųsti pinigus į Lietuvą trim būdais: asmeninius čekius kanadiškais doleriais, amerikietiškais doleriais "money order", "Wire transfer" kanadiškais ar amerikietiškais doleriais. Jei kas turėtų klausimų, kaip geriausiai siųsti pinigus į Lietuvą, prašoma kreiptis į "Paramos" kredito kooperatyvo bet kurį skyrių. **Inf.**

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A8

Pradėjęs veiklą 1962 metų rugsėjo mėn. 16 dieną, Kanados lietuvių fondas augo narių skaičiumi bei įnašais. Šiuo metu sąrašuose yra 2336 nariai, iš kurių apie pusė jau iškeliavę amžinybėn. Įnašai – kapitalas $3,118,000.00. Per paskutinius dešimt metų gaunamų pajamų vidurkis – apie $110,000.00 metams, išdalinamas lietuvybės reikalams Kanadoje ir paramai Lietuvoje. Šiais metais iš 1999 metais gautų pajamų paskirta:

KLB krašto valdybai	**$31,000**
Lietuvių muziejui-archyvui	**6,000**
Dešimtajam Liet. jaunimo kongresui	**4,000**
Laikraščiui "Tėviškės žiburiai"	**4,000**
Laikraščiui "Nepriklausoma Lietuva"	**2,000**
Chorui "Volungė" (Toronto)	**1,500**
Vyrų chorui "Aras" (Toronto)	**500**
Prisik. parap. vaikų chorui	**350**
Anapilio vaikų chorui "Angeliukai"	**350**
Aušros Vartų par. chorui (Montreal)	**750**
Pensininkų chorui "Daina" (Toronto)	**250**
Chorui "Pašvaistė" (London)	**200**
Liet. kam. orkestrui "Lyra"	**400**
Teatrui "Aitvaras" (Toronto)	**500**
Teatrui "Aukuras" (Hamilton)	**600**
Sp. klubui "Tauras" (Montreal)	**200**
Sp. klubui "Kovas" (Hamilton)	**1,000**
Vyr. krepšinio komandai "Gintaras" (Toronto)	**500**
Sp. klubui "Tauras" (London)	**200**
Pasaul. liet. šaudymo varžyboms	**750**
Taut. šokių ansamb. "Gintaras" (Toronto)	**2,000**
Taut. šokių ansamb. "Gyvataras" (Hamilton)	**1,000**
Ateit. A. Stulginskio kuopai (Hamilton)	**200**
Skaučių tuntui "Šatrija"	**500**
Skautų tuntui "Rambynas"	**500**
Skautų tėvų komitetui	**500**
Skautų stovyklavietei "Romuva"	**2,500**
Stovyklavietei "Kretinga"	**500**
Prisik. parapijos persikėlimo vajui	**1,000**
Aušr. Vartų parapijos knygai (Montreal)	**750**
Jūrinės knygos fondui	**300**
Lietuvių Namų kult. komisijai	**250**
Radijo pusvalandžiui (Montreal)	**250**
Radijo pusvalandžiui (Toronto)	**250**
Liet. žurnalistų sąjungai	**250**
Aukš. lituanistiniams kursams	**600**
Toronto filatelistams	**100**
Prisik. parapijos skaityklai	**250**
Kanados liet. jaunimo sąjungai	**2,000**

Parama Lietuvoje

Alytaus vaikų namams	**2,500**
Komunizmo nusikalt. tirti komisijai	**5,000**
Lietuvos Euch. kongresui	**5,000**
Dvasinės pagalbos jaunimui centrui	**1,000**
Vilniaus krašto mokykloms	**1,000**
Karaliaučiaus Mokytojų sąjungai	**500**
Suvalkų kr. lietuvių sambūriui	**500**
Lietuvių Namams Vilniuje	**500**
Lenkijos lietuvių draugijai "Lituanika"	**250**
Laikraščiams "Dienovidis"	**500**
"Žiemgala"	**300**
"Rytas", "Apžvalga", "Elektrėnų žinios" po	**200**
"Lietuvių godos" – Gudijos lietuviams	**500**

Pagal gautus studentų prašymus Kanadoje, išdalinta $8,600.00 Per Vytauto Didž. universitetą Kaune išdalinta $1,250.00. Per Vilnijos draugiją – $1,200.00 ir Lenkijos Lietuvių bendruomenę $1,400.00. Inf.

P.S. Šis sąrašas perspausdintas iš "TŽ" nr. 41 patikslinant jo antraštę.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 Tel.: 905 271-7171
(į vakarus nuo Hurontario)
NAUJAS ERDVUS KABINETAS
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s.Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:
* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą *
* Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) *
* Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą *
* Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems *
* Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas *
Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

MARGUTIS
V.I.M. Parcel Express Inc.
4134 Dundas St. West, Etobicoke, ON, M8X 1X3
Tel. (416) 233-4601
Fax (416) 233-3042
Siuntiniai priimti iki lapkričio 15 d. bus pristatyti jūsų artimiesiems ir draugams Lietuvoje
Šv. KALĖDŲ ŠVENTĖMS

$2.00* COUPON $2.00*
*Valid only at head office, 4134 Dundas St.W. until December 31, 2000
ONE COUPON PER PARCEL
$2.00 OFF $2.00 OFF

HOMELIFE
Home Life/Realty One Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 13 metų

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St.West, Toronto, Ont. M6P 1A6
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.
Fondo nr. 119021236RR0001

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Spalio 15, sekmadienį, Lietuvos kankinių šventovėje lankėsi ir 11 v.r. Mišias aukojo bei pamokslą sakė Žvirgždaičių parapijos klebonas kun. Algirdas Kildušis.

– Spalio 11, trečiadienį, iš Delhi miesto Šv. Kazimiero šventovės palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse a.a. Benediktas Stonkus, 92 m. amžiaus.

– Pirmosios Komunijos pasiruošimui vaikučiai registruojami sekmadieniais zakristijoje, o šiokiadieniais klebonijoje – tel. (905) 277-1270.

– Rudeninė Kapinių lankymo diena bus lapkričio 5, sekmadienį. Mišios bus Lietuvos kankinių šventovėje 3 v.p.p. Pamokslą sakys kun. Juozas Žukauskas, OFM. Autoaikštėje bei kapinėse tvarką prižiūrės Toronto Vl. Pūtvio kuopos šauliai. Mokyklinis autobusas kapinių lankymo pamaldoms važiuos nuo Islington požeminių traukinių stoties Anapilin 2.30 v.p.p., o nuo Anapilio atgal išvažiuos 5.30 v.p.p. Anapilio autobusėlis tą sekmadienio rytą važiuos įprasta sekmadienio tvarka.

– Kapinių lankymo dienos proga lapkričio 5, sekmadienį, KLK moterų draugijos mūsų parapijos skyrius ruošia dailės parodą Anapilio parodų salėje. Parodoje su savo paveikslais dalyvaus Aldona Smailienė, o su keramikos kūriniais Danutė Petrauskienė. Parodos atidarymas bus tuojau po 9.30 v.r. Mišių.

– Kapinių lankymo dienos pietūs lapkričio 5, sekmadienį bus ruošiami Anapilio moterų būrelio Anapilio salėje. Pietauti bus galima ištisą dieną ir atsigaivinti vynu bei alučiu.

– Mišios spalio 22, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Mariją Kronienę ir Jurgį Bendoraitį; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 3 v.p.p. už a.a. Mariją ir Joną Senkus; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje, spalio 21, šeštadienį: 3 v.p.p. padėka Dievui už Ksavero ir Agutės Ratavičių santuokinio gyvenimo 50 m. sukaktį.

Išganytojo parapijos žinios

– Pamaldos kas sekmadienį, 9.45 v. ryto.

– Praeitą sekmadienį pamaldose buvo prisiminti a.a. Andrius ir Ieva Jurkšaičiai; mirties metinės: a.a. Elena Jurkšaitytė, kuri mirė pernai gruodžio 27 d., sulaukusi 68 metus; a.a. Martynas Galinaitis, kuris mirė pernai spalio 2 d., sulaukęs 88 metų; a.a. Marta Jurkšaitytė-Galinaitienė, kuri mirė pernai lapkričio 19, sulaukusi 78 m., a.a. Marija Galinaitytė-Preikšaitienė, kuri mirė pernai Čikagoje spalio 22 d., sulaukusi 77 metų.

Maironio mokyklos žinios

– Dėmesio tėveliai! "Toronto Catholic Board" prašo, kad nebepaliktume automobilių Mattice gatvėje (ten, kur mūsų mokykla) – ypač 9 val. ryto, kai atvežate vaikus, ir 12 v., kai juos pasiimate. Reikia palikti automobilius kitose gatvėse. Nėra pasirinkimo, nes gyventojai pasiskundė "T.C.B.". Laukiame, kad į šį prašymą bus atsižvelgta.

– Gražiai prabėgo kanklininkių kelionė į Detroitą. Važiavo devynios lituanistinių kursų moksleivės bei kanklių mokytojos – Žiba Janeliūnienė ir Julija Danaitienė. Grupė koncertavo sekmadienį, spalio 1 d.

– Įrengta nauja klasė, paskirta silpnai kalbantiems lietuviškai. Pakaitomis juos mokys Viktorija Vingelytė, Rasa Saulėnaitė-Aiello ir Virginija Zubrickienė. Sveikiname naujas mokytojas.

– Ačiū p. Bates, kuri padovanojo tikybos vadovėlių knygynui.

Živilė

Lietuvių Namų žinios

– Spalio 15, sekmadienį, svetainėje pietavo 126 asmenys. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN moterų būrelio narė S. Ciplijauskienė.

– LN valdybos posėdis įvyks spalio 26, 7.v.v.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai aukojo: E. Bersėnas – $50 ($1735), a.a. J. Grabošienės atminimui, R. Jonaitienė – $20 ($120). Slaugos namų vajaus komitetas dėkoja visiems aukotojams už nuoširdų dosnumą ir paramą Slaugos namams. Slaugos namams aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A6. Norint gauti daugiau informacijos apie slaugos namus, prašome skaityti elektroniniame pašte, kurio adresas: htt://www.planeteer.ca/~litn/

IEŠKAU pagalbos namų ruošos darbams vienai dienai per savaitę. Gyvenu netoli Lietuvių Namų. Atlyginimas dienai $50. Tel. 416 588-5734.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą savaitgalį spalio 14-15 d.d parapija sėkmingai atšventė savo iki šiol nueito kelio padėkos savaitgalį su metine vakariene, Čikagos "Dainavos" ansamblio vyrų okteto koncertu, iškilmingomis Mišiomis, kurių metu giedojo jungtinis parapijos ir "Volungės" choras ir po Mišių vykusiomis cepelinų vaišėmis, nemokamai pavaišinant visus tos dienos Mišių dalyvius. Veikė loterija ir parapijos veiklą vaizduojanti nuotraukų paroda.

– "Atgaivink" programos antrosios savaitės tema yra "Įgyvendinkime". Kadangi esame pašaukti evangelizuoti, mes turime pirmiausia priimti Evangeliją, ją įgyvendinti savo gyvenime ir tada dalintis su kitais.

– Pirmos Komunijos pasiruošimo pamokoms vaikučiai registruojami parapijos raštinėje. Pamokos prasidės š.m. lapkričio 5 d. 10.15 v.r. Mišiomis.

– Parapijos jaunimo choras giedos šį sekmadienį, spalio 22, per 10.15 v.r. Mišias. Repeticija – valandą prieš Mišias muzikos studijoj. Kviečiami ir nauji choristai įsijungti.

– Parapijos choras repetuoja ketvirtadieniais, 7 v.v. muzikos studijoj, o šventovėje gieda kiekvieną sekmadienį per 11.30 v.r. Mišias.

– KLK moterų draugijos parapijos skyriaus susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 29, po 11.30 v.r. Mišių parodų salėje. Susirinkime bus demonstruojama vainikų gamyba.

– Santuokos sakramentą parapijos šventovėje priėmė Larisa Svirplytė su Cameron Howe.

– Lenkijoj, Punske mirė a.a. Antanas Gaidinskas, parapijietės Magdalenos Daukšienės brolis.

– Vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas, kurį organizuoja parapijos tarybos labdaros sekcija, vyks penktadienį ir šeštadienį, spalio 27-28. Reikės daug daiktų ir daug darbo jėgos. Todėl kviečia visus, ypač jaunesnius, prisidėti darbu, nes numatomas iki šiol didžiausias ir daugiausia daiktų ir darbo pareikalaujantis išpardavimas. Daiktus prašo atvežti į salę bet kurią dieną po spalio 22 d.

– Mišios sekmadienį, spalio 22: 8.15 v.r. už a.a. Angelę Šulcienę; 9.15 v.r. už a.a. Petrą Gulbinską; 10.15 v.r. už Murauskų ir Šmigelskių šeimų mirusius, už a.a. Apoloniją ir Vladą Kazlauskus ir Laimą Butėnienę, už a.a. Kostą Valančių; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

"Dainavos" ansamblio vyrų oktetas iš Čikagos, vadovaujamas muz. Dariaus Polikaičio, atliko meninę programą Toronto Prisikėlimo parapijos padėkos šventėje praeitą šeštadienį, spalio 14. Gausiai publikai buvo suteikta maloni proga išgirsti šį darnų dainos vienetą, sugebantį be pertempimo, nuoširdžiai ir įdomiai atlikti pasirinktą repertuarą. Nuo harmonizuotų liaudies dainų iki modernaus sąskambio kūrinių, iki romantine nuotaika dvelkiančių melodijų ir žodžių, su humoru, trumpais šnektelėjimais ir prisiderinančiais judesiais – visa gražiai susipynė per valandą trukusį koncertą, žiūrovų įvertintą nuoširdžiais plojimais ir išprašymais daugiau dainų. V. Neverauskui akompanuojant, dainavo L. Landsbergis, A. Polikaitis, D. Polikaitis, M. Polikaitis, T. Stropus, K. Šoliūnas ir M. Tijūnėlis. Jiems po koncerto prisegtos gėlytės išreiškė rengėjų ir dalyvių padėką. **S.**

Albertas Šimėnas, kandidatavęs į Lietuvos seimą, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" laišką, kuriame dėkojama laikraščio skaitytojams, "palaikiusiems mane Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose".

Julija Kairiūnaitė iš Kalgario, AB, a.a. kun. Petro Kairiūno sesutė, spalio 12 lankėsi "TŽ" ir paliko $50 auką "Tėviškės žiburių" 50-mečio proga.

Vysk. K. Paltaroko vidurinei mokyklai Panevėžyje $20 aukojo Gr. Kocienė.

Kauno arkivyskupijos Vaikų dienos centrams $200 aukojo J. Kairiūnaitė.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 – M. Gaivelienė, J. E. Ivanauskai, J. O. Kirvaičiai, K. Žutautienė ir sūnūs (a.a. Broniaus Žutauto III mirties metinių proga).

Atitaisymas. "TŽ" nr. 40, 4 psl. straipsnyje "Rengiama Lietuvos karių enciklopedija" įsivėlė klaida Jono Variakojo adrese. Išspausdinta "telefonas (733) 545-8649"; turi būti (773).

Šeimų stovyklos dalyviai "Kretingos" stovyklavietėje Vasagoje – viena didelė šeima

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

NORINTIEMS PRADŽIUGINTI SAVO ARTIMUOSIUS ŠVENTINĖMIS DOVANOMIS

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas suteikia iki ***2,500 dolerių kalėdinę paskolą,*** *kuri bus patvirtinta labai greitai.*

Kalėdinės paskolos prašymų blankus galėsite pasiimti mūsų bankeliuose ***nuo spalio 17 dienos.*** *Užpildžius galite pristatyti asmeniškai, atsiųsti paštu arba faksu.*

Dėl išsamesnės informacijos skambinkite mums. Kad lengviau būtų, galite pasinaudoti mūsų debito kortele.

Maloniai Jūsų visų laukiame –

VEDĖJA

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS

SUVAŽIAVIMAS

įvyks 2000 m. spalio 28 d.

Hamiltono Jaunimo centro salėje, 58 Dundurn St. N.

8.30 v.r. – REGISTRACIJA *(tarybos nariams ir svečiams $20).*

9 v.r. – PRADŽIA. ***ORGANIZACINIAI REIKALAI. SIMPOZIUMAS:*** *"Tautos kryžkelės"*

– dalyvauja ***adv. P. Žumbakis*** *(Čikaga),* ***dr. K. Ambrozaitis*** *(Čikaga) ir jaunesnės kartos prelegentai (Kanada).* ***GRUPINĖS DISKUSIJOS.***

6 v.v. – UŽDARYMAS.

SUVAŽIAVIME DALYVAUS IR KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS NARIAI

KLB KRAŠTO VALDYBA

Kanados lietuvių katalikų kultūros draugijos "Žiburiai" metinis susirinkimas įvyks š.m. spalio 26, ketvirtadienį, 7.30 v.v. "Tėviškės žiburių" patalpose.

Dienos šviesos taupymo laikas baigiasi spalio 29 d. Naktį iš šeštadienio į sekmadienį laikrodžių rodyklės atsukamos vieną valandą atgal.

Danutė Bindokienė, "Draugo" dienraščio redaktorė, skaitys paskaitą KLK moterų draugijos suvažiavimo agapėje š.m. spalio 22, sekmadienį, Prisikėlimo parapijoje. 10.15 v.r. – iškilmingos Mišios, kuriose dalyvaus skyrių atstovės su vėliavomis. Po Mišių parodų salėje bus suvažiavimo uždarymas, redaktorės paskaita ir pietūs. Narės, viešnios ir svečiai kviečiami dalyvauti. Laisva auka.

KLK moterų dr-jos skyrių atstovių suvažiavimas vyks šį šeštadienį, spalio 21 Prisikėlimo parapijos parodų salėje. Registracija 9.30 v.r. Posėdžiai baigiasi 2 v.p.p. **KLK moterų dr-jos centro valdyba**

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje V. Knyvaitė aukojo $50.

A. a. Teresei Bačėnienei mirus, nuoširdžiai užjausdami jos šeimą, gimines bei artimuosius, Janina Pacevičienė, Dana Sakienė, Algis Pacevičius ir Gražina Carruthers "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Išeivijos lietuvių klierikų studijų fondui aukojo: $200 – O. Raubienė; $100 – L. Valevičienė (savo vyro a.a. Juozo Valevičiaus III mirties metinių proga).

REIKALINGA vidutinio amžiaus moteris, kuri gyventų mūsų namuose ir padėtų namų ruošoje. Skambinti tel. 905 886-6963.

Maloniai kviečiame dalyvauti

Toronto Lietuvių Namų 49-tajame

TRADICINIAME BALIUJE

2000 m. lapkričio 18, šeštadienį, 7 v.v.

Vytauto Didžiojo menėje, 1573 Bloor St. W.

Koncertinę programą atliks: *J. SLIŽAUSKAITĖ, Ž. BUBELIS, I. BERESNEVIČIENĖ, M. GABRYS.* **Girdėsime:** *SENOVINIUS ROMANSUS, KLASIKINIUS KŪRINIUS BEI "ROKENROLUS".*

Šokiams gros VACLOVAS PAVILONIS.

Skani vakarienė su vynu, veiks baras, turtinga loterija bei staigmenos.

Bilietai gaunami LN raštinėje tel. **416 532-3311** ir sekmadienio popietėse. *Įėjimas $25 asmeniui.*

Rengia – Toronto LN ir Visuomeninės veiklos komitetas

"Tėviškės žiburių" 50-čio proga yra išleistas specialus "Metraštis", kuriame apžvelgtas šio savaitraščio nueitas kelias per penkerius dešimtmečius, iliustruotas atitinkamomis nuotraukomis. Šis leidinys yra išsiuntinėtas "TŽ" skaitytojams išeivijoje ir Lietuvoje. Jie tuo būdu pamatė kaip šis savaitraštis Kanadoje gimė, vargo, augo, brendo, plėtėsi, grūmėsi su kliūtimis iki šių dienų, skleisdamas krikščioniską ir lietuvišką šviesą. Ir visa tai vyko grynai savanorišku būdu – bendradarbiavo šimtai tautiečių be jokio atlyginimo. "TŽ" leidėjai, norėdami parodyti tuos spaudos darbuotojus, minėtame leidinyje paskelbė dalinį jų sąrašą. Deja, jis tik dalinis, nes nebuo įmanoma sužymėti visus bendradarbius, talkinusius "TŽ" per 50 metų (nėra tokio sąrašo). Kai kurie, nepatekę į minėtą sąrašą, atsiliepė. Tokių tarpe yra ir Gražina Petrauskienė bei Edmundas Petrauskas iš Ontario Londono. Leidėjai labai apgailestauja šią pralaidą ir kartu papildo minėtąjį bendradarbių sąrašą šia informacija.

Kanados lietuvių fondo taryba posėdžiavo rugsėjo 25 d. Toronto Lietuvių Namuose. Dalyvavo KLB pirm. A. Vaičiūnas, Lietuvių fondo valdybos pirm. A. Nausėdas ir KLF tarybos pirmininkė Gražina Ignaitytė, vadovavusi posėdžiui. Buvo apžvelgta praeitų metų veikla bei nustatytos veiklos gairės. Iždininkas ir investicijų darbuotojai pateikė savo apyskaitas. Šiuo metu jau yra sukaupta daugiau kaip 3 milijonai kapitalo. Svarstyti gauto pelno skirstymo šalpai metodai. Šiemet bus skiriama apie 28,000 dol. specialiems projektams ir humanitarinei pagalbai, o lietuviškoms organizacijoms – apie 80,000 dol. Numatoma skatinti lietuvius, kad savo testamentuose nepamirštų Kanados lietuvių fondo. Taryba pasiruošusi energingai ir toliau dirbti. (S. Pr. žinutės "TŽ" nr. 40 patikslinimas).

Visi kviečiami dalyvauti spalio 21, šeštadienį, 10 v.r.

EITYNĖSE/WALKATHON

NUO LIETUVIŲ NAMŲ IKI SLAUGOS NAMŲ 3060 Bloor St. W. ir atgal (14 km).

Jei nedalyvausite eitynėse, paremkite tuos kurie eis. Rėmėjų/ėjikų lapai Lietuvių Namuose tel. 416-532-3311. Ėjikai bus pavaišinti alumi ir sumuštiniais LN "Lokyje". Pelnas – Lietuvių slaugos namams.

LORNE PARK MUZIKOS MOKYKLA

įsikūrusi 1996 m. Mississaugoje

PRIIMA NAUJUS STUDENTUS |

Pianino • Dainavimo • Gitaros • Teorijos • Vaikučių 3-6 m. amžiaus muzikos klases

Dėl platesnės informacijos prašome skambinti

DEIMANTEI GRIGUTIENEI

TEL. (D.) 905-278-3309

(N) 905-848-9628

MONTREALQUE

Kun. Pierre Blanchard šiomis dienomis pakeltas į monsinjorus. Nuo praeito rudens rūpinasi Montrealio arkivyskupijos tautinėmis parapijomis. Jis dalyvavo Aušros Vartų parapijos 50 metų sukakties minėjime ir pasakė trumpą kalbą.

Į paliatyviosios slaugos (lengvinančio gydymo) X-ajį tarptautinį kongresą Montrealyje buvo atvykę Kauno slaugos ligoninės dir. Rita Kabašinskienė, socialinė darbuotoja Nerija Bučnytė ir buvusi šios ligoninės vyr. gydytoja Inesa Poniškaitienė. Taip pat Montrealyje lankėsi Vilniaus universiteto docentė dr. Nijolė Teiberienė. Be to, važiuodami į Desjardins federacijos vyriausią būstinę Levis, Que. tarptautinės plėtros seminarui, kuris tęsėsi visą savaitę, Montrealyje buvo sustoję Vietnamo kredito unijų steigėja Regina Piečaitienė ir Lietuvos kredito unijų draugijos generalinis dir. Ramūnas Stankevičius. Pastarasis darė viešą pranešimą apie kredito unijų veiklą Lietuvoje.

KLB krašto tarybos suvažiavime spalio 28 d. Hamiltone dalyvaus Julija ir Petras Adamoniai bei Lilė Gedvilaitė.

A. a. Valerija Vekterienė-Pilvelytė, 94 m. amžiaus, mirė rugsėjo 27 d. Po pamaldų Šv. Kazimiero šventovėje palaidota spalio 14 d. Liko duktė ir sūnus su šeimomis.

A. a. Eleonora Kličienė-Juodelytė mirė rugsėjo 29 d. Iš Šv. Kazimiero šventovės spalio 2 d. palaidota Cote des Neiges kapinėse. Liko duktė su šeima, sesuo ir kiti artimieji. **B.S.**

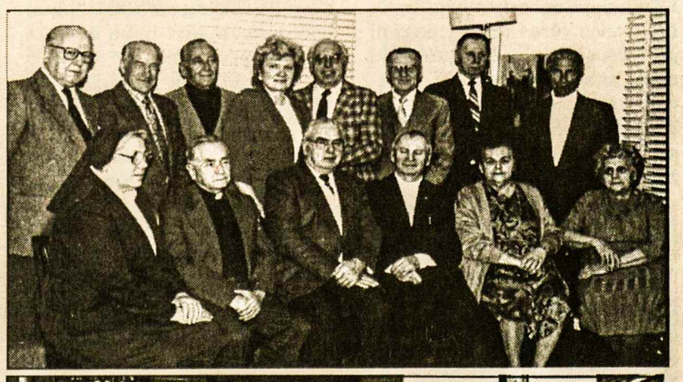

IŠ JUBILIEJINĖS AV PARAPIJOS PRAEITIES. Viršuje – parapijos komiteto posėdis, aptaręs klebono kun. J. Kubiliaus, SJ, 40 metų sukakties minėjimą; žemiau – kitos sudėties parapijos komitetas, vėliau apsvarstęs kitus parapijos reikalus **Nuotr. A. Čepulio**

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 ***FAX: 766-1349***

DĖKOJAME už pasitikėjimą pavedant mūsų įstaigai Jūsų apdraudas PER 45 METUS

Esame apdraudę 75% Montrealyje gyvenančių lietuvių.
KVIEČIAME VISUS KITUS APSIDRAUSTI.
Dėl kainų ir mokėjimų išsiaiškinę sutarsime.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Tel. (514) 722-3545 **Fax: (514) 722-3546**

A.a. Benedikui Stonkui iškeliavus amžinam poilsiui, artimieji, užjausdami jo žmoną Antaniną, sūnus – Donatą, Arvydą, Joną, Rimą ir Andrių su šeimomis bei visus gausius gimines sergantiems vėžio ir džiovos ligomis Lietuvoje aukojo: $50 – A. Arūnienė; $30 – Z. P. D. Augaičiai, B. Augaitis ir G. Molloy; $25 – R. V. Simonaičiai; $20 – A. Vieraitis, B. Lukošienė, A. Usvaltas, H. Rugienienė, N. Ivanauskienė, J. K. Jauneikai, D. Norkienė, A. T. Žebertavičiai, J. M. Vieraičiai, J. Vitas, M. Povilaitienė, M. Obelienienė, P. Z. Sakalai; $10 – A. Klemkienė, P. Pakarskienė, S. Vilimienė, K. A. Ratavičiai, M. Stankaitienė, M. Tamulaitienė, D. Garkūnienė. Aukas surinko A. Ratavičienė. **M.P.**

IEŠKOME rusiškai kalbančios auklės, kuri gyventų kartu ir prižiūrėtų namą ir 2 vaikus. Skambinti Aleksandrai tel. 416 417-7706 arba 905 763-0071.

SKUBIAI reikalinga auklė dviem vaikam, kuri gyventų kartu (Mississaugoje) 6 dienas. Atlyginimas $250 savaitei. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 905 823-8210 arba 416 568-0554.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

FIERA FOODS/BAKERY DELUXE, iškili kepyklos produktų įmonė, siūlo darbo gamybos proceso linijoje (operation line). Mes patiriame staigų firmos augimą ir esame verčiami tuoj pat ieškoti daugiau darbo jėgos. Geros galimybės visiems. Siūlome konkurencinius atlyginimus. Esame pasiruošę tinkamus darbininkus apmokyti gerai atlikti savo pareigas. Kreiptis asmeniškai nuo pirmadienio iki penktadienio, 9 v. ryto – 5 v.p.p. laiku. Adresas: 50 Marmora St., Toronto (Wilson Ave. – Weston Rd.).

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

(pager) (416) 609-5108